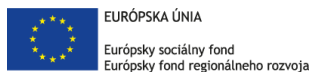

KOORDINAČNÁ METODIKA

NÁRODNÝ PROJEKT PODPORA OCHRANY DETÍ PRED NÁSILÍM

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

www.esf.gov.sk

www.employment.gov.sk

www.ludskezdroje.gov.sk

www.upsvr.gov.sk

Koordináčná metodika

Národný projekt Podpora ochrany detí pred násilím

Vypracovali:

- › **Koordinátori ochrany detí pred násilím:** Andrášová Adriana, Barkasi Rastislav, Bednárová Anna, Bencová Juliana, Beňová Lívia, Bodnárová Katarína, Brezovská Slavomíra, Buričová Jana, Čierniková Katarína, Danáčová Dominika, Demjanová Martina, Fedorová Iveta, Flikingerová Lenka, Gajdošová Beáta, Galbavá Marcela, Hlinicová Judita, Holá Juliana, Horváthová Romana, Janček Juraj, Ježová Darina, Kmošenová Ivana, Kocúrová Martina Adeline, Koóšová Lívia, Kopúniková Martina, Koreňová Martina, Kormošová Martina, Kotman Marek, Kraus Rastislav, Krišková Diana, Kubíková Oľga, Kupcová Piliarová Petra, Lengyel Peter, Lucáková Magdaléna, Luptáková Katarína, Matisová Veronika, Moravčík Juraj, Murínová Eva, Nemergutová Anna, Nováková Ivana, Ostrihoňová Adriana, Plíhalová Zuzana, Polakovičová Soňa, Radics Štefan, Ravasová Irena, Rejko Ľubomír, Sklenárová Martina, Stachová Dagmar, Stašková Jana, Streicherová Veronika, Šimko Marián, Šmigová Renáta, Šoltés Imrich, Štrbáková Mária, Šúleková Zuzana, Švecová Janka, Tomková Eva, Tóthová Martina, Tužáková Anna, Vároši Erik, Vincová Kristína, Zagrapanová Anna
- › **Metodické vedenie a spracovanie:** Kollerová Iveta, Kubovičová Juliana, Lamoš Pravoľub, Nováková Mária, Turčeková Mária, Vargová Mária

Texty © koordinátori ochrany detí pred násilím, 2022

Copyright © Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVR), 2022

Autorka ilustrácie © Krnáčová Daniela

Grafická úprava © PhDr. Martina Kormošová, PhD. 2023

Publikácia neprešla gramatickou a jazykovou korektúrou.

OBSAH

Zoznam skratiek	5
Zoznam skratiek zákonov	7
Úvod	9
1. Koordinátor v kontexte systému ochrany detí pred násilím	14
1.1 Genéza pozície koordinátora ochrany detí pred násilím	14
1.2 Koordinačný rámec a pozícia koordinátora	15
1.3 Role koordinátora v kontexte pracovných úloh	16
1.3.1 Rola organizátora	16
1.3.2 Rola facilitátora	17
1.3.3 Rola vyjednávača	17
1.3.4 Rola mediátora	18
1.3.5 Rola informátora	18
1.4 Kompetencie koordinátora ochrany detí pred násilím – teoretické východiská a pracovné rámce	19
1.5 Aktivity koordinátora ochrany detí pred násilím - teoretické východiská a pracovné rámce	20
1.5.1 Príprava, realizácia a zameranie multidisciplinárnych pracovných stretnutí	20
1.5.2 Príprava a realizácia aktivít v oblasti prevencie a osvetu	22
1.5.3 Príprava a realizácia multidisciplinárnych vzdelávacích aktivít	23
1.5.4 Tvorba analýzy výskytu násilia, jeho charakteristík, realizovaných úkonov a prijatých opatrení	24
1.5.5 Špecifické krajské pracovné stretnutia a odborné pracovné skupiny	25
2. Participujúce subjekty a ich spolupráca	27
2.1 Subjekty pôsobiace v oblasti ochrany detí pred násilím – práva a povinnosti	27
2.1.1 Obec	27
2.1.2 Obecná polícia	28
2.1.3 Vyšší územný celok	30
2.1.4 Akreditované subjekty	32
2.1.5 Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela	33
2.1.6 Policajný zbor	40
2.1.7 Prokuratúra	43
2.1.8 Súdny Slovenskej republiky	46
2.1.9 Školy a školské zariadenia	50
2.1.10 Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti	54
2.1.11 Verejný ochranca práv	57
2.1.12 Komisár pre deti	58
2.1.13 Okresný úrad	60
2.1.14 Neziskové organizácie, občianske združenia, ostatné	62

3. Príklady dobrej praxe a prístupy k riešeniu problémov s násilím na deťoch	66
3.1 Príklady dobrej praxe	66
3.1.1 Kyberšikana v základných školách	66
3.1.2 Scitlivovanie na syndróm CAN	67
3.1.3 Násilie na deťoch zo strany učiteľa	68
3.1.4 Inštitucionalizované deti	68
3.1.5 Koordinácia postupov a spolupráca participujúcich subjektov	70
3.1.6 Spolupráca inštitúcií pri riešení sexuálneho zneužívania dieťaťa	71
3.2 Výzvy v podpore ochrany detí pred násilím.....	71
4. Preventívne, osvetové aktivity a vzdelávanie.....	77
4.1 Prevencia a osвета ako nástroje predchádzania násilia páchaného na deťoch	77
4.1.1 Koordinovaný postup pri uskutočňovaní preventívnych a osvetových aktivít.....	78
4.1.2 Spolupráca so subjektmi pri preventívnych a osvetových aktivitách	80
4.1.3 Témy pre realizáciu prevencie a osvetu.....	82
4.1.4 Možnosti využitia médií	82
4.1.5 Príklady dobrej praxe pri realizácii preventívnych a osvetových aktivít	84
4.2 Vzdelávanie ako nástroj zvyšovania profesionality odborníkov pracujúcich s deťmi a ich spolupráca	95
5. Pár slov na záver	98
Slovník	100
6. Prílohy	102
Príloha 1 Zoznam použitej literatúry	102
Príloha 2 Legislatívne rámce, zákony a medzinárodné dokumenty	105
Príloha 3 Prehľad inštitúcií so zameraním na oblasť PODPN.....	109
Príloha 4 Zoznam poradenských liniek pre deti a mládež	115
Príloha 5 Prehľad lektorov so zameraním na oblasť PODPN	116
Príloha 6 Témy multidisciplinárneho vzdelávania	119
Príloha 7 Dotazník – hodnotenie kvality MDV	122
Príloha 8 Zoznam odporúčaných filmov zaoberajúcich sa problematikou syndrómu CAN a šikanou ..	123
Príloha 9 Zoznam medzinárodných a svetových dní.....	128

Zoznam skratiek

CAN	Syndróm týraného, zanedbávaného a zneužívaného dieťaťa
CDR	Centrum pre deti a rodiny
CPP	Centrum poradenstva a prevencie
CVČ	Centrum voľného času
FB	Facebook
Koordinátor	Koordinátor ochrany detí pred násilím
KPS	Krajské pracovné stretnutie
KR PZ	Krajské riaditeľstvo policajného zboru
LVS	Liečebno-výchovné sanatórium
MK SR	Ministerstvo kultúry SR
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MS SR	Ministerstvo spravodlivosti SR
MŠ	Materská škola
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
MV SR	Ministerstvo vnútra SR
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva SR
NKS	Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch
NP PODPN	Národný projekt Podpora ochrany detí pred násilím
OP	Okresná prokuratúra
OPS	Odborná pracovná skupina
OO PZ	Obvodné oddelenie Policajného zboru
OR PZ	Okresné riaditeľstvo Policajného zboru
OSN	Organizácia spojených národov
Poskytovateľ ZS	Poskytovateľ zdravotnej starostlivosti
PZ	Policajný zbor

RPPS	Referát poradensko-psychologických služieb
RÚVZ	Regionálny úrad verejného zdravotníctva
SAV	Slovenská akadémia vied
SNSĽP	Slovenské národné stredisko pre ľudské práva
SOŠ	Stredné odborné školy
SPODaSK	Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela
SR	Slovenská republika
SŠ	Stredná škola
ŠCPP	Špecializované centrum poradenstva a prevencie
ŠZŠ	Špeciálne základné školy
TV	televízia
VÚC	Vyšší územný celok
VÚDPaP	Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie
ÚPSVR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
Ústredie PSVR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
ÚVTOS	Ústav na výkon trestu odňatia slobody
WHO	Svetová zdravotnícka organizácia
ZŠ	Základná škola
ZUŠ	Základná umelecká škola

Zoznam skratiek zákonov

(PRÁVNÝ STAV UVÁDZANÝCH ZÁKONOV K 30.11.2021)

ÚSR – Ústava SR

TZ – Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon (Trestný zákon) (v znení zákona č. 236/2021 Z. z. – posledná novela), ([300/2005 Z. z. - Trestný zákon - SLOV-LEX](#))

TP – Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok (Trestný poriadok) (v znení zákona č. 308/2021 Z. z. – posledná novela), ([301/2005 Z. z. - Trestný poriadok - SLOV-LEX](#))

ZR – Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o rodine) (v znení zákona č. 2/2017 Z. z. – posledná novela), ([36/2005 Z. z. - Zákon o rodine a o zmene a doplnení... - SLOV-LEX](#))

ZoSPODaSK – Zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o SPODaSK) (v znení zákona č. 331/2020 Z. z. – posledná novela), ([305/2005 Z. z. – Zákon o sociálnoprávnej ochrane det... - SLOV-LEX](#))

ZoPR – Zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch (zákon o priestupkoch) (v znení zákona č. 412/2021 Z. z. – posledná novela), ([372/1990 Zb. - Zákon Slovenskej národnej rady o pr... - SLOV-LEX](#))

Zoob – Zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o obetiach) (v znení zákona č. 217/2021 Z. z. – posledná novela), ([274/2017 Z.z. - Zákon o obetiach trestných činov a ... - SLOV-LEX](#))

ZoPZ – Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore (zákon o Policajnom zbore) (v znení zákona č. 217/2021 Z. z. – posledná novela), ([171/1993 Z. z. - Zákon Národnej rady Slovenskej repu... - SLOV-LEX](#))

ZoP – Zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre (zákon o prokuratúre) (v znení zákona č. 423/2020 Z. z. – posledná novela), ([153/2001 Z. z. – Zákon o prokuratúre - SLOV-LEX](#))

CSP – Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (v znení zákona č. 423/2020 Z. z. – posledná novela), ([160/2015 Z. z. - Civilný sporový poriadok - SLOV-LEX](#))

CMP – Zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (v znení zákona č. 68/2021 Z. z. – posledná novela), ([161/2015 Z. z. - Civilný mimosporový poriadok - SLOV-LEX](#))

ZoVV – Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (školský zákon) (v znení zákona č. 415/2021 Z. z. – posledná novela), ([245/2008 Z. z. - Zákon o výchove a vzdelávaní \(škols... - SLOV-LEX](#))

ZoŠ – Zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej správe v školstve a školskej samospráve) (v znení zákona č. 273/2021 Z. z. – posledná novela), ([596/2003 Z. z. - Zákon o štátnej správe v školstve a... - SLOV-LEX](#))

- ZoPed** – Zákon č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Zákon o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch) v znení zákona č. 310/2019 Z. z. – posledná novela), ([138/2019 Z. z. – Zákon o pedagogických zamestnancoch... - SLOV-LEX](#))
- Zoposk** – Zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Zákon o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti) (v znení zákona č. 252/2021 Z. z. – posledná novela), ([578/2004 Z. z. - Zákon o poskytovateľoch zdravotnej ... - SLOV-LEX](#))
- ZoZS** – Zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Zákon o zdravotnej starostlivosti) (v znení zákona č. 252/2021 Z. z. – posledná novela), ([576/2004 Z. z. - Zákon o zdravotnej starostlivosti, ... - SLOV-LEX](#))
- ZoVo** – Zákon č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv (Zákon o verejnom ochrancovi práv) (v znení zákona č. 231/2019 Z. z. – posledná novela), ([564/2001 Z. z. – Zákon o verejnom ochrancovi práv - SLOV-LEX](#))
- ZoK** – Zákon č. 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Zákon o komisároch) (v znení zákona č. 308/2020 Z. z. – posledná novela), ([176/2015 Z. z. – Zákon o komisárovi pre deti a komis... - SLOV-LEX](#))
- ZoSpLP** – Zákon č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva (Zákon o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva) (v znení zákona č. 176/2015 Z. z. – posledná novela), ([308/1993 Z. z. – Zákon Národnej rady Slovenskej repu... - SLOV-LEX](#))
- ZoOP** – Zákon č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii (Zákon o obecnej polícii) (v znení zákona č. 393/2019 Z. z. – posledná novela), ([564/1991 Zb. – Zákon Slovenskej národnej rady o ob... - SLOV-LEX](#))
- ZoNO** – Zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby (v znení zákona č. 368/2021 Z. z. – posledná novela), ([213/1997 Z. z. – Zákon o neziskových organizáciách p... - SLOV-LEX](#))
- ZoSS** – Zákon č. 448/2008 Z. z. o Sociálnych službách (v znení zákona č. 218/2021 Z. z. – posledná novela), ([448/2008 Z. z. - Zákon o sociálnych službách a o zme... - SLOV-LEX](#))
- ZoSK** – Zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (Zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov (posledná novela 345/2020 Z. z.), ([302/2001 Z. z. Zákon o samosprávnych krajoch ... - SLOV-LEX](#))
- Zozo** – Zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov (v znení zákona č. 390/2019 Z. z. – posledná novela), ([83/1990 Zb. – Zákon o združovaní občanov - SLOV-LEX](#))
- ZoŠs** – Zákon č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy v znení neskorších predpisov (v znení zákona č. 55/2017 Z. z. – posledná novela), ([180/2013 Z. z. – Zákon o organizácii miestnej štátne... - SLOV-LEX](#))
- ZoNZIS** – Zákon č. 153/2013 Z. z. o Národnom zdravotníckom informačnom systéme (posledná novela 252/2021 Z. z.), ([153/2013 Z. z. – Zákon o národnom zdravotníckom info... - SLOV-LEX](#))

ÚVOD

Potreba ochrany detí pred násilím

Potreba ochrany detí pred násilím je jednou z hlavných priorít ochrany a podpory ľudských práv ako i Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý bol prijatý 20. novembra 1989 v New Yorku. Dieťa je potrebné chrániť pred všetkými formami zlého zaobchádzania ako zo strany rodičov, zodpovedných za výchovu detí, tak zo strany iných osôb a vytvárať vhodné sociálne programy zamerané na prevenciu zneužívania, zanedbávania a týrania detí a starostlivosti o obeť násilia. V Deklarácii práv dieťaťa, prijatej Valným zhromaždením OSN 20. novembra 1959 sa uvádza, že „**dieťa pre svoju telesnú a duševnú nezrelosť potrebuje zvláštne záruky, starostlivosť a zodpovedajúcu právnu ochranu pred narodením a po ňom**“.

“V špecifickej situácii sa nachádzajú detské obeť násilia, pretože sú konfrontované so všetkými násilnými prejavmi sveta dospelých. Dodatočne ešte čelia zlému zaobchádzaniu v dôsledku statusu detstva a ako obeť sú pravdepodobne najviac podceňované. Rovnako je tomu aj pri posudzovaní vierohodnosti výpovedí alebo hodnotení dôsledkov násilných činov. Ak sa deti rozhodnú prehovoriť, nachádzajú sa v nerovnej mocenskej pozícii - idú proti svojim najbližším. Musia sa vyrovnáť so zneužitím ich dôvery, manipuláciou od tých, ktorí by mali byť v skutočnosti ich spojencami. O mnohých prípadoch násilia sa oficiálne orgány nikdy nedozvedia.” (Finkleror, 1994, 2008, Barnett, 2011, Perrin, Miller, Cindy, L. Perrin, Robin, 2013, Myers, 1998. In: Fico 2017, s. 6)

Pre koho je metodika určená

Táto metodika vznikla ako jeden z výstupov NP PODPN, ktorý Ústredie PSVR implementovalo v období od 09/2017 do 12/2023, a je určená predovšetkým pre:

- koordinátorov v oblasti ochrany detí pred násilím,
- odbornú verejnosť, ktorá pracuje s deťmi a venuje sa problematike ochrany detí pred násilím (sociálnych pracovníkov, pracovníkov orgánu SPODaSK, pedagogických zamestnancov, príslušníkov PZ, lekárov, prokurátorov, sudcov a pod.),
- študentov VŠ rôznych odborov a smerov zameraných na prácu s deťmi,
- pedagógov a odborných pracovníkov pôsobiacich v MŠ, ZŠ, SŠ a VŠ,
- práve pre Vás, ktorí ju teraz držíte v rukách a listujete, pretože ochrana detí sa týka nás všetkých, ktorým záleží na živote, zdraví a najlepšom záujme detí.

Jej cieľom je prinášať efektívne nástroje a výstupy na pomoc deťom ohrozeným násilím, pre tých, ktorí voľbou svojho povolania prijali aj podiel zodpovednosti za ochranu detí pred násilím a v neposlednom rade pre tých, ktorí: „*Nikdy nepochybujú o tom, že by malá skupina premýšľajúcich, odhodlaných ľudí mohla zmeniť svet. V skutočnosti je to jediná vec, ktorá ho kedy zmenila.*“ (Margaret Meadová).

Metodika je koncipovaná ako kontext a výpočet aktivít, ktoré zahŕňajú prax, pozorovanie a prácu koordinátorov smerom ku všetkým, ktorí hľadajú informácie o tom, ako prebieha a akými princípmi sa riadi ochrana detí pred násilím.

Základné informácie o projekte

Východisková situácia v oblasti násilia na deťoch na Slovensku nebola a ani dnes nie je žiadnou výnimkou v celoeurópskych problémoch s násilím páchanom na deťoch. Opatrenia na presadzovanie práv dieťaťa sú zaradené do takmer všetkých oblastí politik (sociálna politika, zdravotná politika, politiky v oblasti výchovy a vzdelávania, justície, kultúry a pod.), avšak deti môžu byť ohrozené násilím vo všetkých oblastiach života. Vzhľadom na nedostatok kvantitatívnych dát bol v roku 2013 na Slovensku zrealizovaný *Reprezentatívny výskum prevalencie násilia páchaného na deťoch*, ktorý predchádzal formulácii strategických cieľov v tejto oblasti. Zároveň boli identifikované slabé stránky a riziká politiky ochrany detí pred násilím a veľký počet zodpovedných subjektov pôsobiacich pri ochrane detí v rôznych oblastiach. Bolo preto nevyhnutné prijať ucelený dokument na elimináciu násilia páchanom na deťoch, v rámci ktorého by bol následne vytvorený koordinačný rámec, ktorý by naštartoval funkčný systém a zabezpečil koordináciu všetkých krokov medzi jednotlivými rezortmi.

V roku 2014 bola vládou SR prijatá Národná stratégia na ochranu detí pred násilím, dokument obsahujúci hlavné zámery a priority na národnej úrovni. Jej vytvorenie bolo výsledkom nedostatočnej efektivity čiastkových politik a rezortného riešenia tejto problematiky, ktoré dovtedy zastrešoval „Národný akčný plán pre deti“. Schválením stratégie bolo zriadené NKS ako samostatnej organizačnej súčasti MPSVR SR, ktoré je jej gestorom a teda zodpovedným za plnenie strategických cieľov a úloh.

Hlavným cieľom NP PODPN je **zefektívnenie systému ochrany detí pred násilím** prostredníctvom podpory systémovej koordinácie subjektov participujúcich na úlohách súvisiacich s ochranou detí (orgány SPODaSK, PZ SR, prokuratúra, školy a školské zariadenia, poskytovatelia ZS, subjekty akreditované podľa zákona č. 305/2005 Z. z. o SPODaSK v znení neskorších predpisov, obce, súdy ako aj ďalšie dotknuté subjekty) s cieľom zvýšiť efektivitu subjektov pri riešení problematiky násilia na deťoch (v oblasti prevencie, identifikácie a intervencie). Cieľom NP PODPN je aj **zvyšovanie profesionality všetkých subjektov participujúcich na ochrane detí** a informovanosti odbornej ako i laickej verejnosti o problematike násilia na deťoch.

NP PODPN je implementovaný prostredníctvom hlavnej aktivity:

Vytvorenie podmienok pre systémovú podporu ochrany detí pred násilím.

Hlavná aktivita sa člení na sedem podaktivít:

- A. Podpora koordinácie postupov na ochranu detí pred násilím na regionálnej úrovni,

- B. Multidisciplinárne vzdelávacie aktivity/školenia subjektov pôsobiacich v oblasti ochrany detí pred násilím,
- C. Zvyšovanie povedomia verejnosti o problematike násillia na deťoch,
- D. Zriadenie Národnej linky na pomoc deťom v ohrození,
- E. Zriadenie riadiaceho výboru národného projektu,
- F. Evaluácia projektu,
- G. Ochrana detí pred násilím v digitálnom priestore.

Cieľovou skupinou projektu v zmysle Operačného programu Ľudské zdroje sú:

- deti a rodiny s deťmi,
- neúplné rodiny s deťmi,
- mnohohodetné rodiny,
- jednotlivci alebo skupiny ohrozené diskrimináciou, chudobou alebo sociálnym vylúčením,
- zamestnanci vykonávajúci politiky a opatrenia v oblasti prevencie diskriminácie a/alebo sociálneho začlenenia vo verejnom aj v neverejnom sektore,
- výskumné a vzdelávacie inštitúcie,
- deti, plnoleté fyzické osoby a rodiny, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
- žiadatelia o azyl, azylanti, fyzické osoby s doplnkovou ochranou,
- subjekty vykonávajúce opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
- subjekty vykonávajúce činnosti vo verejnom záujme.

NP PODPN je implementovaný **Ústredím PSVR**, ktoré je podľa Zmluvy o nenávratnom finančnom príspevku prijímateľom a zároveň zodpovedá za realizáciu aktivít národného projektu. Odborným (vecným) garantom projektu je NKS.

Míľniky NP PODPN v priebehu jeho implementácie:

- **Aktualizácia Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím** (Uznesenie vlády SR č. 474/2017) na základe identifikovaných potrieb v období od roku 2014 do 2017. Aktualizácia materiálu spočíva v doplnení časti 3. *Hodnotenie obdobia implementácie Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím za obdobie od 1. marca 2014.* V časti 4. *Strategické zámery a konkrétne ciele (pôvodne časť 3.)* boli formou poznámok k aktualizácii doplnené texty, stručné hodnotenie plnenia pôvodných úloh a znenie nových úloh.
- **Reprezentatívny prieskum prevalence násillia páchaného na deťoch (2017)** bol realizovaný v súlade s dlhodobým plánom výskumu v oblasti problematiky násillia na deťoch v prvej polovici roka 2017 Inštitútom pre výskum práce a rodiny v spolupráci s VÚDPaP. Cieľom výskumu bolo zistiť, ako sú v detskej populácii žiakov 8. a 9. ročníkov a korešpondujúcich ročníkov osemročných gymnázií

rozšírené formy zanedbávania, psychického, fyzického a sexuálneho násilia. Do výskumu sa celkovo zapojila reprezentatívna vzorka 2 856 žiakov, z toho 49,3% chlapcov a 50,7% dievčat. Vzhľadom na vysokú kvalitu a objem vzorky možno vo vzťahu k celkovej populácii detí/žiakov 8. a 9. ročníka hovoriť o 95% spoľahlivosti získaných údajov.

- **Aktualizácia Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím** (Uznesenie vlády SR č. 632/2019) na základe identifikovaných potrieb v období od roku 2017 do 2019. Stratégia reflektuje výzvy vyplývajúce z dovtedajšieho plnenia úloh na národnej a miestnej úrovni, aktuálne otázky v problematike ochrany detí pred násilím vyplývajúce zo spolupráce na nadnárodnej úrovni a záväzky vyplývajúce z ratifikácie Dohovoru Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním (Lanzarotský dohovor). Aktualizácia materiálu spočíva v návrhu nových úloh pri zachovaní štruktúry strategických cieľov, v úprave formulácií niektorých doterajších úloh, ich merateľných ukazovateľov, termínov plnenia úloh či hodnotenia obdobia doterajšej implementácie, ako aj presune úloh v rámci strategických cieľov na odpovedajúcejšie miesto.
- **Národná koncepcia ochrany detí v digitálnom priestore** (Uznesenie vlády SR č. 63/2020) bola schválená v súvislosti s plnením Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím, schválenej uznesením vlády SR č. 474 zo dňa 11. októbra 2017, konkrétne strategického cieľa č. 3 - *Predchádzanie inštitucionálnemu a systémovému porušovaniu práv dieťaťa*. Jej hlavnými cieľmi sú zefektívnenie ochrany detí v digitálnom priestore, zlepšovanie spolupráce dotknutých subjektov v tejto oblasti, vytváranie nástrojov pomoci, zvyšovanie kvalifikácie zamestnancov dotknutých subjektov, skvalitnenie a rozšírenie preventívnych aktivít zameraných na riziká používania informačno-komunikačných technológií a zvyšovanie povedomia verejnosti.
- **Akčný plán k Národnej koncepcii ochrany detí v digitálnom priestore na roky 2020 – 2021** bol vytvorený na obdobie dvoch rokov s prihliadnutím na aktuálny vývoj situácie ochrany a ohrozenia detí v digitálnom priestore. Ďalšie akčné plány sú podľa Predkladacej správy plánované na roky 2022 – 2023, 2024 – 2025.
- **Národná linka na pomoc deťom v ohrození VIAC AKO NI(C)K** (2021) je jednou z aktivít NP PODPN. Jej účelom je deťom ohrozeným násilím poskytnúť krízovú intervenciu, poradenstvo a prevenciu dištančnou formou. Zriadenie štátom garantovanej linky vyplýva z Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím schválenej vládou SR.
- **Koordinačná metodika** (2022) ako jeden z výstupov NP PODPN, vytvorená koordinátormi.

Informácie súvisiace s projektom dostupné online:

- [Národný projekt Podpora ochrany detí pred násilím](https://detstvobeznasilia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsub/6/narodny-projekt-podpora-ochrany-deti-pred-nasilim-1.pdf)
(https://detstvobeznasilia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsub/6/narodny-projekt-podpora-ochrany-deti-pred-nasilim-1.pdf)

- Národná stratégia na ochranu detí pred násilím
(https://detstvobeznasilia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsub/1/2019-aktualizacia-narodnej-strategie-na-ochranu-deti-pred-nasilim-1.pdf)
- Uznesenie vlády SR č. 474 z 11. októbra 2017
(https://detstvobeznasilia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsub/1/uznesenie-vlady-strategia_474_2017-1.pdf)
- Uznesenie vlády SR č. 632 z 18. decembra 2019
(https://detstvobeznasilia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsub/1/uznesenie-vlady-sr-c-632-z-2019-1.pdf)
- Akčný plán k Národnej koncepcii ochrany detí v digitálnom priestore na roky 2020 – 2021
(https://detstvobeznasilia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsub/2/akcny-plan-na-roky-2020-2021-1.pdf)
- Národná koncepcia ochrany detí v digitálnom priestore
(https://detstvobeznasilia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsub/2/narodna-koncepcia-ochrany-deti-v-digitalnom-priestore-1.pdf).

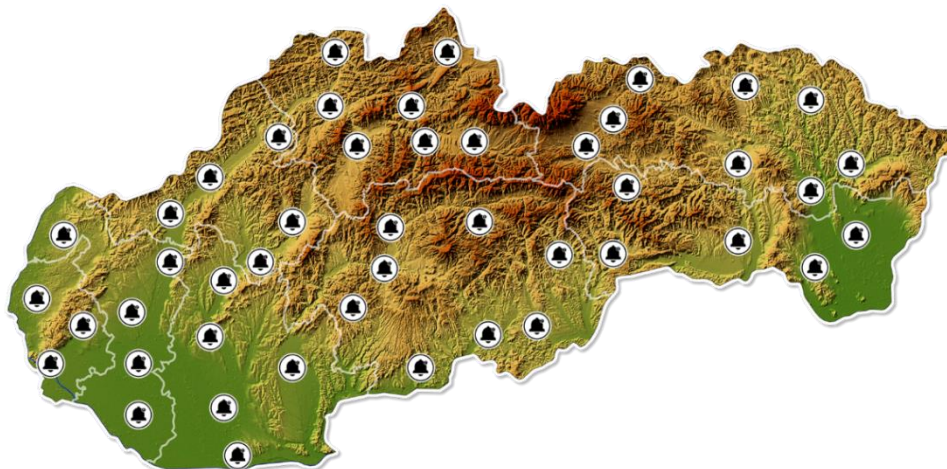
1. KOORDINÁTOR V KONTEXTE SYSTÉMU OCHRANY DETÍ PRED NÁSILÍM

1.1 Genéza pozície koordinátora ochrany detí pred násilím

Deti môžu byť ohrozené násilím vo všetkých oblastiach života, či už doma, v škole, v zariadeniach, v komunite, alebo v online priestore. Keďže k násiliu na deťoch môže dochádzať aj inštitucionálnym a systémovým porušovaním práv dieťaťa, SR prijíma opatrenia na presadzovanie práv dieťaťa v politike sociálnej, zdravotnej, v oblasti výchovy a vzdelávania, justície, kultúry ako i v mnohých ďalších oblastiach.

Hlavnými úlohami NKS, ktoré je gestorom Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím a aj Národnej koncepcie ochrany detí v digitálnom priestore, je zabezpečiť:

- koordináciu a integráciu čiastkových politík na ochranu detí pred násilím,
- koordináciu postupov subjektov participujúcich na ochrane detí pred násilím (participujúce subjekty) na národnej úrovni,
- tvorbu spoločných postupov na národnej úrovni, zjednocovanie participujúcich subjektov a koordináciu tvorby spoločných postupov participujúcich subjektov na miestnej úrovni,
- tvorbu merateľných cieľov efektivity politík, monitorovanie a vyhodnocovanie integrovaných politík.

Slovenská republika – pôsobnosť koordinátorov ochrany detí pred násilím

Aby tieto úlohy bolo možné implementovať, bola v rámci NP PODPN (Operačný program Ľudské zdroje) vytvorená pracovná pozícia koordinátora. V rámci 46 okresov, v ktorých sa nachádzajú ÚPSVR, pôsobí 52 koordinátorov. Vo väčšine územných obvodoch ÚPSVR pôsobí jeden koordinátor, avšak vybrané okresy boli podporené viacerými koordinátormi, so zohľadnením geografickej veľkosti okresu, výskytu prípadov násilia, počtu marginalizovaných rómskych komunít a počtu okresov v obvode daného úradu. Pracovná pozícia koordinátora bola na podnet NKS zaradená do katalógu pracovných činností, ktorý bol schválený Uznesením vlády SR č. 530/2018 zo dňa 28. novembra 2018.

Pozícia koordinátora zohráva nezastupiteľnú úlohu pri napĺňaní nielen cieľov NP PODPN, ale predovšetkým pri zabezpečovaní funkčnosti samotnej koordinácie, ktorá vyžaduje osobnú angažovanosť, koordináčne schopnosti a znalosť problematiky násilia páchaného na deťoch. Koordinátor mal v začiatkoch svojho pôsobenia skôr podpornú pozíciu spočívajúcu v organizácii koordináčnych stretnutí a facilitácii ich priebehu, neskôr sa stal aktívnym komunikačným kanálom s participujúcimi subjektmi a pracovníkmi.

1.2 Koordináčny rámec a pozícia koordinátora

Národná stratégia na ochranu detí pred násilím identifikuje päť základných strategických cieľov:

- vytvorenie národného koordináčneho rámca pre riešenie násilia páchaného na deťoch,
- zabezpečenie systematického monitorovania a hodnotenia systémov ochrany detí pred násilím,
- predchádzanie inštitucionálnemu a systémovému porušovaniu práv dieťaťa,
- zabezpečenie profesionality a kvality výkonu politik,
- zvyšovanie informovanosti o problematike násilia páchaného na deťoch.

V rámci prvého strategického cieľa „vytvorenie národného koordináčneho rámca pre riešenie násilia páchaného na deťoch“ bola okrem iného vymedzená úloha rozvíjať koordináčny mechanizmus ochrany detí pred násilím na miestnej a regionálnej úrovni v období rokov 2017 - 2022. Gestorom úlohy bolo MPSVR SR prostredníctvom NKS a Ústredia PSVR.

Potreba vzájomného zosúladovania úloh, činností a postupov realizovaných pri ochrane detí pred násilím, potreba cielenej prevencie vzniku sociálno-patologických javov, včasnej identifikácie nedostatkov v systéme ochrany detí a efektívnej intervencie, t.j. pomoci deťom/rodinám ohrozených násilím, si vyžiadala vytvorenie pracovnej pozície koordinátora.

Základným predpokladom k úspešnému a efektívnemu plneniu úloh vyplývajúcich z implementácie strategických materiálov SR týkajúcich sa ochrany detí pred násilím a zároveň nevyhnutnými požiadavkami na pozíciu koordinátora sú predovšetkým vysokoškolské vzdelanie minimálne druhého stupňa, znalosť všeobecne záväzných právnych predpisov, základná orientácia v problematike násilia na deťoch, schopnosť vytvárať podnetné a konštruktívne pracovné prostredie, tímový prístup, komunikatívnosť v praxi, flexibilita

a plánovanie, empatia a v neposlednom rade nevyhnutnosť kontinuálneho vzdelávania koordinátora v problematike násilia, ako aj uplatňovanie týchto vedomostí a jemných zručností, tzv. „soft skills“ v praxi. Uvedené predpoklady sú žiadúce pre efektívne pôsobenie v rôznych pracovných rolách koordinátora, ktoré permanentne cirkulujú a reflektujú rozmanitosť jeho pracovných úloh.

1.3 Role koordinátora v kontexte pracovných úloh

Medzi základné úlohy koordinátora nesporne patrí sieťovanie subjektov participujúcich na ochrane detí pred násilím vo svojom územnom obvode. Získané informácie o subjektoch, ich fungovaní, problémoch, potrebách a požiadavkách, sú nevyhnutné pre dôkladné zmapovanie daného územného obvodu koordinácie. Na základe týchto zistení je koordinátor nápomocný pri identifikovaní a návrhoch riešení systémových nedostatkov, ktoré zástupcovia participujúcich subjektov vnímajú ako prekážky pri vykonávaní činností zameraných na ochranu detí pred násilím. Informácie o identifikovaných systémových nedostatkoch spolu s návrhmi opatrení, ktoré boli prijaté v rámci multidisciplinárnych pracovných stretnutí organizovaných koordinátorom pre zástupcov participujúcich subjektov, predkladá vo svojich výstupoch v rámci hodnotiacich ukazovateľov na ďalšie posúdenie OPS, ktorá ich po spracovaní predkladá NKS, ktoré má možnosť ovplyvniť ich riešenie na národnej úrovni. Koordinátor pri realizácii svojich činností na seba preberá viaceré role. Súčasťou jeho role je aj rola organizátora, facilitátora, vyjednávača, mediátora, či informátora a pod.

1.3.1 Rola organizátora

Koordinátor v pozícii organizátora plní úlohy spojené s prípravou a organizovaním multidisciplinárnych vzdelávacích aktivít, multidisciplinárnych pracovných stretnutí pre participujúce subjekty a zároveň pri príprave, spolupráci a účasti na preventívnych a osvetových aktivitách, ktorých cieľovou skupinou sú nielen deti a zástupcovia subjektov, ale aj široká verejnosť. Počas organizácie všetkých aktivít koordinátor aktívne spolupracuje a komunikuje so zástupcami participujúcich subjektov, lektormi, rôznymi mimovládnyimi organizáciami a pod.

Pri organizovaní aktivít spadajúcich do kompetencií koordinátora je nevyhnutné:

- zdefinovať predmet stretnutia,
- určiť cieľ, ktorý sa od daného stretnutia očakáva,
- určiť cieľovú skupinu, pre ktorú je stretnutie určené,
- zostaviť program stretnutia,
- zabezpečiť vhodný priestor stretnutia (či už prezenčne alebo online),
- pripraviť a rozposlať pozvánky, informačné letáky a pod.,

- pripraviť stretnutie po administratívnej stránke (prezenčné listiny, prípadne menovky účastníkov, ak sa nepoznajú a pod.).

Pred realizáciou uvedených aktivít je vhodné zostaviť si plán, ktorý je rozdelený na časové úseky, ktoré obsahujú konkrétne činnosti. Takýmto plánovaním je možné zabezpečiť plynulý priebeh naplánovanej aktivity s cieľom vyhnúť sa časovej tiesni a predchádzať možným chybným krokom pri samotnej organizácii.

1.3.2 Rola facilitátora

Z pohľadu koordinácie ochrany detí pred násilím je facilitáciu možné vnímať ako uľahčovanie komunikácie medzi dotknutými subjektmi, sprevádzanie samotným procesom hľadania nových, efektívnejších riešení a zároveň aj ako istý druh moderovania.

Rolu facilitátora koordinátor preberá pri rôznych pracovných stretnutiach, kde je podstata jeho práce usmerňovanie účastníkov k naplneniu vopred stanoveného cieľa. Úlohou koordinátora ako facilitátora nie je hodnotiť riešenia navrhnuté zástupcami participujúcich subjektov, ani prinášať vlastné, ale viesť skupinu k nachádzaniu spoločných riešení, ktoré vychádzajú z ich odborných poznatkov a skúseností. V pozícii facilitátora koordinátor v úvode pracovného stretnutia určí pravidlá, resp. pomáha vytvárať pravidlá fungovania pracovnej skupiny, aby tak podporil konštruktívny priebeh. V prípadoch, kedy sa konverzácia pracovného stretnutia odkloní od zadaného cieľa alebo v skupine dochádza ku konfliktu a pod., aktívne využíva nástroje intervencie, ktorých cieľom je o.i. udržať smerovanie a dosiahnuť cieľ pracovného stretnutia.

Kompetencie koordinátora v roli facilitátora vychádzajú zo zoznamu štandardov Medzinárodnej asociácie facilitátorov (IAF) **so zameraním na oblasti:**

- vytváranie vzťahov s klientmi, ktorými sú pre účely koordinácie zástupcovia spolupracujúcich subjektov,
- plánovanie procesov,
- udržiavanie spolupracujúceho prostredia,
- užitočnosť výstupov,
- rozvíjanie profesionálnych zručností.

1.3.3 Rola vyjednávača

Z pohľadu samotnej koordinácie je vhodné mať na zreteli, že sa koordinátor v rámci realizácie multidisciplinárnych pracovných stretnutí môže ocitnúť v pozícii, ktorá si bude vyžadovať vyjednávanie.

Pri vyjednávaní je potrebné určiť si spodnú a hornú hranicu, ktorá predstavuje čo je minimálne a čo maximálne možné vyjednať. Prostredníctvom vyjednávacích techník (predloženie hypotetickej ponuky,

vyhýbanie, odkladanie, vyčkávanie, konfrontácia a komunikácia) koordinátor primerane ustupuje zo svojho maxima za účelom dosiahnutia čo najpriaznivejších podmienok. To, čo chce dosiahnuť, však musí byť reálne dosiahnuteľné a racionálne. Výsledok vyjednávania sa má niesť v duchu stratégie win – win, teda obe strany by mali odchádzať spokojné s výsledkom stretnutia.

Pri samotnom vyjednávaní je potrebné rešpektovať svojho oponenta, ponúkať prijateľné návrhy, kompromisy, jednať pokojne a s úctou. Informácie o priebehu stretnutia a výslednú dohodu je vhodné vyhotoviť písomne, pričom obe strany musia s obsahom záznamu súhlasiť.

1.3.4 Rola mediátora

Vzhľadom na povahu pracovných aktivít koordinátora, je rola mediátora využívaná menej často, avšak v prípade sporu, je dobré poznať túto metódu a čiastočne ju využívať. Nejde však o mediáciu v zmysle Zákona č. 420/2004 Z. z. o mediácii a o doplnení niektorých zákonov. Pojem mediácia sa pre účely tohto textu rozumie ako nekonfliktné hľadanie spoločných riešení, konsenzu alebo kompromisu. Koordinátor vystupuje ako tretia, nezaujatá strana. Uvedenú metódu je možné využiť v prípade, že jednotlivé subjekty nenachádzajú vhodný spôsob komunikácie a spolupráce, alebo spoluprácu odmietajú v celom rozsahu. Koordinátor v roli mediátora môže iniciovať spoločné pracovné stretnutia participujúcich subjektov, na ktorých vytvára priestor pre účastníkov, aby pomenovali svoje problémy a hľadali vhodné riešenia a spôsoby komunikácie v spolupráci so zreteľom na najlepší záujem dieťaťa. V tejto pozícii sa koordinátor stáva sprostredkovateľom, ktorý je súčasťou vyjednávania a vystupuje ako osoba zodpovedná za proces, nie výsledok. Pri takomto stretnutí koordinátor v úlohe mediátora vhodne usmerňuje komunikáciu, aby viedla k dosiahnutiu dohody, pričom využíva:

- rôzne mediačné techniky,
- empirické porozumenie,
- aktívne počúvanie a konfrontáciu,
- zmenu perspektívy a pod.

Predpokladaným výsledkom tohto procesu by mala byť kooperácia ako spolupôsobenie na určitých sociálnych aktivitách. Pre dosiahnutie dohody je nevyhnutné, aby zúčastnené strany našli spôsob pre vyriešenie svojho sporu s cieľom spokojnosti obidvoch strán.

1.3.5 Rola informátora

Koordinátor informuje zástupcov participujúcich subjektov v príslušnom územnom obvode o činnostiach súvisiacich s ochranou detí pred násilím, o legislatívnych zmenách a aktivitách, na ktorých participuje, alebo ich sám organizuje. Je dôležité, aby tieto informácie sústavne vyhľadával, a následne ich posúval ďalej cieľovým skupinám formou multidisciplinárnych pracovných stretnutí, e-mailom, resp. inými dostupnými

komunikačnými kanálmi. Informácie, ktoré koordinátor poskytuje, musia byť overiteľné jednoducho alebo vychádzať z dôveryhodného zdroja, alebo z aktuálnej legislatívy, a pod. Preto je neraz vhodné odkonzultovať poskytnutú informáciu s odborníkmi v danej oblasti, najlepšie písomnou formou, obmedziť sa na fakty a zachovať nestrannosť.

1.4 Kompetencie koordinátora ochrany detí pred násilím – teoretické východiská a pracovné rámce

Metodika tvorby a realizácie plánu práce predstavuje základnú pomôcku pri plánovaní a plnení pracovných úloh koordinátora v rámci implementácie NP PODPN a Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím. Jedná sa o súbor pravidiel a povinností, ktoré jasne usmerňujú pracovné pôsobenie koordinátora, pričom ho však neviažu, ale umožňujú mu zamerať sa na problematiku, ktorá je v danom územnom obvode identifikovaná ako najpodstatnejšia.

Medzi hlavné kompetencie koordinátora patrí:

- podporovať a rozvíjať komunikáciu medzi participujúcimi subjektmi vo svojom územnom obvode koordinácie,
- organizovať a facilitovať multidisciplinárne pracovné stretnutia participujúcich subjektov vo svojom územnom obvode koordinácie za účelom prehlbovania ich spolupráce. Koordinátor kreuje jednotlivé multidisciplinárne tímy na základe špecifických potrieb regiónu, v ktorom pôsobí, resp. zistených nedostatkov v rámci systému ochrany detí pred násilím. Tieto sa stretávajú buď na pravidelnej báze, resp. ad hoc. Cieľom týchto stretnutí nie je „riešiť konkrétne prípady detí“, ale zaoberať sa systémom ochrany ako takým, resp. vytvárať vhodné podmienky pre subjekty, ktoré majú oprávnenie riešiť situácie konkrétnych detí a rodín pre efektívnejšiu výmenu informácií a spoluprácu. (*Príklady multidisciplinárnych tímov sú uvedené v nasledujúcej podkapitole*),
- spolupodieľať sa a zabezpečovať realizáciu preventívnych, osvetových a vzdelávacích aktivít s podporou participujúcich subjektov. Cieľovou skupinou nie sú len deti a mládež, ale aj odborná a laická verejnosť, pričom všetky tieto aktivity sú zamierené či už priamo alebo nepriamo na ochranu detí pred najrôznejšími formami násilia,
- cyklicky zisťovať potreby participujúcich subjektov v oblasti kontinuálneho vzdelávania a následne pripravovať multidisciplinárne vzdelávania pre zástupcov týchto participujúcich subjektov vo svojom územnom obvode,
- kontinuálne analyzovať situáciu v oblasti výskytu násilia na deťoch v územnom obvode, a na jej základe sa zameriavať na najpálčivejšie otázky a problémy, zisťovať systémové potreby a nedostatky, vyplývajúce z praxe,
- podporovať a rozvíjať iné aktivity súvisiace s ochranou detí pred násilím.

1.5 Aktivity koordinátora ochrany detí pred násilím – teoretické východiská a pracovné rámce

Pracovné aktivity koordinátora sú pripravované a realizované v spolupráci s participujúcimi subjektmi, pričom ich cieľom je permanentná snaha o kontinuálne skvalitňovanie systému ochrany detí pred násilím.

1.5.1 Príprava, realizácia a zameranie multidisciplinárnych pracovných stretnutí

Multidisciplinárne pracovné stretnutia tvoria jednu z nosných častí pracovných úloh koordinátora. Za účelom efektívneho priebehu a výsledku, koordinátor dodržiava kritériá a štandardy, ktoré vychádzajú z metodiky tvorby a realizácie plánu práce.

Kritériá a štandardy multidisciplinárnych pracovných stretnutí:

- obsah stretnutia súvisí s napĺňaním cieľov národnej stratégie na ochranu detí pred násilím,
- stretnutie má vopred stanovený cieľ,
- stretnutie sa zaoberá potrebami subjektov, systémovými nedostatkami, nenahrádza prípadovú konferenciu ani inú kompetenciu zúčastnených subjektov,
- koordinátor iniciuje, aby participujúce subjekty analyzovali systémové prvky, majúce vplyv na vznik a negatívny priebeh vykonaných opatrení s ohľadom na najlepší záujem dieťaťa,
- koordinátor dbá na zachovanie multidisciplinarity stretnutia, čo znamená účasť zástupcov viacerých relevantných participujúcich rezortov zastúpených v okresných, obvodných, prípadne regionálnych inštitúciách,
- koordinátor v spolupráci s participujúcimi subjektmi analyzuje návrhy súvisiacich systémových opatrení na predchádzanie a riešenie obdobných prípadov,
- na stretnutiach sú akceptované a rešpektované odborné kompetencie zúčastnených,
- súčasťou každého stretnutia je záverečná reflexia zameraná na ciele stretnutia a prípadné ďalšie úlohy zúčastnených participujúcich subjektov, ktoré neprideľuje koordinátor, ale na ktorých sa dohodli zúčastnení zástupcovia participujúcich subjektov.

Za účelom vymedzenia úloh a kompetencií v tejto oblasti, boli zadefinované ďalšie pravidlá, ktoré ustaľujú **pozíciu koordinátora na multidisciplinárnom pracovnom stretnutí:**

- nie je členom multidisciplinárneho tímu, vytvára platformu, podmienky pre fungovanie multidisciplinárneho tímu a napĺňanie úloh a kompetencií jednotlivých členov tímu,
- má prehľad o kompetenciách, právach a povinnostiach jednotlivých participujúcich subjektov,
- zvyšuje vzájomné povedomie subjektov o ich kompetenciách,
- vytvára podmienky pre participujúce subjekty v oblasti komunikácie, vzájomného zosúladenia úloh,

- neprideluje úlohy členom multidisciplinárneho tímu,
- vyhotoví stručnú zápisnicu, ktorá zachytáva ciele, zúčastnené subjekty, priebeh a závery stretnutia, spolu s identifikovanými potrebami a nedostatkami, návrhmi na systémové opatrenia, ak boli navrhnuté.

Multidisciplinárne tímy a všeobecné systémové opatrenia a nastavenia, ktoré budú prispievať k efektívnemu prepojeniu subjektov dotknutých ochranou detí pred násilím:

Koordinátor iniciuje a v spolupráci s participujúcimi subjektmi vytvára viacero **multidisciplinárnych tímov** zameraných na rôzne oblasti ochrany detí pred násilím, ktoré sú vytvárané podľa zamerania a cieľov stretnutia, resp. charakteru problému, ktorý je z dlhodobého hľadiska potrebné v územnom obvode riešiť.

Napríklad pri probléme zanedbávania výživy dieťaťa, vytvoril koordinátor multidisciplinárny tím, ktorého jadro tvorili pediatri, psychológ a zástupca SPODaSK, a ktorí v takomto odbornom zložení boli kompetentní nielen situáciu v územnom obvode analyzovať, ale zároveň predkladať návrhy riešení zistenej situácie a tým stanoviť smerovanie prác v tejto oblasti, ako napríklad prešetrenie rodinných pomerov orgánom SPODaSK, vyhodnotenie miery ohrozenia dieťaťa, vypracovanie plánu práce s rodinou a následne opakované kontroly za účelom vyhodnocovania a naplňania bodov plánu práce s rodinou, viesť matku/rodinu k osvojovaniu rodičovských zručností v spolupráci napríklad s terénnymi sociálnymi pracovníkmi.

V rámci témy „Prevenčia v čase pandémie – výzvy s tým spojené“ sa ukázalo ako efektívne zvolávať multidisciplinárny tím, kde sa v zložení zástupcov subjektov realizujúcich prevenciu v územnom obvode (*preventista OR PZ, Mestskej polície, CPP, pracovník Regionálneho kultúrneho centra pracujúci na úseku primárnej prevencie, Informačnej kancelárie pre obeť trestných činov*) určoval spoločný postup pri organizovaní a realizovaní preventívnych a osvetových akcií počas trvania pandémie. V rámci situácie, ktorá v spomenutom čase nastala, sa preventívne a osvetové aktivity presunuli najmä do online priestoru. Realizovali sa rôzne webináre, prednášky a spoločné diskusie zamerané napríklad na témy, ako ochrana detí v digitálnom priestore, mediálna gramotnosť, šikana či duševné zdravie. Počas opatrení súvisiacich s pandemiou Covid-19 boli distribuované letáky s kontaktmi pomoci pre obeť domáceho násillia najmä do obchodov s potravinárskym a drogistickým tovarom a lekárni, pretože v čase prísnych karanténnych opatrení mali obeť domáceho násillia obmedzený prístup k informáciám a možnostiam pomoci.

Obdobné tímy v jednotlivých územných obvodoch zohrávali a neustále zohrávajú dôležitú úlohu pri riešení a predchádzaní konkrétnych prejavov násillia na deťoch.

Variabilita pri kreovaní multidisciplinárnych tímov je založená na efektívnom poznaní a analýze problémov, nedostatkov a potrieb jednotlivých subjektov, ale i systému ochrany detí v rámci daného okresu resp. územného obvodu ako celku.

Systemové opatrenia a nastavenia vyplývajúce z analýzy závažného prípadu násillia v danom regióne:

Následkom systémových nedostatkov a nedostatočnej spolupráce sú často závažné prípady násillia na deťoch. O týchto prípadoch sa môže koordinátor dozvedať z rôznych zdrojov a tiež takéto multidisciplinárne stretnutia môžu iniciovať spolupracujúce subjekty. Zároveň naďalej platí, že koordinátor nenarába s osobnými údajmi dieťaťa, prípadne jeho rodiny, no umožňuje jednotlivým aktérom týchto stretnutí, ktorí oprávnenie majú, výmenu informácií a nastavenie postupov pri pomoci dieťaťa a jeho rodine. Koordinátor na týchto stretnutiach vyzýva zástupcov participujúcich subjektov, aby navrhli také opatrenia, aby sa takéto prípady v budúcnosti neopakovali, resp. boli odhalené v čase, kedy je možné minimalizovať prípadné závažné dopady na dieťa a jeho rodinu. Zástupcovia subjektov by mali, okrem iného, na stretnutí hľadať také možnosti a príklady dobrej praxe, ktoré môžu slúžiť ako návrh postupov pri krízovej situácii, resp. ako efektívna príprava na zvládanie náhleho a mimoriadneho ohrozenia dieťaťa alebo detí, pričom úlohou koordinátora je zameriavať pozornosť participujúcich subjektov na najlepší záujem dieťaťa s využitím všetkých dostupných nástrojov a metód (napr. krízová intervencia, prevencia a osveta).

1.5.2 Príprava a realizácia aktivít v oblasti prevencie a osvety

K ďalším úlohám koordinátora patrí aj participácia na preventívnych a osvetových aktivitách, ktoré sám organizuje alebo sa na nich spolupodieľa.

Cieľ činnosti koordinátora pri realizácii preventívnych a osvetových aktivít:

- posilňovanie a podpora pozitívnych informačných zdrojov a osobného potenciálu v oblasti ochrany detí pred násilím v súlade s jednotlivými článkami Dohovoru o právach dieťaťa,
- scitlivovanie odbornej i laickej verejnosti a podpora realizácie aktivít vo všetkých relevantných oblastiach ochrany detí pred násilím,
- informovanie participujúcich subjektov a verejnosti o nástrojoch pomoci – napríklad o Národnej linke na pomoc deťom v ohrození a iných kontaktoch pomoci,
- návrh, príprava a realizácia návrhu vlastnej osvetovej aktivity, napríklad kultúrno-vzdelávacej aktivity, konferencie, tvorivej dielne a pod., v spolupráci s participujúcimi subjektmi.

Úlohou koordinátora v rámci týchto aktivít je:

- sieťovanie relevantných participujúcich subjektov v regióne za účelom podpory, resp. sprostredkovania informácií o možnostiach realizácie preventívnych programov a osvetových aktivít pre deti, žiakov, odbornú i laickú verejnosť, zameraných na ochranu detí pred násilím,
- zabezpečovanie alebo organizačné spolupodieľanie sa na týchto aktivitách.

Koordinátor v rámci preventívnych a osvetových aktivít nevykonáva:

- cielené riešenie konkrétnych prípadov násilia, ktoré patria do kompetencie SPODaSK, orgánov činných v trestnom konaní, súdov a ostatných subjektov,
- priamu prácu s deťmi pri realizácii preventívnych programov.

Koordinátor pri realizácii preventívnych a osvetových aktivít dbá na to, aby sa ich po organizačnej stránke zúčastňovali nevyhnutne odborníci z radov preventistov, psychológov a pod., pretože realizácia týchto aktivít prináša rôzne spracovanie témy násilia, či šikanovania, pričom u detského účastníka aktivity môže vyvolať množstvo procesov, ktoré je nevyhnutné ošetriť v krízovej intervencii, diskusiách, poradenstve a pod. Pri realizácii je dôležité nielen tému otvoriť, ale o nej aj hovoriť, rozoberať ju a bezpečne ňou previesť všetky zúčastnené deti.

1.5.3 Príprava a realizácia multidisciplinárnych vzdelávacích aktivít

Systematické odborné vzdelávanie odborníkov z radov participujúcich subjektov je neoddeliteľnou súčasťou kontinuálneho zlepšovania systému ochrany detí pred násilím ako takého, pričom aktivity koordinátora v tejto oblasti musia reflektovať reálne potreby v čase.

Cieľ multidisciplinárnych vzdelávacích aktivít:

- primárnym cieľom multidisciplinárnych vzdelávacích aktivít je rozširovanie vedomostí a prehĺbovanie zručností zástupcov participujúcich subjektov v záujme efektívnejšieho riešenia problematiky násilia na deťoch v ich každodennej praxi,
- multidisciplinárny charakter, teda zastúpenie viacerých participujúcich subjektov rôznych disciplinárnych zameraní na vzdelávacích aktivitách, napomáha prehĺbovaniu formálnych aj neformálnych vzťahov medzi účastníkmi z rôznych oblastí v rámci územného obvodu, čím sa prirodzene stimuluje praktická koordinácia aktivít a činností jednotlivých participujúcich subjektov.

Úloha koordinátora v rámci multidisciplinárnych vzdelávacích aktivít:

- podľa regionálnych potrieb vybrať témy multidisciplinárnych vzdelávaní na príslušný rok, ktoré vyplývajú z identifikovaných vzdelávacích potrieb participujúcich subjektov v územnom obvode koordinátora, pričom koordinátor môže reagovať aj ad hoc na výnimočné situácie (*napríklad medializácia aktivít detského gangu, vypuknutie vojny na Ukrajine a s tým súvisiaci výskyt traumy medzi deťmi a pod.*);
- vybrať a osloviť odborného lektora spĺňajúceho kvalifikačné predpoklady, ktorý bude lektorovať multidisciplinárne vzdelávanie;
- pripraviť, zrealizovať, administratívne a technicky zabezpečiť multidisciplinárne vzdelávania pre zástupcov participujúcich subjektov a v súčinnosti s nimi.

V rámci multidisciplinárnej spolupráce sa na vzdelávaní môžu zúčastňovať zástupcovia participujúcich subjektov podľa ich aktuálnej vzdelávacej potreby. Vzhľadom na účelnosť, efektívnosť a regionálne potreby je možné zapojiť aj viacerých zástupcov z jedného participujúceho subjektu. Avšak je nevyhnutné zachovať multidisciplinaritu vzdelávacích aktivít a nesuplovať vzdelávanie, ktoré majú zabezpečovať svojim zamestnancom jednotliví zamestnávateľia, resp. ich zriaďovatelia, strešné organizácie, prípadne rezortné organizácie. Počet účastníkov multidisciplinárnych vzdelávaní ako aj forma vzdelávania závisí od dohody koordinátora s lektorom vzdelávania, prípadne od kapacitných/priestorových možností a aktuálnej epidemiologickej situácie (*prezenčná/dištančná forma realizácie vzdelávania cez online aplikácie*).

Na základe identifikovaných potrieb jednotlivých participujúcich subjektov sa multidisciplinárne vzdelávania najčastejšie zameriavajú na tieto okruhy tém:

- **Syndróm CAN, CSA** – najčastejšie témy z tohto okruhu tém sú napríklad: Identifikácia syndrómu CAN; Základná krízová intervencia – ako bezprostredne reagovať na oznámenie dieťaťa o páchanom násilí; Teoretické východiská pre prácu s dieťaťom a jeho rodinou so špecifickým zameraním na CSA; Identifikácia sexuálneho zneužívania.
- **Komunikácia s detskou obeťou násillia** – napr. témy: Ako komunikovať s detskou obeťou, obeťou násillia/sexuálneho zneužívania; Podpora dieťaťa pri výsluchu detí; Základy psychológie výsluchu detí.
- **Rovesnícke násillie** – napr. témy: Šikana a Identifikácia a možnosti riešenia šikany v školskom prostredí; Kyberšikana; Riziká a hrozby internetu a sociálnych sietí.
- **Práca s (problémovou) rodinou** – napr. témy: Dieťa traumatizované v blízkych vzťahoch; Konkrétne formy práce a pomoci obeti a jej rodine; Práca s dieťaťom a rodinou, v ktorej sa nachádzajú deti so syndrómom CAN.
- **Legislatívne východiská pri ochrane detí pred násilím** – napr. téma: Povinnosti a oprávnenie subjektov participujúcich na ochrane detí pred násilím.

Vzdelávacie potreby príslušného územného obvodu koordinácie koordinátor zisťuje osobným kontaktom so spolupracujúcimi subjektmi, ako i z dotazníka po zrealizovaní vzdelávania „Hodnotenie kvality multidisciplinárneho vzdelávania“ (*pozri časť Prílohy*). Nezáväzný a anonymný dotazník slúži ako spätná väzba pre koordinátora zo strany účastníkov multidisciplinárneho vzdelávania, ktorý túto spätnú väzbu zbiera bezprostredne po ukončení vzdelávania.

1.5.4 Tvorba analýzy výskytu násillia, jeho charakteristík, realizovaných úkonov a prijatých opatrení

Analýza výskytu násillia je prevažne zameraná na zber dát a ich následnú analýzu, ktorej cieľom je poskytnúť prehľad o získavaných dátach a ich komparáciu, ktorej vyústením je obraz o výskyte násillia v územnom obvode. Koordinátor dbá na to, aby jeho aktivity boli realizované v súlade s aktuálne platným zákonom

o ochrane osobných údajov, ako i zásadou, že koordinátor pracuje s anonymizovanými dátami a nerieši konkrétne personalizované prípady násilia.

Úlohou koordinátora v oblasti zberu dát a analýzy výskytu násilia v územnom obvode koordinácie je:

- zisťovanie údajov a informácií o prípadoch, úkonoch a opatreniach týkajúcich sa problematiky násilia na deťoch,
- zisťovanie a sumarizovanie údajov o štatistikách, ktoré si vedú jednotlivé subjekty v regióne pôsobenia koordinátora, ako i vyhľadávanie a spracovávanie štatistických údajov, ktoré sú dostupné (napr. na internetových stránkach subjektov, v regionálnej tlači) a najmä vyhodnocovanie možnosti porovnávania jednotlivých dát z rôznych sektorov spolupráce,
- v spolupráci s dotknutými participujúcimi subjektmi hľadať možnosti získavania, komparácie a vyhodnocovania dát,
- podľa stanoveného kľúča zhromažďovať a triediť dáta s dôrazom na kvalitatívne a kvantitatívne vyhodnocovanie,
- na podklade kvalitatívneho a kvantitatívneho vyhodnocovania môže koordinátor pripraviť analýzu. Výstupy takejto regionálnej analýzy môžu byť pre koordinátora smerodajné vo vzťahu k plánovaniu aktivít v oblasti multidisciplinárnych pracovných stretnutí, vzdelávania, či preventívnych a osvetových aktivít v jeho územnom obvode pôsobenia.

1.5.5 Špecifické krajské pracovné stretnutia a odborné pracovné skupiny

Koordinátor nesmie byť pri plnení pracovných povinností „izolovaným ostrovom“, ale naopak, jeho aktivity musia byť realizované v čínorodej interakcii s participujúcimi subjektmi. Jednou z podmienok tejto aktívnej čínorodosti je nepretržitá výmena informácií medzi koordinátormi z rôznych územných obvodov a účasť na príprave odborných analýz, ktoré prispievajú k odstraňovaniu systémových nedostatkov.

Krajské pracovné stretnutia

KPS slúžia koordinátorom pôsobiacim v rámci jednotlivých krajov ako platforma na vzájomnú výmenu praktických skúseností, ktoré nadobudli počas pôsobenia na pozícii koordinátora vo svojich územných obvodoch, a taktiež aj ako platforma na výmenu príkladov dobrej praxe s cieľom zvyšovania odbornosti koordinátorov a neustáleho skvalitňovania koordinácie ochrany detí. Koordinátori si v rámci KPS vymieňajú najmä skúsenosti s realizáciou multidisciplinárnych pracovných stretnutí (témy, zúčastnené subjekty, identifikované systémové nedostatky a návrhy možných riešení) a zdieľajú skúsenosti týkajúce sa multidisciplinárnych vzdelávaní (skúsenosti s lektormi, spôsobmi a formami realizácie vzdelávacej aktivity, bezprostredné reakcie a naplnenie očakávaní účastníkov), venujú sa možnostiam realizácie a zapojenia participujúcich subjektov do osvetových a vzdelávacích aktivít a všeobecne do spolupráce.

KPS sa realizujú aj za účelom konzultácií s NKS a manažérmi metodického riadenia na aktuálne témy v súvislosti s implementáciou národného projektu.

Ich prínosom je najmä prenos fungujúcich modelov spolupráce participujúcich subjektov medzi jednotlivými územnými obvodmi koordinácie, ako i spoločná analýza slabých a silných stránok koordinácie ochrany detí pred násilím, ktorá môže vyústiť do návrhov systémových opatrení nielen na krajskej, či regionálnej úrovni.

Odborné pracovné skupiny

OPS zriaďuje NKS na základe identifikovaných aktuálnych potrieb v súvislosti s ochranou detí pred násilím a úloh v súlade so stratégiou. Iniciatíva na zriadenie OPS môže vzniknúť zo strany NKS, ale aj od jednotlivých koordinátorov, napr. ako výstup z KPS – v takom prípade sa OPS zameriavajú na riešenie špecifických úloh, ktoré vyplývajú z praxe koordinátorov na krajskej, resp. regionálnej úrovni.

OPS môže NKS organizovať formou ad hoc skupín, resp. ako stále pracovné skupiny pre identifikované témy s naformulovaným cieľom a zameraním, ako aj s časovým ohraničením.

Výstupy práce z OPS sa predkladajú NKS a prispievajú k tvorbe koncepčných návrhov na odstránenie systémových nedostatkov v rámci ochrany detí pred násilím na celoslovenskej úrovni.

2. PARTICIPUJÚCE SUBJEKTY A ICH SPOLUPRÁCA

(PRÁVNÝ STAV TEJTO KAPITOLY JE K 30.11.2021)

Participujúce subjekty sú inštitúcie spolupracujúce na prevencii, identifikácii a riešení násilia páchaného na deťoch. Ich vzájomnú spoluprácu determinuje nielen motivácia chrániť deti pred násilím, ale aj európska a slovenská legislatíva a medzinárodné zmluvy a dohovory, ktorými je SR viazaná.

2.1 Subjekty pôsobiace v oblasti ochrany detí pred násilím – práva a povinnosti

2.1.1 Obec

Jednou zo základných úloh obce je starostlivosť o potreby a ochranu jej obyvateľov, vrátane detí. Obec je povinná poskytnúť obyvateľovi okamžitú pomoc v jeho náhlej núdzi, dbať na to, aby nedochádzalo k ohrozeniu fyzického alebo psychického zdravia, neporušovali sa základné práva dieťaťa a jeho právom chránené záujmy najmä zo strany iného člena rodiny alebo správaním fyzických osôb.

Obec je povinná dbať na to, aby nedochádzalo k ohrozovaniu alebo porušovaniu práv dieťaťa, zabezpečovať ochranu a starostlivosť, ktorá je nevyhnutná pre jeho blaho a jeho právom chránených záujmov, pri rešpektovaní jeho práv priznaných medzinárodným dohovorom s ohľadom na práva a povinnosti jeho rodičov, osvojiteľov, poručníka, opatrovníka a osoby, ktorej súd zveril dieťa do osobnej starostlivosti (§ 6 ZoSPODaSK).

Obec je povinná poskytnúť dieťaťu pomoc aj vtedy, keď vzhľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť požiada o pomoc prostredníctvom tretej osoby (§ 8 ods.1 ZoSPODaSK).

Obec je povinná poskytnúť pomoc dieťaťu, ktoré požiada o pomoc pri ochrane svojich práv aj bez vedomia rodičov alebo osoby, ktorá sa stará o dieťa (§ 8 ods.2 ZoSPODaSK).

Obec je povinná poskytnúť pomoc rodičovi alebo osobe, ktorá sa stará o dieťa pri chránení práv a právom chránených záujmov dieťaťa v rozsahu svojej pôsobnosti (§ 9 ZoSPODaSK).

Obec zriaďuje zariadenia a zabezpečuje sociálne služby pri nepriaznivej sociálnej situácii, pri uspokojovaní základných životných potrieb, pri riešení krízovej sociálnej situácie, pri zabezpečení starostlivosti o dieťa z dôvodu situácie v rodine, ktorá vyžaduje pomoc pri starostlivosti o dieťa (§ 2 ZoSS). Poskytovateľ sociálnej služby môže poskytovať sociálne služby len na základe zápisu do registra, ktorý vedie príslušný VÚC.

2.1.2 Obecná polícia

Obecná polícia spolupôsobí pri ochrane života a zdravia detí (§ 3 ods.1 písm. a) ZoOP).

Príslušník obecnej polície je oprávnený zakročiť podľa svojich možností a schopností a v rámci zákona ak je dôvodné podozrenie, že bol spáchaný alebo je páchaný trestný čin na dieťati (§ 7 ods.1 písm. c) ZoOP). Príslušník obecnej polície je oprávnený otvoriť byt, ak je dôvodná obava, že je dieťa v bezprostrednom ohrození zdravia a života, a ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania (§ 11 ods.1 písm. a) ZoOP). Obecná polícia objasňuje priestupky súvisiace s násilím na deťoch, o ktorých sa dozvie (§ 86 písm. b) ZoPR). Obecná polícia oznamuje obci porušenie zákazu požitia alkoholických nápojov a iných návykových látok osobou maloletou do 15 rokov alebo mladistvou do 18 rokov (§ 3 ods. 1 písm. h) ZoOP).

OBEC AKO SUBJEKT (Právny stav je k 30.11.2021)	
Vo vzťahu k SPODaSK JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> Upozorniť na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods.1 ZoSPODaSK) Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods.1 ZoSPODaSK) Najmenej raz za 6 mesiacov predkladať správu o sociálnej situácii rodičov dieťaťa (ak je umiestnené v zariadení) (§ 32 ods.4 ZoSPODaSK) Spolupracovať pri vypracovávaní plánu sociálnej práce s rodinou dieťaťa (§ 32 ods. 3 ZoSPODaSK) Poskytovať súčinnosť orgánu SPODaSK pri zisťovaní rodinných pomerov, bytových pomerov a sociálnych pomerov dieťaťa a jeho rodiny na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§75 ods.1 písm.f) bod 1 ZoSPODaSK) Oznamovať zriadenie centra a počet miest v zariadeniach, ktoré zriadil, určených na vykonávanie rozhodnutí súdu (§75 ods.1 písm. h) ZoSPODaSK) Spolupracovať pri zosúladzovaní postupov pri hodnotení situácie dieťaťa a postupov riešenia situácie dieťaťa (§ 94 ods.5 ZoSPODaSK) Na žiadosť bezplatne poskytnúť informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods.3 ZoSPODaSK) Viesť evidenciu detí, rodín a plnoletých fyzických osôb, pre ktoré vykonáva opatrenia sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately. Kontrolovať úroveň vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately u subjektov, ktorým poskytuje finančný príspevok (§ 75 ods.1 písm. k) a písm. l) ZoSPODaSK) Spolupracovať pri zabezpečení účelu výchovného opatrenia (§ 14 ods.3 ZoSPODaSK) Poskytnúť súčinnosť pri zisťovaní informácií o dôvodoch nepodrobenia sa rozhodnutiu o výchove maloletých detí pred nariadením výkonu tohto rozhodnutia (§ 380 CMP) Zabezpečuje verejný poriadok v obci, spolupôsobí pri ochrane jej obyvateľov a iných osôb v obci pred ohrozením ich života a zdravia (§ 3 ods. 1 písm. a) ZoOP) (Obecná polícia) Zakročiť, ak je ohrozený život, zdravie, alebo hrozí škoda na majetku (Obecná polícia), 7 písm. d) ZoOP) (Obecná polícia spolupôsobí okrem iných štátnych orgánov aj so SPODaSK) 	<ol style="list-style-type: none"> Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods.1 ZoSPODaSK)
Vo vzťahu k prokuratúre JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, ak to neoznámia Policajnému zboru a včasne vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 TP) Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP) 	<ol style="list-style-type: none"> Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK)
Vo vzťahu k policajnému zboru JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, ak 	<ol style="list-style-type: none"> Poskytnúť súčinnosť v rozsahu

<p>to neoznami prokuratúre a včas vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2TP)</p> <p>2. Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods.1TP)</p> <p>3. Bezodkladne poskytnúť požadované podklady a informácie potrebné na plnenie úloh Policajnému zboru, pokiaľ im v tom nebránia dôvody ustanovené inými všeobecne záväznými právnymi predpismi (§76 ods.2 ZoPZ)</p>	<p>potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 TP)</p>
<p>Vo vzťahu k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
-	<p>1. Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK)</p>
<p>Vo vzťahu k súdu JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
<p>1. Poskytnúť súčinnosť pri sledovaní vykonávania výchovných opatrení (§ 37 ods. 7 ZoR)</p> <p>2. Poskytnúť súčinnosť pri vykonávaní dohľadu nad výchovou dieťaťa súdom (§ 37ods. 2 písm. b) ZoR)</p> <p>3. Poskytnúť súčinnosť pri sledovaní spôsobu výkonu ústavnej starostlivosti (§ 55 ods. 1 ZoR)</p> <p>4. Poskytnúť súčinnosť pri sledovaní spôsobu výkonu funkcie poručníka (§ 58 ods. 4 ZoR)</p> <p>5. Poskytnúť súčinnosť pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 2 TP)</p> <p>6. Včas vybavovať dožiadania súdov na účely trestného konania (§ 3 ods. 2TP)</p> <p>7. Poskytnúť súčinnosť pri zisťovaní informácií o dôvodoch nepodrobenia sa rozhodnutiu o výchove maloletých detí pred nariadením výkonu tohto rozhodnutia (§ 380 CMP)</p>	<p>1. Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK)</p>
<p>Vo vzťahu k školám a šk. zariadeniam JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
<p>1. Plniť úlohy na úseku prevencie (§ 3 ods.1 písm. i) ZoOP)</p> <p>2. Vykonávať štátnu správu v prvom stupni vo veciach ohrozovania výchovy a vzdelávania maloletého alebo zanedbávania starostlivosti povinnej školskej dochádzky žiakov (§ 6 ods. 4 ZoŠ)</p>	<p>1. Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods.1 ZoSPODaSK)</p>
<p>Vo vzťahu k verejnému ochrancovi práv JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
<p>1. Splniť zákonné povinnosti v súvislosti s vybavením podnetu verejného ochrancu práv (§ 17ods. 2 a 3 ZoVo)</p>	-
<p>Vo vzťahu ku komisárovi pre deti JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
<p>1. Splniť zákonné povinnosti v súvislosti s vybavením podnetu v pôsobnosti komisára pre deti (§ 26 ods. 1 ZoK)</p>	-
<p>Vo vzťahu k SNSĽP JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
<p>1. Poskytnúť informácie o dodržiavaní ľudských práv (§ 1 ods. 5 ZoSNSĽP)</p>	-
<p>Vo vzťahu k VÚC JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
<p>1. Spolupracovať s VUC, orgánmi SPODaSK, akreditovanými subjektmi a ďalšími PO a FO, ktoré pôsobia v oblasti SPODaSK v oblasti predchádzania a zamedzenia nárastu sociálno-patologických javov (§ 76 písm. g) ZoSPODaSK)</p>	-
<p>Vo vzťahu k akreditovaným subjektom JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
-	<p>1. Spolupracovať pri výkone opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktoré im ukladá zákon (§ 94 ods. 2 ZoSPODaSK)</p>

2.1.3 Vyšší územný celok

VÚC, pri výkone samosprávnej pôsobnosti zabezpečuje tvorbu a plnenie sociálnych programov zameraných na ochranu práv a právom chránených záujmov detí a na predchádzanie a zamedzenie nárastu sociálno-patologických javov na svojom území (§ 76 písm. a) ZoSPODaSK). VÚC tiež vypracúva analýzu nepriaznivých vplyvov pôsobiacich na deti a rodiny a vývojových trendov sociálno-patologických javov na svojom území (§ 76 písm. b) ZoSPODaSK). VÚC ďalej utvára podmienky (§ 76 písm. c) ZoSPODaSK):

- Na organizovanie vybraných opatrení Sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (§ 10 a 11 ZoSPODaSK).
- Na zabezpečenie priaznivého psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu dieťaťa.
- Na pomoc deťom a rodinám, ktoré sa nachádzajú v krízovej situácii.

VÚC môže zriadiť centrum na vykonávanie opatrení v prostredí podľa § 4 ods. 4 a ods. 5 ZoSPODaSK a podľa potrieb obyvateľov územia, ktoré kontroluje a metodicky usmerňuje, pričom zriadenie takéhoto centra oznamuje orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (§ 76 písm. e) ZoSPODaSK). VÚC spolupracuje s obcami, orgánmi sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, akreditovanými subjektmi a ďalšími právnickými osobami, ktoré pôsobia v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa tohto zákona v oblasti predchádzania a zamedzenia nárastu sociálno-patologických javov (§ 76 písm. g) ZoSPODaSK).

V zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov (ďalej len ZoSS) VÚC vypracováva a schvaľuje koncepciu sociálnych služieb vo svojom územnom obvode. Zriaďuje a rozhoduje o zániku sociálnych služieb, zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb, vykonáva zápis do registra sociálnych služieb a financuje určité sociálne služby v zmysle § 81 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách.

Sociálne služby zamerané na starostlivosť o dieťa a pomoc pri starostlivosti o dieťa:

- Sociálne služby krízovej intervencie: komunitné centrá, nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu.
- Sociálne služby na podporu rodiny a detí: pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa, zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa, služba včasnej intervencie.

VÚC AKO SUBJEKT (Právny stav je k 30.11.2021)	
Vo vzťahu k SPODaSK JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Upozorniť na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 ZoSPODaSK) 2. Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK) 3. Spolupracovať s orgánmi SPODaSK, akreditovanými subjektmi a ďalšími PO a FO, ktoré pôsobia v oblasti SPODaSK, v oblasti predchádzania a zamedzenia nárastu sociálno-patologických javov (76 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytovať súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jeho pôsobnosti (§ 94 ods. 2 ZoSPODaSK)

písm. g ZoSPODaSK) 4. Spolupracovať pri zosúladovaní postupov pri hodnotení situácie dieťaťa a postupov riešenia situácie dieťaťa (§ 94 ods. 5 ZoSPODaSK) 5. Na žiadosť bezplatne poskytnúť informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 3 ZoSPODaSK) 6. Poskytovať štatistické údaje z oblasti výkonu sociálnoprávnej ochrany detí štátnym orgánom SPODaSK a poskytuje údaje z evidencie zariadení (§ 76 písm. f) bod. 2 ZoSPODaSK)	
Vo vzťahu k prokuratúre JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, ak to neoznámia Policajnému zboru a včas vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 TP) 2. Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP)	1. Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jeho pôsobnosti (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK)
Vo vzťahu k policajnému zboru JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, ak to neoznámia prokuratúre (§ 3 ods. 2 TP) 2. Včas vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 TP) 3. Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1TP) 4. Poskytnúť podklady a informácie potrebné na plnenie úloh Policajnému zboru (§ 76 ods. 2 ZoPZ)	1. Poskytovať súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jeho pôsobnosti (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK)
Vo vzťahu k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
-	1. Poskytovať súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jeho pôsobnosti (§ 94 ods. 2 ZoSPODaSK)
Vo vzťahu k súdu JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Poskytnúť súčinnosť súdu pri plnení jeho úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1TP) 2. Včas vybavovať dožiadania súdov na účely trestného konania (§ 3 ods. 2 TP)	1. Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jeho pôsobnosti (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK)
Vo vzťahu k školám a šk. zariadeniam JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Utvárať podmienky na rozvoj výchovy a vzdelávania, najmä v stredných školách, a na rozvoj ďalšieho vzdelávania (§ 4 ods. 1 písm. k) ZoSK) 2. Koordinovať rozvoj starostlivosti o deti a mládež (§ 4 ods. 1 písm. n) ZoSK)	1. Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jeho pôsobnosti (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK)
Vo vzťahu k verejnému ochrancovi práv JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Splniť zákonné povinnosti v súvislosti s vybavovaním podnetu verejného ochrancu práv (§ 17ods. 2 a 3 ZoVo)	-
Vo vzťahu ku komisárovi pre deti JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Splniť zákonné povinnosti v súvislosti s vybavovaním podnetu v pôsobnosti komisára pre deti (§ 26 ods.1 ZoK)	-
Vo vzťahu k SNSĽP JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Poskytnúť informácie o dodržiavaní ľudských práv (§ 1 ods. 5 ZoSNSĽP)	-
Vo vzťahu k obci JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ

1. Poskytnúť štatistické údaje z oblasti výkonu sociálnoprávnej ochrany detí štátnym orgánom SPODaSK a poskytnúť údaje z evidencie zariadení (§ 76 písm. f) bod. 2 ZoSPODaSK)	-
2. Spolupracovať s orgánmi SPODaSK, akreditovanými subjektmi a ďalšími PO a FO, ktoré pôsobia v oblasti SPODaSK, v oblasti predchádzania a zamedzenia nárastu sociálno-patologických javov (§ 76 písm. g) ZoSPODaSK)	

2.1.4 Akreditované subjekty

Pod pojmom akreditované subjekty môžeme rozumieť právnickú alebo fyzickú osobu, ktorej bola udelená akreditácia na výkon opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa zákona (§ 6 ZoSPODaSK). Hlavnou úlohou akreditovaných subjektov je dbať na to, aby nedochádzalo k ohrozovaniu alebo porušovaniu práv dieťaťa (§ 6 ZoSPODaSK). Podľa ZoSPODaSK je akreditovaný subjekt povinný poskytnúť dieťaťu okamžitú pomoc pri ochrane jeho života a zdravia, vykonávať opatrenia na zabezpečenie jeho práv a právom chránených záujmov, a to aj sprostredkovaním tejto pomoci (§ 8 ods. 1 ZoSPODaSK).

Akreditovaný subjekt je povinný poskytnúť rodičovi, alebo osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa pomoc v rozsahu svojej pôsobnosti (§ 9 ZoSPODaSK). Podľa zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov v znení neskorších predpisov je akreditovaným subjektom osoba, ktorej bola rozhodnutím MS SR udelená akreditácia programu podpory obetí (§ 2 ods. 1 h) Zoob).

AKREDITOVANÝ SUBJEKT AKO SUBJEKT (Právny stav je k 30.11.2021)	
Vo vzťahu k SPODaSK JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> Upozorniť orgán SPODaSK na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 ZoSPODaSK) Spolupracovať a spolupôsobiť pri výkone výchovného opatrenia po predchádzajúcom súhlase tohto akreditovaného subjektu (§ 13 ods. 1 ZoSPODaSK) Spolupracovať na vypracovaní plánu výkonu výchovného opatrenia (§ 14 ods. 1 ZoSPODaSK) V súčinnosti spolupracovať pri poskytovaní pomoci plnoletej fyzickej osobe (§ 19 ods. 2 ZoSPODaSK) Spolupracovať pri výkone opatrení na zabezpečenie úpravy rodinných pomerov (§ 27 ods. 4 ZoSPODaSK) 	<ol style="list-style-type: none"> Vykonávať prípravu na náhradnú rodinnú starostlivosť (§ 36 ods. 1 ZoSPODaSK). Akreditovaný subjekt musí mať akreditáciu na vykonávanie prípravy na náhradnú rodinnú starostlivosť a na sprostredkovanie nadviazania osobného vzťahu medzi dieťaťom a žiadateľom (§ 42 ods. 8 ZoSPODaSK) Spolupôsobiť pri sledovaní, či trvajú účinky výchovného opatrenia, a to po dohode s rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa (§ 15 ods. 2 ZoSPODaSK) SPODaSK v rozhodnutí o výchovnom opatrení určí akreditovaný subjekt, ktorý má spolupôsobiť, alebo spolupracovať pri výkone výchovného opatrenia (§ 12 ods. 3 ZoSPODaSK) Poskytnúť dieťaťu, ktorému bola sprostredkovaná náhradná rodinná starostlivosť a fyzickej osobe, ktorej bolo dieťa zverené do náhradnej rodinnej starostlivosti, podľa potreby a s ich súhlasom pomoc a sociálne poradenstvo na uľahčenie plnenia účelu náhradnej rodinnej starostlivosti (§ 33 ods. 12 ZoSPODaSK)
Vo vzťahu k prokuratúre JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP) Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin (§ 3 ods. 2 TP) 	-

3. Včasne vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 TP)	
4. Poskytnúť súčinnosť nevyhnutnú na plnenie úloh, ktoré mu ukladá zákon (§ 37 ods. 1 ZoP)	
Vo vzťahu k policajnému zboru JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, ak to neoznámí prokuratúre (§ 3 ods. 2 TP)	1. Obracať sa na útvary Policajného zboru so žiadosťou o pomoc (§ 72 ZoPZ)
2. Včasne vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 TP)	
3. Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP)	
4. Poskytnúť požadované podklady a informácie potrebné na plnenie úloh PZ (§ 76 ods. 2 ZoPZ)	
Vo vzťahu k súdu JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP).	-
2. Včas vybavovať dožiadania súdu (§ 3 ods. 2 TP)	
3. Poskytnúť súčinnosť pri výkone výchovného opatrenia (§ 37ods. 7 ZoR)	
Vo vzťahu k verejnému ochrancovi práv JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Splniť si zákonné povinnosti v súvislosti s vybavením žiadosti verejného ochrancu práv (§ 17 ods. 2 a 3 ZoVo)	1. Obrátiť sa na verejného ochrancu práv, ak sa domnieva, že pri konaní, rozhodovaní alebo nečinnosti orgánu verejnej správy boli porušené základné práva a slobody v rozpore s právnym poriadkom alebo princípmi demokratického a právneho štátu (§ 11 ods. 1 ZoVo)
Vo vzťahu ku komisárovi pre deti JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Splniť zákonné povinnosti v súvislosti s vybavovaním podnetu v pôsobnosti komisára pre deti (§ 26 ods. 1 ZoK)	1. Obrátiť sa na komisára pre deti vo veci porušovania práv dieťaťa alebo ohrozovania práv dieťaťa (§ 2 ods. 3 ZoK)
Vo vzťahu k obci JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Poskytnúť súčinnosť pri výkone opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktoré im ukladá zákon vo vzťahu k obci a to v rozsahu potrebnom na výkon ich samosprávnej pôsobnosti podľa tohto zákona (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK)	1. Spolupracovať pri výkone opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktoré im ukladá zákon (§ 94 ods. 2 ZoSPODaSK)

2.1.5 Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela

Sociálnoprávna ochrana detí je súbor opatrení na zabezpečenie ochrany dieťaťa, ktorá je nevyhnutná pre jeho blaho a ktorá rešpektuje jeho najlepší záujem (§ 1 ods. 2 ZoSPODaSK). SPODaSK vykonáva svoju činnosť v rámci Odboru sociálnych vecí a rodiny príslušného ÚPSVR ako oddelenie SPODaSK. (Na miestach, kde právne predpisy používajú pojem orgán SPODaSK je v tejto príručke použitý jednotný pojem „SPODaSK“).

V oblasti ochrany detí pred násilím je SPODaSK subjektom, ktorého úlohou je prostredníctvom opatrení SPODaSK zabezpečiť ochranu práv a právom chránených záujmov detí a tiež orgánom, ktorý je povinný dbať na to, aby nedochádzalo k ohrozovaniu, alebo porušovaniu práv dieťaťa (§ 6 ZoSPODaSK). Násilie na deťoch je jednou z najzávažnejších foriem porušenia práv dieťaťa, je príčinou vzniku závažných krízových situácií

a predstavuje vážne ohrozenie psychického, fyzického a sociálneho vývinu detí. Povinnosti a oprávnenia, ktoré SPODaSK vykonáva v oblasti ochrany detí možno rozdeliť do týchto oblastí:

A. Povinnosti a oprávnenia SPODaSK v prípade (priameho) ohrozenia dieťaťa

SPODaSK je povinný, ak je upozornený na použitie hrubých alebo ponižujúcich foriem zaobchádzania a foriem trestania dieťaťa, v závislosti od ich povahy a závažnosti, uplatniť niektoré z opatrení podľa zákona o SPODaSK (§ 7 ods. 2 a § 8 ods. 1 ZoSPODaSK). V odôvodnených prípadoch môže SPODaSK podať návrh na súd na vydanie neodkladného opatrenia. Takýmto neodkladným opatrením môže súd určiť, aby bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti fyzickej osoby, alebo právnickej osoby, ktorú v uznesení určí (§ 73 ods. 2 písm. d) bod 7 ZoSPODaSK). Ide o prípady, ak sa ocitne maloleté dieťa bez akejkoľvek starostlivosti alebo ak je jeho život, zdravie a priaznivý vývoj vážne ohrozený alebo narušený (§ 365 ods.1 CMP a § 27 ZoSPODaSK). V týchto prípadoch je SPODaSK tiež povinný zabezpečiť uspokojenie základných životných potrieb dieťaťa a jeho prijatie do zariadenia. Ak je výchova maloletého dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená a iné výchovné opatrenia nevedli k náprave, alebo ak rodičia nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa z iných vážnych dôvodov, ÚPSVR podáva návrh na súd na nariadenie ústavnej starostlivosti alebo zrušenie ústavnej starostlivosti (§ 73 ods. 2 písm. d) bod 5 ZoSPODaSK). V prípadoch identifikovaného ohrozenia dieťaťa SPODaSK vypracúva plán sociálnej práce s dieťaťom, jeho rodičmi alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa (§ 73 ods. 2 písm. e) bod 11 ZoSPODaSK). Podobne SPODaSK vypracováva sám, alebo v spolupráci s akreditovanými subjektmi plán výkonu výchovného opatrenia (§ 14 ods. 1 ZoSPODaSK). Ak je to v záujme ochrany práv dieťaťa, SPODaSK podáva návrhy na súd na vykonanie zásahu do rodičovských práv a povinností podľa § 38 a § 39 ZoR (§ 73 ods. 2 písm. d) bod 7 ZoSPODaSK).

V tejto súvislosti treba spomenúť ÚPSVR, ako orgán, ktorý v zmysle ustanovenia § 73 ods. 2 písm. e) bod 3 ZoSPODaSK plní úlohu koordinátora, ak treba pri vykonávaní opatrení sociálnej kurately pre deti alebo pomoci deťom, ktoré sú týrané, pohlavne zneužívané, zanedbávané, alebo u ktorých je dôvodné podozrenie z týrania, sexuálneho zneužívania alebo zanedbávania alebo ktoré boli obeťou obchodovania, alebo pri vyhodnocovaní situácie maloletého bez sprievodu a pri voľbe a uplatňovaní opatrení pre maloletého bez sprievodu, spolupôsobenie iných subjektov. Ide o činnosť, ktorú v praxi zastrešuje SPODaSK, ale na ktorej môže spolupracovať v prípade potreby aj viac oddelení ÚPSVR.

2. Povinnosti a oprávnenia SPODaSK – pri vykonávaní opatrení

Do tejto časti možno zaradiť všetky opatrenia SPODaSK na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov, ktoré ohrozujú psychický vývin alebo sociálny vývin dieťaťa (§ 10 a § 11 ZoSPODaSK). Ako príklad možno uviesť opatrenia na predchádzanie krízových situácií v rodine, organizovanie účasti na programoch a aktivitách zameraných na podporu plnenia rodičovských práv a povinností, zameraných na predchádzanie sociálno-patologickým javom, pomoc rodičom, alebo dieťaťu pri riešení výchovných problémov, poskytnutie sociálneho poradenstva ak sa rodičia dieťaťa rozvádajú a zabezpečenie psychologickej pomoci aj po rozvode.

Dôležitou kategóriou opatrení, ktoré vykonáva SPODaSK sú výchovné opatrenia (§ 12 a nasl. ZoSPODaSK). Ak je to potrebné v záujme dieťaťa, SPODaSK rozhodne o uložení výchovných opatrení určených v zákone o SPODaSK. SPODaSK napríklad môže uložiť dieťaťu, alebo rodičovi povinnosť podrobiť sa odbornej diagnostike v špecializovanej ambulantnej starostlivosti, alebo uloží povinnosť zúčastniť sa na liečbe (napr. v špecializovanom zdravotníckom zariadení), alebo sociálnom, či výchovnom programe. V rozhodnutí o uložení výchovného opatrenia SPODaSK určí právnickú osobu, fyzickú osobu, alebo akreditovaný subjekt, ktorý má spolupôsobiť, alebo spolupracovať pri výkone výchovného opatrenia. Plnenie účelu výchovných opatrení je SPODaSK pravidelne vyhodnocované.

3. Práva a povinnosti SPODaSK v súdnom konaní

Ak je to v záujme maloletých detí podáva SPODaSK na súd návrhy, opravné prostriedky, vyjadrenia a správy a vybavuje dožiadania. K najčastejším úkonom SPODaSK na súde patria:

- Podanie návrhu na vykonanie zásahu do rodičovských práv a povinností (§ 38 a § 39 ZoR).
- Podanie návrhu na vydanie neodkladného opatrenia (aby bolo dieťa dočasne zverené do starostlivosti fyzickej osoby, alebo právnickej osoby, ktorú v uznesení určí).
- Podanie návrhu na nariadenie ústavnej starostlivosti, alebo na jej zrušenie.
- V trestnom konaní vykonáva SPODaSK procesné práva maloletého poškodeného, pričom môže tiež splnomocniť splnomocnenca poškodeného (§ 53 a § 54 TP).
- SPODaSK v zákonom stanovených prípadoch môže tiež zastupovať maloletého v konaní pred súdom v civilnom a trestnom konaní.
- Podáva vyjadrenia v konaní o výške výživného, zverení dieťaťa do starostlivosti jednému z rodičov a o úprave styku rodiča s maloletým dieťaťom.

4. Vykonávanie funkcií v záujme maloletého dieťaťa

ÚPSVR (SPODaSK) podľa ustanovenia (§ 73 ods. 2 písm. b) a § 1 ods. 2 ZoSPODaSK) vykonáva v záujme maloletého dieťaťa aj množstvo funkcií. Možno spomenúť funkciu kolízneho opatrovníka, funkciu opatrovníka, funkciu poručníka maloletému bez sprievodu, funkciu opatrovníka dieťaťa v trestnom konaní, prípravu fyzickej osoby, ktorá má záujem stať sa pestúnom, alebo osvojiteľom a tiež vykonáva potrebné opatrenia na návrat a premiestnenie dieťaťa z cudziny (§ 28 ZoSPODaSK).

5. Vykonávanie úkonov v záujme maloletého bez sprievodu

SPODaSK vykonáva v prípadoch, kedy sa dieťa ocitne na území iného štátu bez sprievodu, alebo na území SR bez sprievodu množstvo úkonov na zabezpečenie ochrany tohto dieťaťa. Poskytuje tiež pomoc rodičovi dieťaťa, alebo jeho príbuznému, aby si mohol dieťa osobne prevziať. Okrem týchto úloh SPODaSK vykonáva aj celý rad úkonov súvisiacich s premiestnením dieťaťa a návratu dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu.

SOCIÁLNOPRÁVNÁ OCHRANA DETÍ A SOCIÁLNA KURATELA AKO SUBJEKT (Právny stav je k 30.11.2021)	
MAJÚC NA ZRETELI CHARAKTER KOORDINAČNEJ METODIKY, S PRIHLIADNUTÍM NA ROZSAH PRÁV A POVINNOSTÍ SPODaSK VO VZŤAHU K OSTATNÝM SUBJEKTOM, NIE SÚ V TEJTO METODIKE UVEDENÉ VŠETKY ZÁKONNÉ PRÁVA A POVINNOSTI SPODaSK, NAKOĽKO NIE JE SNAHOU A ANI ÚLOHOU KOORDINAČNEJ METODIKY SUPLOVAŤ ZÁKON	
Vo vzťahu k prokuratúre JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin (§ 3 ods. 2 TP) 2. Včasne vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 TP) 3. Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP) 4. Poskytnúť obrazový záznam, obrazovo-zvukový záznam a zvukový záznam vyhotovený na účely preukázania ohrozenia života dieťaťa, zdravia dieťaťa, neľudského alebo zlého zaobchádzania s dieťaťom (93c ods. 4 ZoSPODaSK) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK) 2. Bezplatne poskytnúť informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 3 ZoSPODaSK) 3. Byť upozornený na porušovanie práv dieťaťa (§ 7ods. 1 ZoSPODaSK)
Vo vzťahu k policajnému zboru JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, ak to neoznámí prokuratúre (§ 3 ods. 2 TP) 2. Včasne vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 TP) 3. Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP) 4. Neodkladne poskytnúť podklady a informácie potrebné na plnenie úloh PZ (§ 76 ods. 2 ZoPZ) 5. Poskytnúť obrazový záznam, obrazovo-zvukový záznam vyhotovený na účely preukázania ohrozenia života dieťaťa, zdravia dieťaťa, neľudského alebo zlého zaobchádzania s dieťaťom (§ 93c ods. 4 ZoSPODaSK) 6. Poskytnúť súčinnosť pri preverovaní oznámenia o priestupkoch, pri prejednávaní priestupkov a pri výkone rozhodnutí (§ 56 ods. 1 ZoPR) 7. Oznamovať priestupky, o ktorých sa dozvie (§ 56 ods. 1 ZoPR) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK) 2. Žiadať poskytnutie ochrany zamestnancovi orgánu SPODaSK a prizvanej fyzickej osobe pri vstupe do obydľia na základe povolenia súdu na preverenie stavu dieťaťa (§ 93g ods. 3 ZoSPODaSK) 3. Bezplatne poskytnúť informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 3 ZoSPODaSK) 4. Poskytnúť informácie o trestnom konaní v rozsahu akom môžu byť informácie poskytnuté verejnosti (§ 6 ods. 1 a 2 TP a § 6 ods. 3 a 4 TP) 5. Žiadať zaslanie kópie záznamu o vykázaní zo spoločného obydľia v prípade, ak je ohrozenou osobou dieťa (§ 27 a ods. 12 ZoPZ) 6. Byť upozornený na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 ZoSPODaSK)
Vo vzťahu k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
-	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK) 2. Spolupracovať pri zosúladovaní postupov a bezplatne poskytnúť informácie na účel overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 5 a § 94 ods. 3 ZoSPODaSK) 3. Spolupracovať pri zabezpečení účelu výchovného opatrenia (§ 14 ods. 3 ZoSPODaSK) 4. Byť upozornený na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 ZoSPODaSK)
Vo vzťahu k súdu JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť súčinnosť pri sledovaní vykonávania výchovných opatrení (§ 37 ods. 7 ZoR) 2. Poskytnúť súčinnosť pri vykonávaní dohľadu nad výchovou dieťaťa súdom (§ 37ods. 2 písm. b) ZoR) 3. Najmenej raz za 6 mesiacov predkladať súdu správu o účinkoch opatrení, ktoré boli prijaté na odstránenie dôvodov, pre ktoré bola nariadená ústavná starostlivosť a informovať súd o možnostiach zrušenia ústavnej starostlivosti alebo zverenia dieťaťa do osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča, pestúnskej starostlivosti 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK) 2. Bezplatne poskytnúť informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 3 ZoSPODaSK) 3. Byť upozornený na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 ZoSPODaSK)

<p>alebo o možnosti osvojenia (§ 32 ods. 5 ZoSPODaSK)</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Poskytnúť súčinnosť pri sledovaní spôsobu výkonu ústavnej starostlivosti (§ 55 ods. 1 ZoR) 5. Poskytnúť súčinnosť pri sledovaní spôsobu výkonu funkcie poručníka (§ 58 ods. 4 ZoR) 6. Poskytnúť súčinnosť súdu pri plnení jeho úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP) 7. Včas vybavovať dožiadania súdov na účely trestného konania (§ 3 ods. 2 TP) 8. Poskytnúť súčinnosť pri zisťovaní a preverení informácií o dôvodoch nepodrobenia sa rozhodnutiu o výchove maloletých detí pred nariadením výkonu tohto rozhodnutia (§ 380 CMP) 9. Poskytnúť súčinnosť pri vykonávaní výchovných opatrení podľa ZoR a informovať o plnení účelu týchto výchovných opatrení (§ 15 ods. 5 ZoSPODaSK) 10. Poskytnúť súčinnosť pri zhodnotení výkonu náhradnej osobnej starostlivosti a pestúnskej starostlivosti (§ 45 ods. 9 ZoR) 11. Doručiť písomný záznam z priebehu vstupu do obydľia a poskytnúť obrazový záznam, obrazovo-zvukový záznam a zvukový záznam vyhotovený na účely preukázania ohrozenia dieťaťa (§ 93g ods. 11 a § 93c ods. 4 ZoSPODaSK) 	
<p>Vo vzťahu k školám a šk. zariadeniam JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
<p>-</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK) 2. Spolupracovať pri zosúladzovaní postupov a bezplatne poskytnúť informácie na účely overenia starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 5 a § 94 ods. 3 ZoSPODaSK) 3. Spolupracovať pri zabezpečení účelu výchovného opatrenia (§ 14 ods. 3 ZoSPODaSK) 4. Byť upozornený na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 ZoSPODaSK)
<p>Vo vzťahu k verejnému ochrancovi práv JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bezodkladne poskytnúť informácie a vysvetlenia (§ 17 ods. 2 písm. a) ZoVo 2. Umožniť bezodkladné nahliadnutie do spisu alebo požičať spis (§ 17 ods. 2 písm. b) ZoVo 3. Predložiť stanovisko ku skutkovým a právnym otázkam (§ 17 ods. 2 písm. c) ZoVo) (Žiadosti v zmysle tohto ustanovenia je subjekt povinný vyhovieť do 20 dní odo dňa jej doručenia) 4. Vysporiadať sa s dôkazmi a opatreniami, ktoré navrhne (§ 17 ods. 2 písm. d) až f) ZoVo (Žiadosti v zmysle tohto ustanovenia je subjekt povinný vyhovieť do 20 dní odo dňa jej doručenia.) 5. Poskytnúť súčinnosť (§ 25 ZoVo) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Byť upozornený na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 ZoSPODaSK)
<p>Vo vzťahu ku komisárovi pre deti JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Umožniť vstup do svojho objektu alebo vstup na iné miesto, ak sa na tomto mieste nachádza dieťa (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 1 a písm. b) Zok 2. Poskytnúť písomné stanovisko, informáciu, údaje a kópie spisovej dokumentácie do 20 dní odo dňa doručenia žiadosti (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 2 Zok) 3. Bez zbytočného odkladu zabezpečiť vykonanie ním navrhnutých oprávnení (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 3 Zok) 4. Poskytnúť súčinnosť pri výkone pôsobnosti (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 4 Zok) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Byť upozornený na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 ZoSPODaSK)

<p>Vo vzťahu k SNSÍP JE POVINNÝ</p> <p>1. Poskytnúť informácie o dodržiavaní ľudských práv (§ 1 ods. 5 Zákona o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva)</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p> <p>1. Byť upozornený na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 ZoSPODaSK)</p>
<p>Vo vzťahu k VÚC JE POVINNÝ</p> <p>1. Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK)</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p> <p>1. Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK)</p> <p>2. Poskytnúť štatistické údaje z oblasti výkonu sociálnoprávnej ochrany detí štátnym orgánom SPODaSK a poskytnúť údaje z evidencie zariadení (§ 76 písm. f) bod 2. ZoSPODaSK)</p> <p>3. Spolupracovať pri zosúladzovaní postupov a poskytnúť informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods.5 a § 94 ods. 3 ZoSPODaSK)</p> <p>4. Byť upozornený na porušovanie práv dieťaťa (§ 7ods. 1 ZoSPODaSK)</p>
<p>Vo vzťahu k akreditovaným subjektom JE POVINNÝ</p> <p>1. Spolupracovať pri výkone opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 2 ZoSPODaSK.)</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p> <p>1. Spolupracovať pri vypracovaní plánu sociálnej práce s rodinou dieťaťa v prípadoch, kedy akreditovaný subjekt vykonáva opatrenia na úpravu rodinných pomerov dieťaťa v prirodzenom prostredí (§ 32 ods. 3 ZoSPODaSK)</p> <p>2. Spolupracovať s akreditovaným subjektom určeným v rozhodnutí o nariadení výchovného opatrenia pri vypracovaní plánu výkonu výchovného opatrenia a pri výkone výchovného opatrenia (§14 ods. 1 a § 12 ods. 3 ZoSPODaSK)</p> <p>3. Byť upozornený na porušovanie práv dieťaťa (§ 7ods. 1 ZoSPODaSK)</p>
<p>Vo vzťahu k obci JE POVINNÝ</p> <p>1. Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK)</p> <p>2. Oznamovať obecnej polícii priestupky, o ktorých sa dozvie (§ 56 ods. 1 ZoPR)</p> <p>3. Poskytnúť súčinnosť Obecnej polícii pri preverovaní oznámenia o priestupkoch (§ 56 ods. 1 ZoPR) (Obecná polícia)</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p> <p>1. Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK)</p> <p>2. Predložiť správy o sociálnej situácii rodičov dieťaťa (ak je dieťa umiestnené v zariadení, v ktorom sa vykonáva ústavná starostlivosť, ochranná výchova, neodkladné opatrenie, alebo výchovné opatrenie) Súčasťou správy je aj zhodnotenie podmienok návratu dieťaťa do rodinného prostredia (§ 32 ods. 4 ZoSPODaSK)</p> <p>3. Spolupracovať pri vypracovaní plánu sociálnej práce s rodinou dieťaťa (§ 32 ods. 3 ZoSPODaSK)</p> <p>4. Poskytnúť súčinnosť pri zisťovaní rodinných, bytových a sociálnych pomerov dieťaťa a jeho rodiny (§ 75 ods. 1 písm.f) bod 1 ZoSPODaSK)</p> <p>5. Viest evidenciu detí, rodín a plnoletých fyzických osôb, pre ktoré vykonáva opatrenia sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately</p> <p>6. Kontrolovať úroveň vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately u subjektov, ktorým poskytuje finančný príspevok (§ 75 ods. 1 písm. k) a písm. l) ZoSPODaSK)</p> <p>7. Spolupracovať pri zosúladzovaní postupov a bezplatne poskytnúť informácie na účely overenia starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 5 a § 94 ods. 3 ZoSPODaSK)</p> <p>8. Spolupracovať pri zabezpečení účelu výchovného opatrenia (§ 14 ods.3 ZoSPODaSK)</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 9. Oznámiť zriadenia centra a počet miest v zariadeniach, ktoré zriadil, určených na vykonávanie rozhodnutí súdu (75 ods. 1 písm. h) Zo SPODaSK) 10. Žiadať zabezpečenie verejného poriadku v obci Obecnou políciou a spolupôsobenie pri ochrane obyvateľov obce a iných osôb v obci pred ohrozením ich života a zdravia (§ 3 ods.1 písm. a) ZoOP) 11. Byť upozornený na porušovanie práv dieťaťa (§ 7ods. 1 ZoSPODaSK)
Vo vzťahu k okresnému úradu JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Spolupracovať pri zosúladovaní postupov a bezplatne poskytnúť informácie na účely overenia starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 5 a § 94 ods. 3 ZoSPODaSK) 2. Poskytnúť súčinnosť pri preverovaní oznámenia o priestupkoch, pri prejednávaní priestupkov a pri výkone rozhodnutí (§ 56 ods. 1 ZoPR) 3. Oznamovať príslušným správny orgánom priestupky, o ktorých sa dozvie (§ 56 ods. 1 ZoPR) 4. Zúčastniť sa ústneho pojednávania, ak je obvineným z priestupku mladistvý (§ 47 ods. 2 ZoPR) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK) 2. Bezplatné poskytnutie informácií na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 3 ZoSPODaSK) 3. Byť upozornený na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 ZoSPODaSK)
Vo vzťahu k N.O. a O.Z. JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
-	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spolupracovať pri výkone opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (§ 94 ods. 2 ZoSPODaSK)
Vo vzťahu k iným subjektom a organizáciám JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Oznamovať zastupiteľskému úradu krajiny, v ktorej má maloletý bez sprievodu obvyklý pobyt prijaté opatrenia v záujme návratu alebo premiestnenia maloletého dieťaťa bez sprievodu a žiadať o jeho premiestnenie, ak je zrejmé, že ide o bezpečnú krajinu a nevzťahuje sa naňho medzinárodný dohovor (§ 29 ods. 1 písm. b) ZoSPODaSK) 2. Navrhnuť zastupiteľskému úradu krajiny, v ktorej má maloletý bez sprievodu obvyklý pobyt a v ktorej sa nachádza jeho rodič alebo osoba, ktorá sa stará o dieťa ich zlúčenie a oznamuje opatrenia prijaté v záujme tohto zlúčenia (§ 29 ods. 1 písm. c) ZoSPODaSK) 3. Zabezpečiť umiestnenie maloletého bez sprievodu do zariadenia (Zariadenie určené pre maloletých bez sprievodu, spolupracovať a komunikovať s týmito zariadeniami) (§ 29 ods. 1 písm. e) ZoSPODaSK) 4. Spolupracovať s Medzinárodným úradom pre migráciu pri zabezpečení návratu maloletého bez sprievodu 5. Oznámiť zastupiteľskému úradu opatrenia prijaté v záujme zabezpečenia návratu alebo premiestnenia dieťaťa na územie SR. Súčasne oznámiť, ktorá osoba prevezme dieťa po návrate na územie SR (Spolupracovať s ďalšími organizáciami pri výkone opatrení SPODaSK)(§ 28 ZoSPODaSK) 6. Spolupracovať pri výkone opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately s cirkvami a náboženskými spoločnosťami a s právnickými a fyzickými osobami (§ 94 ods. 2 ZoSPODaSK) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK) 2. Bezplatné poskytnutie informácií na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 3 ZoSPODaSK)

2.1.6 Policajný zbor

PZ je štátnym orgánom, ktorý úzko spolupôsobí pri ochrane detí, ochrane ich života, zdravia, bezpečnosti a osobnej slobody (§ 2 ods.1 písm. a) ZoPZ). V tejto súvislosti patrí medzi jeho hlavné úlohy odhaľovanie (§ 2 ods.1 písm. b) ZoPZ) a vyšetrovanie (§ 2 ods.1 písm. d) ZoPZ) trestných činov páchaných na deťoch. PZ pri vyšetrovaní trestných činov kladie osobitný dôraz na zabezpečenie procesných práv maloletého poškodeného. PZ tiež vykonáva odhaľovanie priestupkov súvisiacich s násilím na deťoch, ak tak ustanovuje zákon, aj ich objasňovanie a prejednávanie (§ 2 ods.1 písm. k) ZoPZ). Pri plnení úloh PZ policajti disponuje viacerými oprávneniami a povinnosťami.

PZ je povinný poskytnúť dieťaťu okamžitú pomoc pri ochrane jeho života a zdravia, ak o to dieťa požiada. V tomto zmysle vykoná opatrenia na zabezpečenie jeho práv a právom chránených záujmov (§ 8 ods.1 ZoSPODaSK). Policajti pri prvom kontakte s obeťou je povinný pri zohľadnení odôvodnených potrieb obeť v závislosti od jej veku, rozumovej a vôľovej vyspelosti, zdravotného stavu vrátane psychického stavu a charakteru trestného činu poskytnúť obeť informácie napríklad o prístupe k právnej pomoci, možnostiach poskytnutia nevyhnutnej zdravotnej starostlivosti, uplatnení nároku na náhradu škody v trestnom konaní (§ 4 ods. 2 Zoob).

Príslušník policajného zboru v službe, je povinný vykonať služobný zákrok (zákonom ustanovená a v jeho medziach vykonávaná činnosť policajta, pri ktorej sa bezprostredne zasahuje do základných práv a slobôd osoby (§ 9 ods. 3 ZoPZ)), ak je páchané násilie na deťoch, ktoré naplňuje znaky trestného činu, alebo priestupku alebo je dôvodné podozrenie z ich páchania (§ 9 ods. 1 ZoPZ).

Policajti je aj v čase mimo služby povinný vykonať služobný zákrok, ak je páchaný trestný čin alebo priestupok, ktorým je bezprostredne ohrozený život alebo zdravie dieťaťa (§ 9 ods. 2 ZoPZ).

Príslušník policajného zboru ako orgán činný v trestnom konaní je povinný maloletému poškodenému, jeho zákonnému zástupcovi, opatrovníkovi (§ 73 ods. 2 písm. b) bod 5 ZoSPODaSK a § 35 ods. 2 TP), alebo splnomocnencovi (§ 54 TP), poskytnúť informácie a poučiť ho o právach poškodeného v trestnom konaní a poskytnúť mu plnú možnosť na ich uplatnenie (§ 49 TP). Policajti ako orgán činný v trestnom konaní je povinný poskytnúť zákonnému zástupcovi dieťaťa informáciu o tom, že obvinený/odsúdený je na slobode, ak v súvislosti s tým hrozí dieťaťu nebezpečenstvo.

Ak je ako svedok vypočúvaná osoba mladšia ako 18 rokov a ak ide o trestný čin spáchaný voči blízkej osobe, alebo zverenej osobe, alebo je zrejmé z okolností prípadu, že opätovná výpoveď osoby mladšej ako 18 rokov môže byť ovplyvnená, alebo je odôvodnený predpoklad, že výsluch by mohol nepriaznivo ovplyvňovať duševný a mravný vývoj osoby mladšej ako 18 rokov, výsluch sa vykoná tak, aby osoba mladšia ako 18 rokov mohla byť v ďalšom konaní vypočutá len výnimočne. Ďalší výsluch osoby mladšej ako 18 rokov sa v prípravnom konaní môže vykonať len so súhlasom jej zákonného zástupcu a v prípadoch podľa § 48 ods. 2 TP so súhlasom opatrovníka (§ 135 ods. 3 TP).

Polícia ako orgán činný v trestnom konaní, je povinná informovať obeť o jej právach jednoduchým a pre ňu zrozumiteľným spôsobom. Policajt v tomto prípade osobitne prihliada na ťažkosti pri porozumení alebo komunikácii vyplývajúce z určitého druhu zdravotného postihnutia, znalosti jazyka, ako aj na obmedzenú vyjadrovaciu schopnosť obeť (§ 3 ods. 4 Zoob).

Príslušník polície ako orgán činný v trestnom konaní je povinný umožniť obeť uplatňovanie práv, ktoré jej podľa zákona patria. V prípade odôvodnenej potreby policajt spolupracuje so subjektmi poskytujúcimi pomoc obetiam (§ 3 ods. 5 Zoob). Policajt ako orgán činný v trestnom konaní uskutočňuje s ohľadom na závažnosť spáchaného trestného činu individuálne posúdenie obeť tak, aby sa zistilo, či ide o obzvlášť zraniteľnú obeť za účelom zabránenia opakovanej viktimizácii (§ 3 ods. 7 Zoob).

POLICAJNÝ ZBOR AKO SUBJEKT (Právny stav je k 30.11.2021)	
Vo vzťahu k SPODaSK JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> Upozorniť na zistené porušovanie práv dieťaťa (napr. v súvislosti a trestnými činmi a priestupkami, § 7 ods. 1 ZoSPODaSK) Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK) Zaslať kópiu záznamu o vykázaní zo spoločného obydlija v prípade, ak je ohrozenou osobou dieťa (§ 27a ods.12 ZoPZ) Ak bol orgán SPODaSK ustanovený za opatrovníka dieťaťa v trestnom konaní, PZ k nemu pristupuje ako k subjektu, ktorý bol ustanovený na vykonávanie práv poškodeného dieťaťa (§ 48 ods.2 TP) Na požiadanie poskytnúť ochranu zamestnancovi orgánu SPODaSK a prizvanej FO pri vstupe do obydlija na základe povolenia súdu na preverenie stavu dieťaťa (§ 93 g ods.3 ZoSPODaSK) Na žiadosť bezplatne poskytnúť informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods.3 ZoSPODaSK) Poskytnúť informáciu o tom, že obvinený/odsúdený je na slobode, ak v súvislosti s tým hrozí dieťaťu nebezpečenstvo v prípade, ak je orgán SPODaSK opatrovníkom dieťaťa v trestnom konaní 	<ol style="list-style-type: none"> Včasne vybaviť dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2TP) Poskytnúť podklady a informácie potrebné na plnenie úloh vyplývajúcich zo ZoPZ (§ 76 ods. 2 ZoPZ) Žiadať poskytnutie súčinnosti pri preverovaní oznámenia o priestupkoch, pri prejednávani priestupkov a pri výkone rozhodnutí (§ 56 ods. 1 ZoPR) Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení jeho úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1TP) Poskytnúť obrazový záznam, obrazovo-zvukový záznam zvukový záznam vyhotovený na účely preukázania ohrozenia života dieťaťa, zdravia dieťaťa, neľudského alebo zlého zaobchádzania s dieťaťom (§ 93 ods. 4 ZoSPODaSK)
Vo vzťahu k prokuratúre JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> Policajný zbor má vo vzťahu k prokuratúre viacero povinností v súvislosti s prípravným konaním (§ 199 a nasl.TP) Policajný zbor je povinný poskytnúť prokuratúre, súdom a iným orgánom, PO a FO, ak je to nevyhnutné na plnenie ich úloh podľa osobitného zákona informácie, osobné údaje, ako aj zvukové, obrazové alebo iné záznamy z verejne prístupných miest (§ 69 ods. 4 ZoPZ) 	<ol style="list-style-type: none"> Žiadať prokurátora o súhlas s vykonaním určitého úkonu (201 ods. 3 TP) (len v určitých veciach, alebo prípadoch)
Vo vzťahu k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
-	<ol style="list-style-type: none"> Včasne vybaviť dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 TP) Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods.1 TP) Poskytnúť podklady a informácie potrebné na plnenie úloh vyplývajúcich zo ZoPZ (§76 ods.2 ZoPZ)
Vo vzťahu k súdu JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ

<ol style="list-style-type: none"> 1. Navzájom si pomáhajú pri plnení úloh vyplývajúcich z TP (§ 3 ods. 3 TP) 2. Na základe žiadosti poskytnúť ochranu probačnému a mediačnému úradníkovi pri plnení úloh podľa zákona o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami (§ 32 ods. 2 zákona o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami) 3. Policajný zbor je povinný poskytnúť prokuratúre, súdom a iným orgánom, PO a FO, ak je to nevyhnutné na plnenie ich úloh podľa osobitného zákona informácie, osobné údaje, ako aj zvukové, obrazové alebo iné záznamy z verejne prístupných miest (§ 69 ods. 4 ZoPZ) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Žiadať sudcu o súhlas s vykonaním určitého úkonu (§ 201 ods.3 TP) (len v určitých veciach, alebo prípadoch)
<p>Vo vzťahu k školám a šk. zariadeniam JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
<p>-</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Včasne vybaviť dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 TP) 2. Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods.1 TP) 3. Poskytnúť podklady a informácie potrebné na plnenie úloh vyplývajúcich zo ZoPZ (§ 76 ods. 2 ZoPZ)
<p>Vo vzťahu k verejnému ochrancovi práv JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bezodkladne poskytnúť informácie a vysvetlenia (§ 17 ods. 2 písm. a) ZoVo) 2. Umožniť bezodkladné nahliadnutie do spisu alebo požičať spis (§ 17 ods. 2 písm. b) ZoVo) 3. Predložiť stanovisko ku skutkovým a právnym otázkam (§ 17 ods. 2 písm. c) ZoVo) Žiadosti v zmysle tohto ustanovenia je subjekt povinný vyhovieť do 20 dní odo dňa jej doručenia 4. Vysporiadať sa s dôkazmi a opatreniami, ktoré navrhne (§ 17 ods. 2 písm. d) až f) ZoVo) Žiadostiam v zmysle týchto ustanovení je subjekt povinný vyhovieť do 20 dní odo dňa jej doručenia 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť podklady a informácie potrebné na plnenie úloh vyplývajúcich zo zákona o PZ (§ 76 ods. 2 zákona o PZ)
<p>Vo vzťahu ku komisárovi pre deti JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Umožniť vstup do svojho objektu alebo vstup na iné miesto, ak sa na tomto mieste nachádza dieťa (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 1 a písm. b) ZoK) 2. Poskytnúť písomné stanovisko, informáciu, údaje a kópie spisovej dokumentácie do 20 dní odo dňa doručenia žiadosti (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 2 ZoK) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť podklady a informácie potrebné na plnenie úloh vyplývajúcich zo zákona o PZ (§ 76 ods. 2 ZoPZ) 2. Poskytnúť zvukový alebo obrazovo-zvukový záznam vyhotovený pri podávaní podnetu (§ 21 ods. 4 ZoK) 3. Zabezpečiť vykonania ním navrhnutých oprávnení (§ 26 ods.1 písm. a) bod 3 ZoPR) 4. Poskytnúť súčinnosť pri výkone pôsobnosti (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 4 ZoK)
<p>Vo vzťahu k SNSĽP JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť informácie o dodržiavaní ľudských práv (§ 1 ods. 5 Zákona o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva) 	<p>-</p>
<p>Vo vzťahu k VÚC JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods.1 ZoSPODaSK) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Včasne vybaviť dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2TP) 2. Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods.1TP) 3. Bezodkladne poskytnúť podklady a informácie potrebné na plnenie úloh vyplývajúcich zo ZoPZ, ak im v tom nebránia dôvody ustanovené inými všeobecne záväznými právnymi predpismi (§ 76 ods. 2 ZoPZ)

Vo vzťahu k akreditovaným subjektom JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
-	<ol style="list-style-type: none"> 1. Včasne vybaviť dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 TP) 2. Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP) 3. Poskytnúť podklady a informácie potrebné na plnenie úloh vyplývajúcich zo ZoPZ (§ 76 ods. 2 ZoPZ)
Vo vzťahu k obci JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon jej pôsobnosti (§ 94 ods.1 ZoSPODaSK) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Včasne vybaviť dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 TP) 2. Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods.1TP) 3. Bezodkladne poskytnúť podklady a informácie potrebné na plnenie úloh vyplývajúcich zo ZoPZ, ak im v tom nebránia dôvody ustanovené inými všeobecne záväznými právnymi predpismi (§ 76 ods. 2 ZoPZ)

2.1.7 Prokuratúra

Prokurátor v trestnom konaní zastupuje štát, je povinný stíhať všetky trestné činy (páchané aj na dieťaťi), o ktorých sa dozvedel (§ 2 TP). Prokurátor chráni práva a právom chránené záujmy detí aj v oblasti ochrany detí pred násilím. Prokuratúra je povinná v rozsahu svojej pôsobnosti vykonávať opatrenia na predchádzanie, zistenie a odstránenie porušovania zákonnosti v trestnom konaní. Podáva obžalobu a dbá na zabezpečenie práv dieťaťa ako poškodeného (§ 17 ods. 2 ZoP). Vykonáva dozor nad:

- dodržiavaním zákonnosti pred začatím trestného stíhania a v prípravnom konaní (§ 17 ods. 2 písm. a) ZoP),
- dodržiavaním zákonnosti v zariadeniach, kde sa vykonáva na základe rozhodnutia súdu ochranná výchova (§ 103 TZ),
- dodržiavaním zákonnosti v zariadeniach, kde sa vykonáva ústavná starostlivosť, neodkladné opatrenie, zabezpečovacie opatrenie, výchovné opatrenie alebo iné opatrenie súdu (§ 18 ods. 1 ZoP). Prokurátor je povinný vykonávať previerky zachovania zákonnosti v týchto miestach (§ 18 ods. 3 písm. a) ZoP). Pri vykonávaní dozoru je prokurátor oprávnený navštevovať uvedené miesta, pričom má voľný prístup do všetkých priestorov, nazerať do dokladov, žiadať od zamestnancov vysvetlenia, predloženie spisov a rozhodnutí týkajúcich sa pozbavenia alebo obmedzenia osobnej slobody osoby (vrátane detí) držaných v zariadení.

Prokurátor je povinný, ak o to dieťa požiada, poskytnúť okamžitú pomoc pri ochrane jeho života a zdravia, vykonať opatrenia na zabezpečenie jeho práv a právom chránených záujmov a to aj sprostredkovaním tejto pomoci (§ 8 ods. 1 ZoSPODaSK).

Prokurátor sa podieľa na odstraňovaní príčin a podmienok trestnej činnosti, na prevencii a na potláčaní kriminality (§ 4 ods. 1 písm. h) ZoP). Prokurátor ako orgán činný v trestnom konaní disponuje viacerými

právmocami a povinnosťami v prípravnom konaní, napr. je povinný poučiť poškodeného o jeho právach a poskytnúť mu plnú možnosť na ich uplatnenie (§ 49 TP).

Prokurátor ďalej v trestnom konaní:

- podáva sudcovi návrh na ustanovenie opatrovníka v prípadoch, kedy zákonný zástupca nemôže vykonávať svoje práva podľa § 48 ods. 1 TP, ak je nebezpečenstvo z omeškania,
- môže so súhlasom osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, uložiť, zmeniť alebo zrušiť výchovné opatrenie (§ 106 ods. 3 TZ).

Ak je ako svedok vypočúvaná osoba mladšia ako 18 rokov a o veciach, ktorých oživovanie pamäti by vzhľadom na jej vek, vzťah k páchatelovi alebo závislosť od páchatela, povahu a okolnosti spáchania trestného činu mohlo nepriaznivo ovplyvňovať jej duševný a mravný vývoj, alebo vystaviť ju riziku druhotnej viktimizácie, alebo ak ide o trestný čin proti ľudskej dôstojnosti, treba výsluch vykonávať obzvlášť ohľaduplne po obsahovej stránke tak, aby sa výsluch v ďalšom konaní už nemusel opakovať (§ 135 ods. 1 TP). V ďalšom konaní má byť taká osoba vypočúvaná len v nevyhnutných prípadoch, v prípravnom konaní len so súhlasom prokurátora (§ 135 ods. 2 TP). Ak je ako svedok vypočúvaná osoba mladšia ako 18 rokov a ak ide o trestný čin spáchaný voči blízkej osobe alebo zverenej osobe alebo je zrejmé z okolností prípadu, že opätovný výsluch by mohol nepriaznivo ovplyvňovať duševný a mravný vývoj osoby mladšej ako 18 rokov výsluch sa vykoná s využitím technických zariadení určených na záznam zvuku a obrazu tak, aby osoba mohla byť v ďalšom konaní vypočutá len výnimočne (§ 135 ods. 3 a ods. 4 TP).

Ak výsledky vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania odôvodňujú záver, že skutok je trestným činom a spáchal ho mladistvý obvinený, prokurátor podá návrh na konanie o vine a treste, pričom sa v konaní postupuje podľa § 340 TP. V takomto prípade s uzavretím dohody o vine a treste musí súhlasiť zákonný zástupca mladistvého alebo jeho obhajca (§ 232 ods. 1 a 2 TP). Prokurátor vykonáva svoju pôsobnosť v civilnom procese v rozsahu ustanovenom civilným sporovým a mimosporovým poriadkom ako aj ďalšími zákonmi. Prokurátor môže vstúpiť do začatého konania v sporoch, ktorých ako jedna zo strán vystupuje štát (§ 93 ods. 2 písm. a) CSP). V zmysle ustanovenia (§ 114 CMP) v konaniach vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, môže konanie o uložení ochrannej výchovy začať aj na návrh prokurátora.

PROKURATÚRA AKO SUBJEKT (Právny stav je k 30.11.2021)	
Vo vzťahu k SPODaSK JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Upozorniť orgán SPODaSK na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 ZoSPODaSK)	1. Žiadať poskytnutie súčinnosti pri plnení úloh súvisiacich s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TZ)
2. Poskytnúť dieťaťu okamžitú pomoc pri ochrane jeho života a zdravia, vykonať opatrenia na zabezpečenie jeho práv a záujmov a to aj sprostredkovaním tejto pomoci (§ 8 ods.1 ZoSPODaSK)	2. Žiadať poskytnutie obrazového, obrazovo-zvukového a zvukového záznamu vyhotoveného na účely preukázania ohrozenia života a zdravia dieťaťa (§ 93 ods. 4 ZoSPODaSK)
3. Spolupracovať pri zosúlaďovaní postupov riešenia situácie dieťaťa (§ 73 ods. 2 písm. e) ZoSPODaSK)	3. Žiadať včasné vybavovanie dožiadania v trestnom konaní (§ 3 ods. 1 TZ)

Vo vzťahu k policajnému zboru JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Preskúmať žiadosť o preskúmanie postupu policajta v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania (§ 210 TP) 2. Vykonávať dozor nad zákonnosťou vyšetrovania trestných činov (§ 17 a 18 ZoP) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vykonávať vo vzťahu k PZ viaceré oprávnení pri vyšetrovaní trestných činov v zmysle ustanovenia (§ 199 a nasl.TP) 2. Žiadať včasné vybavenie dožiadaní pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 TP)
Vo vzťahu k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
-	<ol style="list-style-type: none"> 1. Žiadať včasné vybavovanie dožiadaní v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 TP) 2. Žiadať poskytnutie súčinnosti v trestnom konaní pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP) 3. Žiadať poskytnutie výpisu zo zdravotnej dokumentácie (§ 24 ods. 4 písm. f) ZoZS)
Vo vzťahu k súdu JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomáhať si navzájom pri plnení úloh vyplývajúcich z trestného poriadku (§ 3 ods. 3 TP) 2. Plniť pred súdom ďalšie úlohy v rozsahu a spôsobom ustanoveným trestným poriadkom (§17 ods. 2 ZoP) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podávať návrhy sudcovi pre prípravné konanie a podávať obžalobu a pred súdom prokuratúru zastupovať (§ 17 ods. 2 ZoP) 2. Rozhodovať v prípravnom konaní a podávať návrhy sudcovi pre prípravné konanie (§ 17 ods. 2 písm. b) ZoP) 3. Uzatvárať s obvineným dohodu o vine a treste a podávať súdu návrh na jej schválenie (§ 17 ods. 2 písm. c) ZoP)
Vo vzťahu k školám a šk. zariadeniam JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
-	<ol style="list-style-type: none"> 1. Žiadať súčinnosť s orgánom činným v trestnom konaní a súdu pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP) 2. Žiadať súčinnosť nevyhnutnú na plnenie úloh, ktoré zákon ukladá prokurátorovi; najmä podávať vysvetlenia, v skončených veciach požičať spisy a doklady, v neskončených veciach umožniť nahliadnúť do spisov a to v rozsahu primeranom naliehavosti verejného záujmu na ochrane tých práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb a štátu, ktoré sú predmetom konkrétneho konania (§ 37 ods. 1 ZoP)
Vo vzťahu k verejnému ochrancovi práv JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Vybaviť vec postúpenú prokurátorovi ak verejný ochranca práv dospel k záveru, že rozhodnutie orgánu verejnej správy je v rozpore so zákonom alebo iným všeobecne záväzným právnym predpisom, to isté urobí s podnetom, ktorý obsahuje návrh opatrení, ktoré patria do pôsobnosti prokuratúry (§ 14 ods. 4 ZoVo) 2. Vybaviť podnet, ak verejný ochranca práv zistí skutočnosti nasvedčujúce tomu, že v miestach, kde sa vykonáva ochranná výchova, alebo ústavná výchova je nezákonne držaná osoba (§ 14 ods. 2 ZoVo) 3. Oznámiť verejnému ochrancovi práv v zákonom stanovených lehotách opatrenia, ktoré vykonal na odstránenie nezákonnosti (§ 14 ods. 5 ZoVo) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spolupracovať a byť súčinný pri výkone agendy verejným ochrancom práv (§ 25 ZoVo) RC
Vo vzťahu ku komisárovi pre deti JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
-	<ol style="list-style-type: none"> 1. Žiadať včasné vybavovanie dožiadaní v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 TP) 2. Žiadať o poskytnutie súčinnosti nevyhnutnej na plnenie úloh, ktoré mu ukladá zákon (§ 37 ods. 1 ZoP)

Vo vzťahu k SNSĽP JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Poskytnúť informácie o dodržiavaní ľudských práv (§ 3 ods. 5 ZoZSNSĽP)	-
Vo vzťahu k VÚC JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon samosprávnej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK)	1. Žiadať včasné vybavovania dožiadaní v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 TP) 2. Žiadať poskytnutie súčinnosti v trestnom konaní pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TZ)
Vo vzťahu k akreditovaným subjektom JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. V prípade, že akreditovaný subjekt zastupuje dieťa ako splnomocnenec alebo bol ustanovený opatrovníkom v trestnom konaní, pristupovať k nemu ako k subjektu, ktorý bol ustanovený na vykonávanie práv poškodeného dieťaťa (§ 48 ods.2 TP)	1. Žiadať včasné vybavovanie dožiadaní v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 TP) 2. Žiadať poskytnutie súčinnosti v trestnom konaní pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP)
Vo vzťahu k obci JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Poskytnúť súčinnosť v rozsahu potrebnom na výkon samosprávnej pôsobnosti podľa (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK)	1. Žiadať včasné vybavovania dožiadaní v trestnom konaní (§ 3 ods. 2TP) 2. Žiadať poskytnutie súčinnosti v trestnom konaní pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TZ)
Vo vzťahu k N.O a O.Z JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Spolupracovať so záujmovými združeniami a využívať ich výchovné opatrenia (§ 73 ods. 2 písm. e) tretieho bodu ZoSPODaSK)	1. Žiadať včasné vybavovanie dožiadaní v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 TP) 2. Žiadať poskytnutie súčinnosti v trestnom konaní pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP)
Vo vzťahu k okresnému úradu JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
-	1. Žiadať súčinnosť s orgánom činným v trestnom konaní a súdu pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP) 2. Žiadať včasné vybavovanie dožiadaní v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 TP) 3. Žiadať o poskytnutie súčinnosti nevyhnutnej na plnenie úloh, ktoré mu ukladá zákon (§ 37 ods. 1 ZoP)

2.1.8 Súdny Slovenskej republiky

Pre fungovanie demokratickej spoločnosti je nevyhnutnosťou riadne, nestranné a spravodlivé pôsobenie súdnej moci ako jednej z troch hlavných zložiek rozdelenia štátnej moci, ktorej úlohou je posúdenie a výklad ústavy, ústavných zákonov, zákonov ako aj ostatných všeobecných záväzných pravidiel, podľa ktorých funguje moderná a demokratická spoločnosť.

V SR sa súdna moc vykonáva prostredníctvom sústavy všeobecných súdov a Ústavného súdu SR. Sústavu všeobecných súdov tvoria: Najvyšší súd SR, Najvyšší správny súd, krajské sudy, okresné sudy a Špecializovaný trestný súd SR.

Ich fungovanie a pôsobnosť je vymedzená radom právnych aktov, ktoré musia byť v súlade najmä s Ústavou SR ([Zákon č. 460/1992 Zb. v platnom znení](#)), v ktorej sú zakotvené základné náležitosti fungovania Ústavného súdu SR ako aj všeobecných súdov. Vymedzenie pôsobnosti a fungovanie súdov upravujú aj iné

zákony, ako napríklad Zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch v platnom znení, Zákon č. 371/2004 o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, Zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky v platnom znení, Zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich v znení neskorších predpisov, Zákon č. 549/2003 o súdnych úradníkoch v platnom znení, Zákon č. 550/2003 Z. z. o probačných a mediálnych úradníkoch v platnom znení, Zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky a o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov a iné.

Všeobecné sudy konajú a rozhodujú v občianskoprávných, obchodnoprávných a trestnoprávných veciach. Konajú a rozhodujú aj o žalobách alebo o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam, zásahom, iným opatreniam alebo nečinnosti v oblasti verejnej správy, rozhodujú o zákonnosti rozhodnutí a postupu orgánov verejnej moci a o ochrane pred nezákonným zásahom alebo opatrením orgánu verejnej moci, vo volebných veciach, vo veciach referenda a vo veciach politických strán a hnutí. Rozhodujú tiež v ďalších veciach ustanovených zákonom, právne záväzným aktom Európskych spoločenstiev a Európskej únie alebo medzinárodnou zmluvou, ktorej je SR viazaná.

Úlohou všeobecných súdov v oblasti ochrany detí pred násilím je najmä prejednávanie a rozhodovanie vecí v civilnom procese, v ktorých sa rozhoduje o dieťati, o jeho právach, právom chránených záujmoch ako je napríklad výživné, zverenie do osobnej starostlivosti a iné ([Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine v platnom znení](#)). V trestnom konaní rozhoduje o vine a treste mladistvých, ako aj o oprávnených nárokoch poškodených osôb, ktorými môžu byť aj maloleté osoby ([Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v platnom znení](#)).

Všeobecné sudy ďalej konajú a rozhodujú aj vo veciach starostlivosti súdu o maloletých ako napríklad o mene a priezvisku maloletého, úprave výkonu rodičovských práv a povinností, výžive maloletého, styku s maloletým, poručníctve, opatrovníctve maloletého, odovzdaní maloletého, veciach maloletého, o ktorých sa rodičia nevedia dohodnúť, schválení právneho úkonu maloletého, zastupovaní maloletého, správe majetku maloletého, ústavnej starostlivosti a iných výchovných opatreniach, ochranných opatreniach, pestúnskej starostlivosti, zverení dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti a iných veciach, ak to vyplýva z osobitného predpisu ([Zákon č. 165/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v platnom znení](#)).

SÚD AKO SUBJEKT (Právny stav je k 30.11.2021)	
Vo vzťahu k SPODaSK JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> Upozorniť na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 zákona o SPODaSK) Poskytovať súčinnosť orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a zariadeniam zriadeným na výkon rozhodnutia súdu (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK) Na žiadosť bezplatne poskytnúť informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 3 ZoSPODaSK) 	<ol style="list-style-type: none"> Orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately najmenej raz za šesť mesiacov predkladá súdu správu o účinkoch opatrení, ktoré boli prijaté na odstránenie dôvodov, pre ktoré bola nariadená ústavná starostlivosť, a informuje súd o možnostiach zrušenia ústavnej starostlivosti alebo zverenia dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti alebo o možnosti osvojenia. Ak je dieťa umiestnené v zariadení na výkon rozhodnutia súdu na základe rozhodnutia o uložení výchovného opatrenia, sleduje orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately účel výchovného opatrenia tak, aby pred uplynutím obdobia, ktoré uviedol súd v rozhodnutí o jeho uložení,

	<p>informoval súd o plnení účelu výchovného opatrenia (§ 32 ods. 5 ZoSPODaSK)</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktorý poskytuje súčinnosť súdu pri vykonávaní výchovného opatrenia podľa osobitného predpisu sleduje účel výchovného opatrenia tak, aby pred uplynutím obdobia, ktoré uviedol súd v rozhodnutí o jeho uložení, informoval súd o plnení účelu výchovného opatrenia (§ 15 ods. 5 ZoSPODaSK) 3. Obdržať písomný záznam z priebehu vstupu do obydľia a poskytnúť obrazový záznam, obrazovo-zvukový záznam a zvukový záznam vyhotovený na účely preukázania ohrozenia dieťaťa (§ 93g ods. 11 a § 93c ods. 4 ZoSPODaSK) 4. Požadovať súčinnosť pri sledovaní vykonávania výchovných opatrení (§ 37 ods. 7 ZoR) 5. Na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia alebo na zabezpečenie úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa počas výkonu výchovného opatrenia je súd oprávnený uložiť povinnosť spolupracovať rodičom dieťaťa, osobám ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti atď., povinnosť spolupracovať s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, ako aj inú povinnosť (§ 37 ods. 2 ZoR) 6. Požadovať súčinnosť najmenej raz za 6 mesiacov pri zhodnotení výkonu náhradnej osobnej starostlivosti a pestúnskej starostlivosti (§ 45 ods. 9 ZoR) 7. V rámci sledovania spôsobu výkonu ústavnej starostlivosti, jej účinnosti a najmenej 2x do roka požadovať súčinnosť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí (§ 55 ods. 1 ZoR) 8. V rámci sledovania spôsobu výkonu funkcie poručníka a najmenej 2x do roka požadovať súčinnosť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí (§ 58 ods. 4 ZoR) 9. Požadovať súčinnosť ako štátneho orgánu sociálnoprávnej ochrany detí pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP) 10. Súd môže uznesením pribrať Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže do konania vo veciach podľa prvej hlavy druhej časti a podľa štvrtej časti tohto zákona, ak ide o vec s medzinárodným prvkom (§ 12 ods. 1 CMP) 11. V konaní o spôsobilosti na právne úkony môže súd okrem iných zvážiť aj to, či je potrebné informovať SPODaSK (§ 238 CMP) 12. Pred uskutočnením výkonu rozhodnutia požiadať príslušný orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately o súčinnosť pri zisťovaní informácií o dôvodoch nepodrobenia sa rozhodnutiu a o poskytnutí súčinnosti pri preverení týchto dôvodov (§ 380 CMP) 13. Súd je oprávnený vydávať pokyny orgánom a osobám, ktoré sa zúčastňujú na výkone rozhodnutia (§ 388 ods. 2 CMP)
<p>Vo vzťahu k prokuratúre JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomáhať si navzájom pri plnení úloh vyplývajúcich z Trestného poriadku (§ 3 ods. 3 TP) 2. Vylúčiť prokurátora, asistenta prokurátora z vykonávania úkonov trestného konania u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejedávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní (§ 31 ods. 1 TP) 3. Vziať na vedomie späťvzatie obžaloby alebo späťvzatie návrhu prokurátora o dohode a treste (§ 239 ods. 1 TP) 4. Je povinný vec vrátiť prokurátorovi uznesením na došetrenie len vtedy, ak počas hlavného pojednávania 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vo vzťahu k prokuratúre súdy Slovenskej republiky nemajú žiadne konkrétne oprávnenie. Avšak ako jediný orgán štátnej moci je oprávnený rozhodovať o žalobách a riešiť spory medzi stranami a to v rovine civilných žalôb, ako aj v rovine trestnoprávnej. Číže sú oprávnené prejednávať a rozhodovať trestnoprávne veci, v ktorých ako jedna zo strán (na strane žalobcu a zástupcu štátu) je určená prokuratúra Slovenskej republiky.

vyjde najavo, že obžalovaný spáchal ešte ďalší skutok, ktorý je trestným činom, a prokurátor o vrátenie veci požiadal so zreteľom na potrebu spoločného prejednávania (§ 279 ods. 1 TP)	
Vo vzťahu k policajnému zboru JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť súčinnosť orgánom činným v trestnom konaní a súdu pri plnení ich úloh (§ 3 ods. 1 TP) 2. Bez meškania oznamovať orgánom činným v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin a včas vybavovať dožiadania orgánov činných v trestnom konaní a súdov (§ 3 ods. 2TP) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vydať príkaz na zatknutie osoby, ak je daný niektorý z dôvodov väzby a obvineného nemožno predvolať, predviesť alebo zadržať a zabezpečiť jeho prítomnosť na výsluchu alebo na inom úkone. Zatknutie vykonávajú na podklade príkazu príslušníci policajného zboru SR (§ 79 TP) 2. Uznesením obmedziť osobnú slobodu svedka, ktorý sa napriek riadnemu predvolaniu na konanie pred súdom bez ospravedlnenia nedostavil, minulo sa účinkom aj nariadenie jeho predvedenia a jeho prítomnosť nemožno inak zabezpečiť a dať ju predviesť prostredníctvom príslušníka Policajného zboru (§ 88 ods. 1 TP) 3. Príkazom na osobnú prehliadku, domovú prehliadku, prehliadku iných priestorov a pozemkov určiť policajný zbor SR (§ 100 - § 102 TP) 4. Vydať príkaz na sledovanie osoby alebo veci, ktorého vykonaním je poverený príslušný orgán Policajného zboru SR (§ 113 ods. 1 - 3 TP) 5. Vydať príkaz na vyhotovenie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov ktorého vykonaním je poverený príslušný orgán Policajného zboru SR (§ 114 ods. 1 - 3 TP) 6. Vydať príkaz na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky, ktoré vykoná poverený príslušník Policajného zboru (§ 115 TP) 7. Požiadat útvar Policajného zboru o predvedenie obvineného ak sa nedostavil na výsluch, alebo na iný úkon, bez dostatočného ospravedlnenia (§ 120 TP)
Vo vzťahu k verejnému ochrancovi práv JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tak ako všetky orgány verejnej moci poskytnúť verejnému ochrancovi práv potrebnú súčinnosť.(čl. 151 ods. 1 ÚSR) 2. Poskytnúť mu požadované informácie a vysvetlenia, predložiť mu písomné stanovisko ku skutkovým a k právnym otázkam, súčasne sú povinné umožniť mu nahliadnutie do spisu alebo mu spis zapožičať (§ 17 ods. 2 ZoVo) 	-
Vo vzťahu ku komisárovi pre deti JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť komisárovi súčinnosť pri výkone jeho pôsobnosti (§ 26 ods. 1ZoK) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Žiadať informácie a údaje na účely posúdenia dodržiavania práv dieťaťa a na účely monitorovania dodržiavania práv dieťaťa (§ 4 ods. 2 ZoK)
Vo vzťahu k SNSĽP JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť informácie o dodržiavaní ľudských práv (§ 1 ods. 5 zákona o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva) 	-
Vo vzťahu k VÚC JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytovať súčinnosť, a to v rozsahu potrebnom na výkon ich samosprávnej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK) 	-
Vo vzťahu k okresnému úradu JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
-	<ol style="list-style-type: none"> 1. Súdny sú oprávnené žiadať o informácie z evidencie priestupkov (§ 89a ZoP)

Vo vzťahu k obci JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. V rámci sledovania spôsobu výkonu ústavnej starostlivosti, jej účinnosti a najmenej 2x do roka požadovať súčinnosť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí (§ 55 ods. 1 ZoR) 2. V rámci sledovania spôsobu výkonu funkcie poručníka a najmenej 2x do roka požadovať súčinnosť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí (§ 58 ods. 4 ZoR) 3. Pred uskutočnením výkonu rozhodnutia môže súd požiadať príslušný orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, prípadne príslušný orgán obce o poskytnutie súčinnosti pri zisťovaní informácií o dôvodoch nepodrobenia sa rozhodnutiu a o poskytnutie súčinnosti pri preverení týchto dôvodov (§ 380 CMP) 4. Povinnosť poskytnúť súčinnosť obciam na výkon ich samosprávnej činnosti (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK) 	-
Vo vzťahu k N.O. a O.Z. JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
-	<ol style="list-style-type: none"> 1. Orgány činné v trestnom konaní a súde v záujme výchovného pôsobenia trestného konania, zamedzovania a predchádzania trestnej činnosti môžu, ak to považujú za vhodné a účelné, spolupracovať aj so záujmovými združeniami občanov (§ 4 ods. 1 TP)

2.1.9 Školy a školské zariadenia

Školy a školské zariadenia sú subjekty, ktoré sú pri výchove a vzdelávaní, pri činnostiach priamo súvisiacich s výchovou a vzdelávaním a pri poskytovaní služieb, povinné vytvárať podmienky pre zdravý vývin detí a žiakov, predchádzať sociálno-patologickým javom, ako aj zaistiť bezpečnosť a ochranu zdravia detí a žiakov (§ 152 zákona č. 245/2008 Z. z. školského zákona v znení neskorších predpisov, ďalej len ZoVV).

Cieľom výchovy a vzdelávania je umožniť dieťaťu alebo žiakovi získať vzdelanie (§ 4 písm. a) ZoVV), posilňovať úctu k rodičom a ostatným osobám, ku kultúrnym a národným hodnotám a tradíciám štátu ktorého je občanom, k štátnemu jazyku, k materinskému jazyku a k svojej kultúre (§ 4 písm. f) ZoVV), získať a posilňovať úctu k ľudským právam a základným slobodám a zásadám stanoveným v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako aj úctu k zákonom a osobitne vzťah k prevencii a zamedzovaniu vzniku a šírenia kriminality a inej protispoločenskej činnosti (§ 4 písm. g) ZoVV), pripraviť sa na zodpovedný život v slobodnej spoločnosti, v duchu porozumenia a znášanlivosti, rovnosti muža a ženy, priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami a náboženskej tolerancie (§ 4 písm. h) ZoVV), naučiť sa kontrolovať a regulovať svoje správanie, starať sa a chrániť svoje zdravie vrátane zdravej výživy a životné prostredie a rešpektovať všeludské etické hodnoty (§ 4 písm. j) ZoVV), získať všetky informácie o právach dieťaťa a spôsobilosť na ich uplatňovanie (§ 4 písm. k) ZoVV).

Školy zaradené do siete škôl a školských zariadení podľa osobitného predpisu, ktoré zabezpečujú výchovu a vzdelávanie podľa tohto zákona prostredníctvom vzdelávacích programov odborov vzdelávania poskytujúcich na seba nadväzujúce stupne vzdelávania, tvoria sústavu škôl (§ 27 ods.1 ZoVV).

Sústavu škôl tvoria tieto druhy škôl (§ 27 ods. 2 ZoVV)

- materská škola
- základná škola
- gymnázium
- stredná odborná škola
- stredná športová škola
- škola umeleckého priemyslu
- konzervatórium
- školy pre deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami
- základná umelecká škola
- jazyková škola

Sústavu školských zariadení tvoria (§ 112 ods. 1 ZoVV)

- školské výchovno–vzdelávacie zariadenia
- špeciálne výchovné zariadenia
- školské zariadenia výchovného poradenstva a prevencie
- školské účelové zariadenia

1) Školské výchovno–vzdelávacie zariadenia

- školský klub detí
- centrum voľného času
- školský internát

2) Špeciálne výchovné zariadenia

- diagnostické centrum
- reedukačné centrum
- liečebno – výchovné sanatórium

3) Školské zariadenia výchovného poradenstva a prevencie (§ 130 ods. 1 ZoVV)

- Centrum poradenstva a prevencie
- Špecializované centrum poradenstva a prevencie

Vykonáva sa v nich psychologická, pedagogická, špeciálnopedagogická, vrátane logopedickej a liečebno-pedagogickej činnosti, a sociálna činnosť zameraná na optimalizáciu výchovného, vzdelávacieho, psychického, sociálneho a kariérneho vývinu detí od narodenia až po ukončenie prípravy na povolanie.

Centrum poradenstva a prevencie (§ 132 ods. 1 ZoVV)

Poskytuje komplexnú psychologickú, špeciálno-pedagogickú, diagnostickú, výchovnú, poradenskú a preventívnu starostlivosť deťom, okrem detí so zdravotným postihnutím najmä v oblasti optimalizácie ich osobnostného, vzdelávacieho a profesijného vývinu, starostlivosti o rozvoj nadania, eliminovania porúch psychického vývinu a porúch správania. Zákonným zástupcom poskytuje poradenské služby.

V spolupráci s rodinou, školou a školským zariadením poskytuje preventívno výchovnú a psychologickú starostlivosť deťom (okrem detí so zdravotným postihnutím) najmä v oblasti optimalizácie ich osobnostného, vzdelávacieho a profesijného vývinu, starostlivosti o rozvoj nadania, eliminovania porúch psychického vývinu a porúch správania a ich zákonným zástupcom, najmä v prípadoch výskytu porúch psychického vývinu a porúch správania a výskytu sociálno-patologických javov (§ 132 ods. 2 ZoVV).

Špecializované centrum poradenstva a prevencie (§ 133 ods. 1 ZoVV)

Poskytuje komplexnú špeciálno-pedagogickú činnosť, psychologickú, diagnostickú, poradenskú, rehabilitačnú, preventívnu, metodickú, výchovno-vzdelávaciu a inú odbornú činnosť a súbor špeciálnopedagogických intervencií deťom so zdravotným postihnutím, vrátane detí s vývinovými poruchami, s cieľom dosiahnuť optimálny rozvoj ich osobnosti a sociálnu integráciu.

4) Školské účelové zariadenia (§ 137 ZoVV)

- Škola v prírode
- Zariadenia školského stravovania
- Stredisko služieb škole

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie

VÚDPaP je priamo riadená príspevková organizácia MŠVVaŠ SR. Ako rezortné vedecko-výskumné pracovisko sa zameriava na riešenie otázok a aktuálnych potrieb vyplývajúcich z výchovno-vzdelávacej praxe z pohľadu psychologických vied. Zaoberá sa komplexným skúmaním psychického vývinu a osobnostného rozvoja detí v norme i patológii, skúma činitele a podmienky vývinu, možnosti jeho optimalizácie v rodine, škole i ďalších zariadeniach a inštitúciách, rozpracúva problematiku psychologickú starostlivosť o deti a realizuje výskumné projekty na národnej i medzinárodnej úrovni.

Dieťa má právo požiadať o pomoc pri ochrane svojich práv orgán SPODaSK, iný štátny orgán, ktorý je príslušný podľa osobitných predpisov chrániť práva a právom chránené záujmy dieťaťa, ktorým je škola, školské zariadenie. Školy a školské zariadenia sú povinné poskytnúť dieťaťu okamžitú pomoc pri ochrane jeho života a zdravia, vykonať opatrenia na zabezpečenie jeho práv a právom chránených záujmov, a to aj sprostredkovaním tejto pomoci. To platí aj vtedy, ak dieťa nemôže vzhľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť požiadať o pomoc samo, ale prostredníctvom tretej osoby (§ 8 ods. 1) zákona o SPODaSK).

Pedagogický zamestnanec a odborný zamestnanec je povinný chrániť a rešpektovať práva dieťaťa, žiaka, poslucháča a jeho zákonného zástupcu, (§ 4 ods. 1 písm. a) ZoPed), zachovávať mlčanlivosť a chrániť pred zneužitím osobné údaje, informácie o zdravotnom stave a výsledky odborných vyšetrení detí, žiakov a poslucháčov, s ktorými prišiel do styku (§ 4 ods. 1 písm. b) ZoPed), rešpektovať individuálne výchovno-vzdelávacie potreby dieťaťa, žiaka a poslucháča s ohľadom na jeho schopnosti, možnosti, sociálne a kultúrne zázemie a odporúčania odborných zamestnancov (§ 4 ods. 1 písm. c) ZoPed).

Je zakázané používať ako výchovný prostriedok zákaz kontaktu s rodičmi a ďalšími blízkymi osobami, sociálne vylúčenie, vyžadovanie neprimeraných fyzických výkonov, zásahov do vonkajšieho vzhľadu a nosenia znevažujúceho oblečenia, neodôvodnené zasahovanie do stravovania a iné výchovné prostriedky a postupy práce, ktoré dieťaťu môžu spôsobiť poníženie a môžu neprimerane zasiahnuť do jeho ľudskej dôstojnosti. Voči dieťaťu je zakázané použiť výchovný prostriedok len preto, že je súčasťou rovnakej skupiny detí ako dieťa, pri výchove ktorého má byť použitý výchovný prostriedok. Dieťa nesmie byť zodpovedné za rozhodovanie alebo určovanie výchovných prostriedkov pre iné dieťa (§ 7 ods. 3 ZoSPODaSK).

ŠKOLA A ŠKOLSKÉ ZARIADENIE AKO SUBJEKT (Právny stav je k 30.11.2021)	
Vo vzťahu k SPODaSK JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> Upozorniť na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 zákona o SPODaSK) Poskytovať súčinnosť orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a zariadeniam zriadeným na výkon rozhodnutia súdu (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK) Spolupracovať pri zosúladovaní postupov pri hodnotení situácie dieťaťa a postupov riešenia situácie dieťaťa (§ 94 ods. 5 ZoSPODaSK) Na žiadosť bezplatne poskytnúť informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 3 ZoSPODaSK) 	-
Vo vzťahu k prokuratúre JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> Poskytnúť súčinnosť orgánom činným v trestnom konaní a súdu pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP) Bez meškania oznamovať orgánom činným v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin a včas vybavovať dožiadania orgánov činných v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 TP) Poskytnúť prokurátorovi súčinnosť nevyhnutnú na plnenie úloh, ktoré mu ukladá zákon; najmä mu podávajú vysvetlenia, v skončených veciach mu požičiavajú spisy a doklady, v neskončených veciach mu umožňujú nahliadnuť do spisov, a to v rozsahu primeranom naliehavosti verejného záujmu na ochrane tých práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb a štátu, ktoré sú predmetom konkrétneho konania (§ 37 ods. 1 ZoP) 	-
Vo vzťahu k policajnému zboru JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> Poskytnúť súčinnosť orgánom činným v trestnom konaní a súdu pri plnení ich úloh (§ 3 ods. 1 TP) Bez meškania oznamovať orgánom činným v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin a včas vybavovať dožiadania orgánov činných v trestnom konaní a súdov (§ 3 ods. 2 TP) 	-
Vo vzťahu k súdu JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> Poskytnúť súčinnosť súdu pri plnení jeho úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP) Včas vybavovať dožiadania súdov v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 TP) 	-
Vo vzťahu k obci JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ

<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytovať súčinnosť, a to v rozsahu potrebnom na výkon ich samosprávnej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK) 2. Riaditeľ a ostatní vedúci pedagogickí zamestnanci sú povinní oznámiť obci požitie alkoholického nápoja alebo inej návykovej látky osobou maloletou do 15 rokov alebo mladistvou do 18 rokov (§ 5 ods. 10 ZoŠ) 3. Ak zákonný zástupca dieťaťa nedbá o riadne plnenie povinnej školskej dochádzky svojho dieťaťa, oznámi riaditeľ túto skutočnosť príslušnému orgánu štátnej správy a obci, v ktorej má zákonný zástupca dieťaťa trvalý pobyt (§ 5 ods. 11 ZoŠ) 4. Ak zákonný zástupca dieťaťa nedbá o riadne plnenie povinného predprimárneho vzdelávania svojho dieťaťa, oznámi riaditeľ materskej školy túto skutočnosť príslušnému orgánu štátnej správy a obci, v ktorej má zákonný zástupca dieťaťa trvalý pobyt (§ 5 ods. 15. ZoŠ) 	-
Vo vzťahu k verejnému ochrancovi práv JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Všetky orgány verejnej moci poskytnú verejnému ochrancovi práv potrebnú súčinnosť (čl. 151a) ods. 1 ÚSR) 2. Poskytnúť mu požadované informácie a vysvetlenia, predložiť mu písomné stanovisko ku skutkovým a k právnym otázkam, súčasne sú povinné umožniť mu nahliadnutie do spisu alebo mu spis zapožičať (§ 17 ods. 2 a 3 ZoVo) 	-
Vo vzťahu ku komisárovi pre deti JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť komisárovi súčinnosť pri výkone jeho pôsobnosti (§ 26 ods. 1ZoK) 	-
Vo vzťahu k VÚC JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytovať súčinnosť, a to v rozsahu potrebnom na výkon ich samosprávnej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK) 	-

2.1.10 Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti

Poskytovateľom ZS môže byť len poskytovateľ v zmysle ustanovenia § 4 Zoposk. Podľa predmetného ustanovenia zákona je poskytovateľ ZS subjektom, ktorý poskytuje zdravotnú starostlivosť bez zbytočného odkladu dieťaťu s cieľom uzdravenia alebo zlepšenia stavu dieťaťa vykonávaním všetkých zdravotných výkonov na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby. Včasná identifikácia príznakov zanedbávania alebo násilia páchaného na dieťati odhalených lekárom alebo zdravotníckym pracovníkom je kľúčom k efektívnej pomoci dieťaťu. Je dôležité, aby zdravotnícki pracovníci, ktorí súčasne vyšetrujú, liečia alebo ošetrujú dieťa, vzájomne spolupracovali.

Poskytovateľ ZS sa riadi odborným usmernením MZ SR č. 43/2012 o príznakoch a diagnostike zanedbávania, týrania alebo zneužívania maloletej osoby a o postupe poskytovateľov zdravotnej starostlivosti pri oznamovaní podozrenia na zanedbávanie, týranie alebo zneužívanie maloletej osoby. Odborné usmernenie upravuje príznaky a diagnostiku zanedbávania, týrania alebo zneužívania maloletej osoby a postup poskytovateľov ZS pri oznamovaní podozrenia na zanedbávanie, týranie alebo zneužívanie maloletej osoby prokurátorovi, vyšetrovateľovi alebo policajnému orgánu (orgánu činného v trestnom konaní).

Ak dieťa požiada poskytovateľa ZS o pomoc pri ochrane jeho života a zdravia, je poskytovateľ ZS povinný poskytnúť dieťaťu okamžitú pomoc, vykonať opatrenia na zabezpečenie jeho práv a právom chránených záujmov, a to aj sprostredkovaním tejto pomoci. To platí aj vtedy, ak dieťa vzhľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť požiada o pomoc samo alebo prostredníctvom tretej osoby, aj bez vedomia rodičov alebo osoby, ktorá sa osobne o dieťa stará (§ 8 zákona ods. 1 ZoSPODaSK). Poskytovateľ ZS je povinný hlásiť

osoby s podozrením na ich zanedbávanie, týranie, zneužívanie a osoby, na ktorých bolo páchané násilie do Národného registra pacientov s podozrením na ich zanedbávanie, týranie, zneužívanie a osôb, na ktorých bolo páchané násilie podľa [Zákona č. 153/2013 Z.z. o Národnom zdravotníckom informačnom systéme v znení neskorších predpisov](#) – „Hlásenie o osobách s podozrením na ich zanedbávanie, týranie, zneužívanie a o osobách, na ktorých bolo páchané násilie – deti/chránené osoby“. Poskytovateľ ZS má túto povinnosť vykonať do troch pracovných dní od zistenia podozrenia ([Príloha č. 11 Vyhlášky MZ SR č. 74/2014 Z. z.](#), ktorou sa ustanovuje zoznam hlásení do národných zdravotných registrov, ich charakteristiky, podrobnosti o obsahu národných zdravotných registrov, postupe, metódach, okruhu spravodajských jednotiek a lehotách hlásení do národných zdravotných registrov).

Poskytovateľ ZS je v zmysle [§ 79 ods. 1 písm. zk\) Zoposk](#) povinný najneskôr nasledujúci deň po prepustení dieťaťa, ktoré je po narodení prepustené z ústavnej zdravotnej starostlivosti do domáceho prostredia, alebo najneskôr nasledujúci deň po opustení zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti matkou po pôrode s dieťaťom spôsobom, ktorý je v rozpore s ustanovením osobitného predpisu o prepustení osoby z ústavnej zdravotnej starostlivosti, preukázateľne odoslať lekársku prepúšťaciu správu dieťaťa všeobecnému lekárovi, ktorý poskytuje všeobecnú ambulantnú zdravotnú starostlivosť pre deti a dospelých:

- ktorého uviedol zákonný zástupca dieťaťa ako lekára, s ktorým uzatvorí pre dieťa dohodu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti,
- v zdravotnom obvode podľa trvalého pobytu alebo prechodného pobytu matky, ak zákonný zástupca dieťaťa neuviedol všeobecného lekára, s ktorým uzatvorí pre dieťa dohodu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti.

POSKYTOVATEĽ ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI AKO SUBJEKT (Právny stav je k 30.11.2021)	
Vo vzťahu k SPODaSK JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bezodkladne oznamovať podozrenie na sexuálne zneužívanie alebo iné zneužívanie maloletej osoby, znásilnenie maloletej osoby, sexuálne násilie voči maloletej osobe, sexuálne vykorisťovanie maloletej osoby, súlož medzi príbuznými, ktorá sa týka maloletej osoby, týranie alebo zanedbávanie maloletej osoby (§ 79 ods. 4 písm. a) Zoposk) 2. Upozorniť na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 ZoSPODaSK) 3. Bezodkladne oznámiť opustenie zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti matkou po pôrode bez dieťaťa alebo s dieťaťom spôsobom, ktorý je v rozpore s ustanovením osobitného predpisu o prepustení osoby z ústavnej zdravotnej starostlivosti, ak nejde o ženu, ktorá písomne požiadala o utajenie svojej osoby v súvislosti s pôrodom (§ 79 ods. 1 písm. zl) Zoposk) 4. Oznámiť znemožnenie vykonania preventívnej prehliadky dieťaťa v domácom prostredí, ktorá sa má vykonať do troch pracovných dní od doručenia prepúšťacej správy dieťaťa, ktoré je po narodení prepustené z ústavnej zdravotnej starostlivosti do domáceho prostredia (§ 79 ods. 1 písm. zn)Zoposk) 5. Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení SPODaSK (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK) 6. Má povinnosť bezodplatne poskytnúť informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 3 ZoSPODaSK) 7. Povinnosť spolupracovať pri zosúladzovaní postupov pri hodnotení situácie dieťaťa a postupov riešenia situácie dieťaťa (§ 94 ods.5 ZoSPODaSK a § 14 ods.3 ZoSPODaSK) 	-
Vo vzťahu k prokuratúre JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bezodkladne oznamovať podozrenie na sexuálne zneužívanie alebo iné zneužívanie maloletej osoby, znásilnenie maloletej osoby, sexuálne násilie voči maloletej osobe, sexuálne vykorisťovanie maloletej osoby, súlož medzi 	-

<p>príbuznými, ktorá sa týka maloletej osoby, týranie alebo zanedbávanie maloletej osoby (§ 79 ods. 4 písm. a) Zoposk); (Odborné usmernenie MZ SR č. 43/2012 o príznakoch a diagnostike zanedbávania, týrania alebo zneužívania maloletej osoby a o postupe poskytovateľov zdravotnej starostlivosti pri oznamovaní podozrenia na zanedbávanie, týranie alebo zneužívanie maloletej osoby)</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods.1 TP) 3. Povinnosť bez meškania oznamovať v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin a včas vybavovať dožiadania (§ 3 ods. 2 TP) 4. Poskytnúť na základe písomného vyžiadania výpis zo zdravotnej dokumentácie v rozsahu, ktorý priamo súvisí s účelom vyžiadania (§ 24 ods. 4 ZoZS) 	
<p>Vo vzťahu k policajnému zboru JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bezodkladne oznamovať podozrenie na sexuálne zneužívanie alebo iné zneužívanie maloletej osoby, znásilnenie maloletej osoby, sexuálne násilie voči maloletej osobe, sexuálne vykorisťovanie maloletej osoby, súlož medzi príbuznými, ktorá sa týka maloletej osoby, týranie alebo zanedbávanie maloletej osoby (§ 79 ods. 4 písm. a) Zoposk. Odborné usmernenie MZ SR č. 43/2012 o príznakoch a diagnostike zanedbávania, týrania alebo zneužívania maloletej osoby a o postupe poskytovateľov zdravotnej starostlivosti pri oznamovaní podozrenia na zanedbávanie, týranie alebo zneužívanie maloletej osoby 2. Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP) 3. Povinnosť bez meškania oznamovať v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin a včas vybavovať dožiadania (§ 3 ods. 2 TP) 4. Povinnosť neodkladne poskytnúť požadované podklady a informácie, ak im v tom nebránia dôvody ustanovené inými všeobecne záväznými právnymi predpismi (§ 76 ods. 2 ZoPZ) 5. Poskytnúť na základe písomného vyžiadania výpis zo zdravotnej dokumentácie v rozsahu, ktorý priamo súvisí s účelom vyžiadania (§ 24 ods. 4 ZoZS) 	<p>-</p>
<p>Vo vzťahu k súdu JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP) 2. Povinnosť bez meškania oznamovať v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin a včas vybavovať dožiadania (§ 3 ods. 2 TP) 3. Poskytnúť na základe písomného vyžiadania výpis zo zdravotnej dokumentácie v rozsahu, ktorý priamo súvisí s účelom vyžiadania (§ 24 ods. 4 ZoZS) 	<p>-</p>
<p>Vo vzťahu k verejnému ochrancovi práv JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Všetky orgány verejnej moci poskytnú verejnému ochrancovi práv potrebnú súčinnosť (čl. 151a) ods.1 ÚSR) 2. Poskytnúť mu požadované informácie a vysvetlenia, predložiť mu písomné stanovisko ku skutkovým a k právnym otázkam, súčasne sú povinné umožniť mu nahliadnutie do spisu alebo mu spis zapožičať (§ 17 ods. 2 a 3 ZoVo) 	<p>-</p>
<p>Vo vzťahu ku komisárovi pre deti JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Umožniť vstup do svojho objektu, alebo vstup na iné miesto, ak sa na tomto mieste nachádza dieťa (§ 26 ods.1 písm. a) bod 1 a písm. b) ZoK) 2. Poskytnúť písomné stanovisko, informáciu, údaje a kópie spisovej dokumentácie do 20 dní odo dňa doručenia žiadosti (§ 26 ods.1 písm. a) bod 2 ZoK) 3. Bez zbytočného odkladu zabezpečiť vykonanie ním navrhnutých oprávnení (§ 26 ods.1 písm. a) bod. 3 ZoK) 4. Poskytnúť súčinnosť pri výkone pôsobnosti (§ 26 ods.1 písm. a) bod 4 ZoK) 	<p>-</p>
<p>Vo vzťahu k SNSĽP JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť informácie o dodržiavaní ľudských práv (§ 1 ods. 5 zákona o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva) 	<p>-</p>
<p>Vo vzťahu k VÚC JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK) 	<p>-</p>
<p>Vo vzťahu k akreditovaným subjektom JE POVINNÝ</p>	<p>JE OPRÁVNENÝ</p>

1. Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK)	-
Vo vzťahu k obci JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Poskytnúť súčinnosť na účely vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK)	-
Vo vzťahu k okresnému úradu JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Spolupráca pri zosúladzovaní postupov a bezplatné poskytnutie informácie na účely overenia starostlivosti o dieťa (§ 94 ods.5 a § 94 ods.3 ZoSPODaSK)	-

2.1.11 Verejný ochranca práv

Verejný ochranca práv je nezávislý orgán podieľajúci sa na ochrane základných práv a slobôd všetkých občanov vrátane detí pri konaní, rozhodovaní alebo nečinnosti orgánov verejnej správy, ak je ich konanie, rozhodovanie alebo nečinnosť v rozpore s právnym poriadkom alebo princípmi demokratického a právneho štátu (§ 1 písm. a) ZoVo).

Okrem vyššie uvedeného oprávnenia je verejný ochranca práv pri vybavovaní podnetu oprávnený vstupovať do objektov orgánov verejnej správy (§ 17 ods. 1 písm. a) ZoVo), vyžadovať od orgánu verejnej správy, aby mu poskytol potrebné spisy a doklady, ako aj vysvetlenie k veci, ktorej sa podnet týka (§ 17 ods. 1 písm. b) ZoVo), klásť otázky zamestnancom orgánu verejnej správy (§ 17 ods. 1 písm. c) ZoVo), hovoriť aj bez prítomnosti iných osôb s osobami, ktoré sú zaistené v miestach, kde sa vykonáva ochranná výchova alebo ústavná výchova (§ 17 ods. 1 písm. d) ZoVo), nahliadať, robiť si výpisy, odpisy a kópie zo spisov v súdnom konaní a v konaní orgánov činných v trestnom konaní, ak je to potrebné na riadne vybavenie podnetu (§ 17 ods. 8 ZoVo).

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV AKO SUBJEKT (Právny stav je k 30.11.2021)	
Vo vzťahu k SPODaSK JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Upozorniť na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 ZoSPODaSK)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bezodkladné poskytnutie informácie a vysvetlenia (§ 17 ods. 2 písm. a) ZoVo) 2. Bezodkladné nahliadnutie do spisu alebo požičanie spisu (§ 17 ods. 2 písm. b) ZoVo) 3. Predloženie stanoviska ku skutkovým a právnym otázkam (§ 17 ods. 2 písm. c) ZoVo). Žiadosti v zmysle tohto ustanovenia je subjekt povinný vyhovieť do 20 dní odo dňa jej doručenia 4. Vykonanie opatrení, ktoré navrhne v prípade ich nečinnosti, ak vykonanie takých opatrení vyplýva zo zákona alebo z iného všeobecne záväzného predpisu (§ 17 ods. 2 písm. d) až f) ZoVo). Žiadostiam v zmysle týchto ustanovení je subjekt povinný vyhovieť do 20 dní odo dňa jej doručenia.
Vo vzťahu k prokuratúre JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Oznámiť skutočnosti nasvedčujúce tomu, že pri činnosti orgánu verejnej správy bol spáchaný trestný čin (§ 20 ods. 1 ZoVo) 2. Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP) 	-

3. Včasne vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 TP)	
Vo vzťahu k policajnému zboru JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> Oznámiť skutočnosti nasvedčujúce tomu, že pri činnosti orgánu verejnej správy bol spáchaný trestný čin alebo priestupok (§ 20 ods. 1 ZoVo) Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP) Včasne vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 TP) Neodkladne poskytnúť podklady a informácie potrebné na plnenie úloh Policajnému zboru (§ 76 ods. 2 ZoPZ) 	<ol style="list-style-type: none"> Bezodkladné poskytnutie informácie a vysvetlenia (§ 17 ods. 2 písm. a) ZoVo) Bezodkladné nahliadnutie do spisu alebo požičanie spisu (§ 17 ods. 2 písm. b) ZoVo) Predloženie stanoviska ku skutkovým a právnym otázkam (§ 17 ods. 2 písm. c) ZoVo). Žiadosti v zmysle tohto ustanovenia je subjekt povinný vyhovieť do 20 dní odo dňa jej doručenia Vykonanie opatrení, ktoré navrhne v prípade ich nečinnosti, ak vykonanie takých opatrení vyplýva zo zákona alebo z iného všeobecne záväzného predpisu (§ 17 ods. 2 písm. d) až f) ZoVo). Žiadostiam v zmysle týchto ustanovení je subjekt povinný vyhovieť do 20 dní odo dňa jej doručenia
Vo vzťahu k súdu JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> Oznámiť skutočnosti nasvedčujúce tomu, že pri činnosti orgánu verejnej správy bol spáchaný trestný čin alebo priestupok (§ 3 ods. 1 TP) Včasne vybavovať dožiadania súdov v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 TP) 	-
Vo vzťahu k školám a šk. zariadeniam JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
-	<ol style="list-style-type: none"> Splnenie zákonných povinností v súvislosti s vykonávaním svojej činnosti (§ 17 ods. 2 a 3 ZoVo)
Vo vzťahu k obci a VÚC JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
-	<ol style="list-style-type: none"> Splnenie zákonných povinností v súvislosti s vykonávaním svojej činnosti (§ 17 ods. 2 a 3 ZoVo)
Vo vzťahu k akreditovaným subjektom JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
-	<ol style="list-style-type: none"> Splniť si zákonné povinnosti v súvislosti s vykonávaním svojej činnosti (§ 17 ods. 2 a 3 ZoVo)

2.1.12 Komisar pre deti

Komisár pre deti je nezávislý orgán, ktorý svoju pôsobnosť vykonáva oddelene od iných orgánov. Podieľa sa na ochrane práv detí podporou a presadzovaním práv priznaných dieťaťu medzinárodnými zmluvami, ktorými je SR viazaná (§ 2 ZoK). Komisar pre deti monitoruje dodržiavanie práv dieťaťa a posudzuje na základe podnetu alebo z vlastnej iniciatívy dodržiavanie práv dieťaťa (§ 4 ods. 1 písm. a) a b) ZoK).

Dieťa má právo obrátiť sa na komisára pre deti priamo alebo prostredníctvom inej osoby aj bez vedomia rodičov, poručníka, opatrovníka alebo inej osoby, ktorej bolo dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov (§ 2 ZoK).

Komisár pre deti je oprávnený: požadovať informácie a údaje na účely posúdenia dodržiavania práv dieťaťa a na účely monitorovania dodržiavania práv dieťaťa, kópie spisovej dokumentácie na účely posúdenia dodržiavania práv dieťaťa vrátane kópií dokladov, obrazových záznamov, zvukových záznamov alebo obrazovo-zvukových záznamov (§ 4 ods. 2 písm. a) ZoK), hovoriť aj bez prítomnosti tretích osôb s dieťaťom,

ktoré je umiestnené v mieste, kde sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, ochranné liečenie alebo ochranná výchova alebo v mieste, kde sa vykonáva ústavná starostlivosť, výchovné opatrenie alebo neodkladné opatrenie (§ 4 ods. 2 písm. b) ZoK), navrhovať prostriedky nápravy podľa výsledkov posúdenia (§ 4 ods. 1 písm. a) ZoK) alebo podľa výsledkov monitorovacej činnosti (§ 4 ods. 1 písm. b) a § 4 ods. 2 písm. f) ZoK).

KOMISÁR PRE DETI AKO SUBJEKT (Právny stav je k 30.11.2021)	
Vo vzťahu k SPODaSK JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Upozorniť na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 ZoSPODaSK)	1. Umožniť vstup do ich objektu alebo vstup na iné miesto, ak sa na tomto mieste nachádza dieťa (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 1 a písm. b) ZoK) 2. Poskytnúť písomné stanoviská, informácie, údaje a kópie spisovej dokumentácie do 20 dní odo dňa doručenia žiadosti (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 2 ZoK) 3. Bez zbytočného odkladu zabezpečiť vykonanie ním navrhnutých oprávnení (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 3 ZoK) 4. Poskytnúť súčinnosť pri výkone pôsobnosti (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 4 ZoK)
Vo vzťahu k prokuratúre JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, ak to neoznámia Policajnému zboru (§ 3 ods. 2 TP) 2. Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP) 3. Včasne vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 TP) 4. Poskytnúť na žiadosť zvukový alebo obrazovo-zvukový záznam vyhotovený pri podávaní podnetu (§ 21 ods. 4 ZoK) 5. Odstúpiť podnet alebo jeho časť, ak zistí, že podnet je oznámením o skutočnostiach, že bol spáchaný trestný čin (§ 23 písm. a) bod 2 ZoK)	-
Vo vzťahu k policajnému zboru JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Bez meškania oznamovať skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, ak to neoznámia prokuratúre (§ 3 ods. 2 TP) 2. Poskytnúť súčinnosť v trestnom konaní pri plnení úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP) 3. Včasne vybavovať dožiadania pre účely trestného konania (§ 3 ods. 2 TP) 4. Poskytnúť na žiadosť zvukový alebo obrazovo-zvukový záznam vyhotovený pri podávaní podnetu (§ 21 ods. 4 ZoK) 5. Odstúpiť podnet alebo jeho časť, ak zistí, že podnet je oznámením o skutočnostiach, že bol spáchaný trestný čin (§ 23 písm. a) bod 2 ZoK) 6. Poskytnúť podklady a informácie potrebné na plnenie úloh Policajnému zboru (§ 76 ods. 2 ZoPZ)	1. Umožniť vstup do ich objektu alebo vstup na iné miesto, ak sa na tomto mieste nachádza dieťa (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 1 a písm. b) ZoK) 2. Poskytnúť písomné stanoviská, informácie, údaje a kópie spisovej dokumentácie do 20 dní odo dňa doručenia žiadosti (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 2 ZoK) 3. Bez zbytočného odkladu zabezpečenie vykonania ním navrhnutých oprávnení (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 3 ZoK) 4. Poskytnúť súčinnosť pri výkone pôsobnosti (§ 26 ods. 1 písm. a) bod 4 ZoK)
Vo vzťahu k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
-	1. Splniť zákonné povinnosti v súvislosti s vykonávaním svojej činnosti (§ 26 ods. 1 ZoK)

Vo vzťahu k súdu JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> Oznámiť skutočnosti nasvedčujúce tomu, že pri činnosti orgánu verejnej správy bol spáchaný trestný čin alebo priestupok (§ 3 ods. 1 TP) Včas vybavovať dožiadania súdov v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 TP) Poskytnúť na žiadosť zvukový alebo obrazovo-zvukový záznam vyhotovený pri podávaní podnetu (§ 21 ods. 4 ZoK) 	-
Vo vzťahu k školám a šk. zariadeniam JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
-	<ol style="list-style-type: none"> Splnenie zákonných povinností v súvislosti s vykonávaním svojej činnosti (§ 26 ods. 1 ZoK)
Vo vzťahu k obci a VÚC JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
-	<ol style="list-style-type: none"> Splniť zákonné povinnosti v súvislosti s vykonávaním svojej činnosti (§ 26 ods. 1 ZoK)
Vo vzťahu k akreditovaným subjektom JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
-	<ol style="list-style-type: none"> Splniť zákonné povinnosti v súvislosti s vykonávaním svojej činnosti (§ 26 ods. 1 ZoK)

2.1.13 Okresný úrad

Okresný úrad je miestny orgán štátnej správy, je preddavková organizácia MV SR (§ 2 ods. 1 ZoŠs). Okresný úrad riadi prednosta okresného úradu, ktorý zodpovedá za jeho činnosť (§ 2 ods. 2 ZoŠs). Má spôsobilosť byť účastníkom súdneho konania a exekučného konania a samostatne konať pred súdom v rozsahu jeho pôsobnosti (§ 2 ods. 4 o ZoŠs). V rozsahu svojej pôsobnosti spolupracuje s inými miestnymi orgánmi štátnej správy, VÚC a obcami v jeho územnom obvode (§ 4 ods. 5 ZoŠs).

Zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov vymedzuje, čo je úlohou okresného úradu v priestupkovom konaní voči mladistvým. Okresný úrad, ako správny orgán oprávnený prejednávať priestupky, musí v konaní o priestupku vychádzať z procesných ustanovení zákona o priestupkoch. Objasňovaním priestupku sa rozumie obstaranie podkladov potrebných na rozhodnutie správneho orgánu (§ 58 ZoPR). Správne orgány sú oprávnené požiadať o vykonanie objasňovania priestupkov orgány oprávnené objasňovať priestupky (§ 58 ods. 2 ZoPR).

Okresné úrady v prvom stupni prejednávajú napríklad priestupky proti občianskemu spolunažívaniu, priestupky proti majetku, priestupky proti verejnému poriadku, priestupky na úseku práva na prístup k informáciám, priestupky proti poriadku v správe a ďalšie.

Ak je obvinený z priestupku mladistvý, správny orgán na ústne pojednávanie predvolá aj zákonného zástupcu mladistvého a orgán SPODaSK. Ak je mladistvý na základe rozhodnutia súdu zverený do osobnej starostlivosti fyzickej osoby alebo umiestnený v zariadení, správny orgán upovedomí aj tieto osoby (§ 74 ods. 2 ZoPR).

Správny orgán konanie o priestupku zastaví, ak obvinený z priestupku nedovršil pätnásť rok svojho veku alebo trpel duševnou poruchou (§ 76 ods. 1e ZoPR).

OKRESNÝ ÚRAD AKO SUBJEKT (Právny stav je k 30.11.2021)	
Vo vzťahu k SPODaSK JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť súčinnosť orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a zariadeniam zriadeným na výkon rozhodnutia súdu podľa tohto zákona na účely vykonávania opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK) 2. Poskytnúť informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK) 3. Upozorniť na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 ZoSPODaSK) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vyžadovať predloženie potrebných podkladov, najmä spisov a iných písomných materiálov (§ 76 ods. 2 ZoPZ)
Vo vzťahu k prokuratúre JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Postúpiť vec, ak skutočnosti nasvedčujú tomu, že ide o trestný čin (§ 71 písm. a) ZoPR). 2. Umožniť prokurátorovi účasť na prejednaní protestu, ak o to prokurátor požiada (§ 23 ods. 5 ZoP) 3. Zaslať protest prokurátora účastníkom konania (§24 ods. 4 ZoP) 4. Vybaviť upozornenie prokurátora bezodkladne, najneskôr do 30 dní od jeho doručenia (§ 29 a nasl. ZoP) 5. Poskytnúť potrebné spisy, doklady a vysvetlenia k veci, ktorá je predmetom previerky, poskytnúť primerané podmienky na vykonanie previerky prokurátorom, a ostatné zákonné povinnosti (§ 30 a nasl. ZoP) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vyhovieť protestu prokurátora, nevyhovieť, alebo vyhovieť iba čiastočne. V závislosti od toho, či správny orgán vyhovie protestu prokurátora, postupovať podľa ustanovenia (§ 24 ods. 5 až 10 ZoP)
Vo vzťahu k policajnému zboru JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> 1. Poskytnúť súčinnosť pri preverovaní oznámení o priestupkoch, pri prejednávaní priestupkov a pri výkone rozhodnutí (§ 56 ods. 1 ZoPR) 2. Podatť vysvetlenie pri objasňovaní priestupkov (§ 60 ods. 1 písm. a) ZoPR) 3. Neodkladne poskytnúť podklady a informácie podľa požiadaviek útvaru Policajného zboru (§ 76 ods. 2 ZoPZ) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Požiadatť o vykonanie objasňovania priestupkov orgány oprávnené objasňovať priestupky v rozsahu ich pôsobností (§ 58 ods. 2 ZoPR)
Vo vzťahu k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
-	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vyžadovať predloženie potrebných podkladov, najmä spisov a iných písomných materiálov (§ 76 ods. 2 ZoPZ) 2. Spolupracovať pri výkone opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (§ 94 ods. 2 ZoSPODaSK)
Vo vzťahu k školám a šk. zariadeniam JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
-	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vyžadovať predloženie potrebných podkladov, najmä spisov a iných písomných materiálov (§ 76 ods. 2 ZoPZ) 2. Rozhodovať v druhom stupni vo veciach ohrozovania výchovy a vzdelávania maloletého žiaka alebo zanedbávania starostlivosti o povinnú školskú dochádzku žiaka, v ktorých v prvom stupni rozhodla obec (§ 10 ods. 4 ZoŠs) 3. Spolupracovať pri výkone opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (§ 94 ods. 2 ZoSPODaSK)
Vo vzťahu k verejnému ochrancovi práv JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ

1. Splniť zákonné povinnosti v súvislosti s vybavením žiadosti verejného ochrancu práv (§ 17 ods. 2 a 3 ZoVo)	1. Obrátiť sa na verejného ochrancu práv, ak sa domnieva, že pri konaní, rozhodovaní alebo nečinnosti orgánu verejnej správy boli porušené základné práva a slobody v rozpore s právnym poriadkom alebo princípmi demokratického a právneho štátu (§ 11 ods. 1 ZoVo)
Vo vzťahu ku komisárovi pre deti JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Splniť zákonné povinnosti v súvislosti s vybavovaním podnetu v pôsobnosti komisára pre deti (§ 26 ods. 3 ZoK)	1. Obrátiť sa na komisára pre deti vo veci porušovania práv dieťaťa alebo ohrozovania práv dieťaťa (§ 2 ods. 3 ZoK)
Vo vzťahu k obci JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
-	1. Vyžadovať predloženie potrebných podkladov, najmä spisov a iných písomných materiálov (§ 76 ods. 2 ZoPZ) 2. Spolupracovať pri výkone opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (§ 94 ods. 2 ZoSPODaSK)

2.1.14 Neziskové organizácie, občianske združenia, ostatné

Mimovládne, neziskové organizácie, občianske združenia, nadácie, cirkvi a náboženské spoločnosti významnou mierou dopĺňajú a obohacujú výchovnú úlohu rodiny, vzdelávaciu a výchovnú funkciu školy. Taktiež umožňujú deťom a mládeži rozvíjať prirodzeným spôsobom ich schopnosti, talent a popritom ich pripravujú na budúci život a svojou činnosťou participujú na vytváraní občianskej spoločnosti v SR.

Občianske združenie

Postavenie občianskych združení je upravené v [Zákone č. 83/1990 Z. z. o združovaní občanov v platnom znení](#). Založenie občianskeho združenia spočíva v administratívne a finančne jednoduchom postupe. Občianske združenie vzniká registráciou na MV SR. Návrh na registráciu občianskeho združenia musia podať minimálne tri osoby, pričom aspoň jedna z nich musí byť staršia ako 18 rokov. V návrhu musia byť uvedené údaje o štatutárnom orgáne združenia a kto je splnomocnencom oprávneným konať v ich mene. Potrebné je pripojiť stanovky občianskeho združenia.

Mnohé občianske združenia sa vo svojej činnosti venujú pomoci deťom, voľnočasovým aktivitám s deťmi, ale aj vzdelávaniu detí a mládeže. Niektoré občianske združenia boli vytvorené za účelom organizovania letných táborov pre deti, tanečných a športových krúžkov, alebo pomoci rodičom zvládať výchovu detí.

Občianske združenia, ktorých základom vzniku sú podporné skupiny, vznikli tak, že rodičia a rodinní príslušníci s deťmi s rôznymi formami znevýhodnenia, vytvorili podporné a svojpomocné skupiny, ktoré potom založili občianske združenia, prostredníctvom ktorých poskytujú adresnú pomoc. Tieto sa môžu uchádzať o finančné granty a zapájať sa do rôznych projektov za účelom zlepšenia sociálnej situácie detí a ich rodín.

Neziskové organizácie

[Zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách v znení neskorších predpisov](#) definuje neziskovú organizáciu poskytujúcu všeobecne prospešné služby ako právnickú osobu, ktorá poskytuje všeobecne prospešné služby za vopred určených a pre všetkých používateľov rovnakých podmienok a ktorej zisk sa nesmie použiť v prospech zakladateľov, členov orgánov ani jej zamestnancov a musí sa použiť v celom rozsahu na zabezpečenie všeobecne prospešných služieb. Musí byť zapísaná do registra neziskových organizácií. Registrovým úradom je okresný úrad v sídle kraja, v ojedinelých prípadoch existuje aj všeobecne príslušný register, vedie ho MV SR.

Množstvo neziskových organizácií má ako svoj hlavný program činnosti aktivity zamerané na edukáciu detí, na voľnočasové aktivity s deťmi, na pomoc deťom, ktoré boli týrané, zneužívané, alebo zanedbávané, na pomoc deťom zo znevýhodneného, alebo málo podnetného prostredia, na pomoc deťom s postihnutím, alebo pomoc deťom, ktoré prežili ťažkú traumu, deťom, ktoré prekonal, alebo prekonávajú závislosti na návykových látkach a mnohé ďalšie.

Zatiaľ, čo sa niektoré neziskové organizácie špecializujú na pomoc deťom, iné sa venujú vyhľadávaniu talentov detí a ich rozvoju organizovaním rôznych tanečných, speváckych a výtvarných krúžkov a aktivít pre deti, rozvoju hereckých a umeleckých talentov a mnohým ďalším aktivitám.

Mnohé neziskové organizácie sa venujú vytváraniu osvetových a preventívnych aktivít pre deti a mládež rôzneho veku a budovaniu a prevádzkovaní komunitných centier určených pre deti.

Nadácie

Postavenie a právne pomery nadácií a vytváranie nadačných fondov upravuje [Zákon č. 34/2002 Z. z. o nadáciách v znení neskorších predpisov](#). Nadáciu môže založiť fyzická osoba alebo právnická osoba. Možná je aj kombinácia fyzickej a právnickej osoby. Nadácia je účelové združenie majetku, ktorý slúži na podporu verejnoprospešného účelu. Verejnoprospešným účelom sa rozumie najmä rozvoj a ochrana duchovných a kultúrnych hodnôt, realizácia a ochrana ľudských práv alebo iných humanitných cieľov, ochrana a tvorba životného prostredia, zachovanie prírodných hodnôt, ochrana zdravia, ochrana práv detí a mládeže, rozvoj vedy, vzdelania, telovýchovy a plnenie individuálne určenej humanitnej pomoci pre jednotlivca alebo skupinu osôb, ktoré sa ocitli v ohrození života alebo potrebujú naliehavú pomoc pri postihnutí živelnou pohromou.

Cieľom nadácií je poskytnúť deťom finančné príspevky na vzdelanie, ošatenie, lekárske zákroky a operácie. Poskytujú tiež finančné prostriedky pre krízové situácie rodín.

Cirkvi a náboženské spoločnosti

Cirkev alebo náboženská spoločnosť je dobrovoľné združenie osôb rovnakej náboženskej viery alebo náboženskej spoločnosti. Všetky registrované cirkvi majú pred zákonom rovnaké postavenie, ktoré upravujú ustanovenia [Zákona č. 308/1991 Zb. Zákon o slobode náboženskej viery a postavení cirkvi a náboženských spoločnosti](#).

Cirkvi a náboženské spoločnosti podľa tohto zákona sú právnické osoby, ktoré sa môžu vzájomne združovať, utvárať komunity, rehole, spoločnosti a obdobné spoločenstvá. Štát uznáva len tie cirkvi a náboženské spoločnosti, ktoré sú registrované. Registruje ich MK SR. Môže s nimi uzatvárať zmluvy o vzájomnej spolupráci.

Cirkvi a náboženské spoločnosti v rámci svojej činnosti vytvárajú rozličné spolky a spoločenstvá, ktorých cieľom je pomoc deťom, realizácia voľnočasových aktivít, edukácia detí a rodičov a mnoho ďalších aktivít. Svoju činnosť realizujú prostredníctvom osobného sprevádzania a voľnočasových aktivít v štýle preventívneho systému.

Povinnosti (všeobecne)

Pokiaľ spomínané subjekty nie sú v registri poskytovateľov sociálnych služieb, nemajú akreditáciu SPODaSK, majú povinnosť ako každá fyzická alebo právnická osoba.

OBČIANSKE ZDRUŽENIE, NEZISKOVÁ ORGANIZÁCIA, CIRKEV A NÁB. SPOLOČNOSŤ AKO SUBJEKT (Právny stav je k 30.11.2021)	
Vo vzťahu k SPODaSK JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> Upozorniť na porušovanie práv dieťaťa (§ 7 ods. 1 ZoSPODaSK) Orgány štátnej správy v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately spolupracujú pri výkone opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately s obcami, vyššími územnými celkami, akreditovanými subjektmi, cirkvami, náboženskými spoločnosťami a ďalšími právnickými osobami a fyzickými osobami pôsobiacimi v tejto oblasti (§ 94 ods. 2 ZoSPODaSK) 	-
Vo vzťahu k prokuratúre JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> Poskytnúť súčinnosť orgánom činným v trestnom konaní a súdu pri plnení ich úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP) Bez meškania oznamovať orgánom činným v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin a včas vybavovať dožiadania orgánov činných v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 TP) Poskytnúť prokurátorovi súčinnosť nevyhnutnú na plnenie úloh, ktoré mu ukladá zákon; najmä mu podávajú vysvetlenia, v skončených veciach mu požičiavajú spisy a doklady, v neskončených veciach mu umožňujú nahliadnuť do spisov, a to v rozsahu primeranom naliehavosti verejného záujmu na ochrane tých práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb a štátu, ktoré sú predmetom konkrétneho konania. (§ 37 ods. 1 ZoP) 	-
Vo vzťahu k policajnému zboru JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
<ol style="list-style-type: none"> Poskytnúť súčinnosť orgánom činným v trestnom konaní a súdu pri plnení ich úloh (§ 3 ods. 1 TP) Bez meškania oznamovať orgánom činným v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin a včas vybavovať dožiadania orgánov činných v trestnom konaní a súdov (§ 3 ods. 2 TP) 	-
Vo vzťahu k súdu JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ

1. Poskytnúť súčinnosť súdu pri plnení jeho úloh, ktoré súvisia s trestným konaním (§ 3 ods. 1 TP)	-
2. Včas vybavovať dožiadania súdov v trestnom konaní (§ 3 ods. 2 TP)	-
Vo vzťahu k verejnému ochrancovi práv JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Poskytnúť verejnému ochrancovi práv potrebnú súčinnosť (čl. 151a) ods. 1 ÚSR)	-
Vo vzťahu ku komisárovi pre deti JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Poskytnúť komisárovi súčinnosť pri výkone jeho pôsobnosti (§ 26 ods. 1 ZoK)	-
Vo vzťahu k obci JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Poskytovať súčinnosť, a to v rozsahu potrebnom na výkon ich samosprávnej pôsobnosti (§ 94 ods.1 ZoSPODaSK)	-
Vo vzťahu k VÚC JE POVINNÝ	JE OPRÁVNENÝ
1. Poskytovať súčinnosť, a to v rozsahu potrebnom na výkon ich samosprávnej pôsobnosti (§ 94 ods. 1 ZoSPODaSK)	-

Problematiku ochrany detí pred násilím je potrebné riešiť multidisciplinárne a komplexne v kontexte jednotlivých prípadov za aktívnej spolupráce viacerých rezortov. V rámci tejto spolupráce je prvoradý najlepší záujem dieťaťa, ochrana jeho života, zdravia a práv. Nakoľko majú všetky participujúce subjekty práva a povinnosti upravené zákonom, je to zároveň i vonkajší motivačný faktor pôsobiaci na to, aby tieto subjekty voči sebe navzájom uplatňovali svoje práva a povinnosti a spolupracovali.

3. PRÍKLADY DOBREJ PRAXE A PRÍSTUPY K RIEŠENIU PROBLÉMOV S NÁSILÍM NA DEŤOCH

3.1 Príklady dobrej praxe

Príklady dobrej praxe v spolupráci odborníkov pri riešení prípadov násilia na deťoch a systémových nedostatkov z rôznych regiónov Slovenska sú ilustrované na konkrétnych prípadoch spracovaných koordinátormi ochrany detí pred násilím. Tieto príklady môžu slúžiť ako inšpirácia nielen pre ďalšie pôsobenia a činnosť koordinátorov ochrany detí pred násilím, ale aj pre iné profesie, ktorých stredobodom je najlepší záujem dieťaťa.

3.1.1 Kyberšikana v základných školách

Na ZŠ sa vyskytol problém kyberšikany spolužiaka voči spolužiačke počas dištančného online vzdelávania v čase pandémie Covid-19. Rodičia sa snažili riešiť vzniknutý problém v škole, následne oznámili túto situáciu na SPODaSK, OP a podali i podnet na štátnu školskú inšpekciu.

SPODaSK požiadala koordinátora o spoluprácu pri nastavení pravidiel v prípadoch šikanovania detí. Koordinátor následne zrealizoval multidisciplinárne pracovné stretnutie za účasti zástupcov SPODaSK, OO PZ, OP, CPP a dotknutej ZŠ. Témou multidisciplinárneho pracovného stretnutia bola „Kyberšikana – potreby a možnosti spolupráce participujúcich subjektov a hľadanie riešení“. Jednotlivé participujúce subjekty postupne informovali prítomných o svojich možnostiach v rámci zamerania práce v danej inštitúcii, kompetenciách, postupoch a návrhoch riešenia šikanovania, kyberšikany a rovesníckeho násilia na deťoch v základných a stredných školách.

Prítomní zástupcovia participujúcich subjektov identifikovali potreby, systémové nedostatky a navrhli riešenia:

- Subjekty sa dohodli na vzájomnom informovaní sa, zvýšenej miere spolupráce, pomoci, realizácii a účasti v preventívno-osvetových aktivitách v oblasti ochrany detí pred násilím.
- V rámci svojich kompetencií participujúce subjekty vyvinuli snahu o scitlivenie a zintenzívnenie záujmu učiteľov o riešenie šikanovania a násilia na deťoch v školách, napr. formou besied, rozhovorov triednych učiteľov a koordinátorov prevencie v školách so žiakmi na tému šikanovania a násilia na deťoch, s možnou účasťou participujúcich subjektov.

- Školám, ktoré nemali v úväzku školského psychológa, bola odporúčaná intenzívnejšia spolupráca s CPP. Súčasne bolo odporučené, aby koordinátori prevencie v školách intenzívnejšie spolupracovali s ostatnými inštitúciami, ktoré participujú na ochrane detí pred násilím.
- Zástupcovia participujúcich subjektov sa na multidisciplinárnom pracovnom stretnutí zhodli, že všetky školy by mali mať v úväzku školských psychológov a ideálne aj sociálnych pedagógov, ktorí môžu pracovať nielen s deťmi a učiteľmi, ale aj s rodičmi detí, pričom zriaďovatelia škôl by mali zvážiť dôležitosť týchto školských pozícií a prehodnotiť dofinancovanie škôl v tomto ohľade.

V radoch odborníkov prevláda zhoda, na základe ktorej je potrebné vyvinúť oveľa väčšie úsilie v preventívnej a osvetovej činnosti, ktorá sa aktuálne javí ako dlhodobo nedostatočná. **Je dôležité hovoriť s deťmi o násilí, možnostiach ako mu predchádzať a opätovne a kontinuálne informovať o inštitúciách, v ktorých môžu nájsť pomoc a podporu.**

3.1.2 Scitlivovanie na syndróm CAN

Počas multidisciplinárneho vzdelávania na tému „Syndróm CAN“ vznikla v rámci diskusie potreba informovať príslušníkov polície o prejavoch syndrómu CAN, nakoľko s touto tematikou doteraz prichádzali do kontaktu len ojedinele. V praxi sa stáva, že aj keď identifikujú prípad násilia páchaného na deťoch, často nevedia, na koho sa v takom prípade majú obrátiť a ako citlivo a šetrne daný prípad riešiť s ohľadom na ochranu dieťa.

Koordinátor zrealizoval na danú tému multidisciplinárne pracovné stretnutie, ktoré bolo motivované absenciou informácií o syndróme CAN u odborníkov z viacerých subjektov, pričom informačné materiály, ktoré boli týmto odborníkom dostupné, boli v čase ich potreby už neaktuálne. Multidisciplinárneho stretnutia sa zúčastnili zástupcovia z inštitúcií: Detská fakultná nemocnica, SPODaSK, CPP, ŠCPP, PZ.

Na multidisciplinárnom pracovnom stretnutí sa účastníci dohodli na prepracovaní staršej verzie dokumentu o syndróme CAN a k nemu vytvorili informačný materiál s názvom „Manuál pre identifikáciu syndrómu CAN, postupy a dôležité kontakty“ a zároveň stručnú brožúrku s názvom „Identifikácia syndrómu CAN“. Súčasťou manuálu a brožúry boli okrem iného aj súťažné obrázky vytvorené deťmi v rámci podujatia „Násilie medzi nami“, ktoré sa tradične realizuje 19. novembra pri príležitosti Svetového dňa prevencie týrania a zneužívania detí. Tieto materiály boli rozposlané všetkým spolupracujúcim subjektom a taktiež obciam a školám. Na danú tému koordinátor pre participujúce subjekty zrealizoval zároveň multidisciplinárne vzdelávanie, ktoré prispieva k zlepšeniu práce odborníkov v systéme ochrany detí pred násilím.

3.1.3 Násilie na deťoch zo strany učiteľa

Polícia začala trestné stíhanie na základe prijatia podnetu od rodičov piatich žiakov jednej ZŠ, chlapcov vo veku 11 až 13 rokov. Rodičia uvádzali, že učiteľ na týchto chlapcoch používa tvrdé metódy výchovy a to: počas vyučovania v triede museli robiť kliky, drepy, a to niekedy aj celú vyučovaciu hodinu. Učiteľ ich slovné ponižoval, zosmiešňoval a zároveň tvrdil, že z nich vychová poriadnych chlapcov, pričom museli päšťou udierať do brizolitu na stene tak, aby mali odreniny na hánkach. Polícia oslovila koordinátora v snahe o pomoc pri zabezpečení ochrany chlapcov pred agresorom hneď od začiatku vyšetrovania. Zložité v takýchto situáciách býva, že žiaci sú často vnímaní ako problémoví a učiteľ ako „osvietený“. Koordinátor kontaktoval orgán SPODaSK a zistil, že vykonávajú všetky opatrenia na ochranu a pomoc deťom a rodinám. Zároveň kontaktoval riaditeľa ZŠ, diskutovali o tom aké okamžité opatrenia je potrebné urobiť na zamedzenie pokračovania nepedagogických praktík agresora a možnosti ovplyvňovania vyšetrovania možným nátlakom na žiakov. Riaditeľ zabezpečil, že učiteľ neučil v triedach ohrozených chlapcov a počas jeho hodín boli realizované hospitácie.

Koordinátor naplánoval multidisciplinárne pracovné stretnutie k závažnému prípadu násilia na deťoch. Orgány činné v trestnom konaní PZ a OP sa nezúčastnili stretnutia s ohľadom na aktuálne prebiehajúce vyšetrovanie. Stretnutia sa zúčastnili zástupcovia inštitúcií: ZŠ, obec, SPODaSK, CPP. Témou stretnutia bolo v aktuálnej situácii, a aj do budúcnosti, zamedzenie páchania násilia na deťoch zo strany dospelých, ktorí s nimi pracujú. Zúčastnení sa zhodli na potrebe spolupráce, vzdelávania na tému ochrany detí pred násilím, pomoci deťom, prevencii páchania násilia na deťoch, informáciám a ohlasovacej povinnosti, intervencii pre deti.

Prvým výstupom bolo, že obec, škola a koordinátor zabezpečili lektorov na vzdelávanie pre pedagogický zbor s témou identifikácie násilia a komunikačných zručností pri ich riešení. Pre deti bola v rámci intervencie poskytnutá psychologická pomoc (CPP, klinický psychológ, psychológ RPPS).

Spolupracujúce inštitúcie následne uplatňovali pri práci s deťmi i označenom páchatelovi svoje zákonné kompetencie, ďalej kompetencie k prevencii a k zabráneniu ďalšieho násilného konania.

3.1.4 Inštitucionalizované deti

Jedenásťročný chlapec strávil štyri roky na pobyte v LVS, a keď dosiahol vekový strop pre dané zariadenie, musel ho opustiť. V zariadení bol umiestnený na základe vzájomnej dohody rodiča a LVS. U chlapca boli diagnostikované výchovné problémy, pričom jeho agresívne prejavy správania boli viditeľné v domácom aj v školskom prostredí. Počas celého svojho pobytu dokázal bezproblémovo fungovať iba v zariadení, pričom počas prázdninových a víkendových pobytov v rodine ohrozoval matku aj seba. Bol identifikovaný problém v rodine a existovala obava, že po úplnom návrate do rodinného prostredia bude chlapec agresívny voči

matke aj spolužiakom v škole, prípadne voči sebe a to najmä v situácii, ak by sa následne s dieťaťom aj rodinou odborne nepracovalo.

Psychologička RPPS navrhla koordinátorovi zrealizovať multidisciplinárne pracovné stretnutie odborníkov s diskusiou o tom, prečo deti zostávajú v zariadeniach dlhšie ako je odporúčaná dĺžka pobytu a tiež z akého dôvodu sa namiesto riešenia úpravy ohrozujúceho rodinného prostredia dáva prednosť predlžovaniu pobytu dieťaťa v zariadení.

Multidisciplinárneho stretnutia sa zúčastnili zástupcovia: RPPS z ÚPSVR, SPODaSK, LVS, diagnostického centra a akreditovaného subjektu, ktorý sa zaoberá sanáciou rodín. Diskusné rámce na stretnutí zasahovali do viacerých tém: preventívna práca s deťmi a rodinou pred vyňatím dieťaťa z rodiny, vyňatie dieťaťa ako začiatok multidisciplinárnej spolupráce, spoločné plánovanie procesov s rodinou počas pobytu dieťaťa v zariadení, príprava rodinného prostredia pre návrat dieťaťa zo zariadenia, či spolupráca subjektov po návrate dieťaťa do rodiny.

Z diskusie medzi odborníkmi na multidisciplinárnom pracovnom stretnutí vyplynulo, že veľakrát vyňatím dieťaťa z ohrozujúceho rodinného prostredia inštitúcie utlmujú spoluprácu s rodinou. Väčšina aktivít s dieťaťom a rodinou je prenechaná zariadeniu, do ktorého bolo dieťa umiestnené na žiadosť rodiča. Sanácia rodinného prostredia zo strany zariadenia často prebieha obmedzene, dieťaťu a jeho rodine sa tak nedostáva dostatočná komplexná a odborná pomoc. V takejto situácii je dieťa inštitúciami vnímané bez ohrozenia, nakoľko toto pominulo vyňatím dieťaťa z rodiny. Ohrozenie plynúce z rodiny sa však nahrádza ohrozením inštitucionálnym, ktoré spočíva v schopnosti bezproblémového fungovania dieťaťa len za „múrmí“ zariadenia. **Návrhy riešení identifikovaných problémov a nedostatkov:**

- Zapojenie odborníkov zo zariadenia do práce s rodinou už pri zvažovaní vyňatia dieťaťa z ohrozenej rodiny.
- Pri návrhu na súd na vyňatie dieťaťa, spolupráca zainteresovaných inštitúcií s cieľom dbať na zosúladenie činností a možností subjektov.
- Pri koordinácii jednotlivých prípadov zapájať do plánu práce čo najviac relevantných a špecializovaných akreditovaných subjektov a dôsledne naplňovať úlohu koordinátora - v zmysle zákona o SPODaSK.
- Využívanie tréningových bytov pri sanácii, kde sa rodičia s terapeutom/odborníkom učia zvládať náročné výchovné situácie bez použitia násilia.

Navrhnuté opatrenia je možné vnímať ako určené na ďalšie spracovanie do legislatívy a noriem, a na také, ktoré je možné implementovať vzájomnými dohodami na regionálnej úrovni, nakoľko legislatíva už dnes umožňuje prístup v spolupráci subjektov systematizovať.

3.1.5 Koordinácia postupov a spolupráca participujúcich subjektov

Počas viacerých bilaterálnych stretnutí koordinátora s participujúcimi subjektmi bola identifikovaná potreba zlepšenia multidisciplinárneho prístupu a komunikácie medzi zapojenými participujúcimi subjektmi, najmä v týchto oblastiach:

- Pri rozhodovaní a prijímaní výchovných opatrení na ochranu dieťaťa, súd rozhodne o pôsobení ďalšieho psychológa alebo iného subjektu pre dieťa a rodinu, ktorý nenadväzuje na predošlú prácu s dieťaťom.
- Paralelná práca viacerých subjektov s dieťaťom nekoordinovanou spoluprácou spôsobuje sekundárnu viktimizáciu a traumatizáciu dieťaťa.
- Rodina, dieťa počas procesu práce s rodinou stráca dôveru v jednotlivé zapojené participujúce subjekty.

Koordinátor zrealizoval multidisciplinárne pracovné stretnutie, na ktorom sa zúčastnili zástupcovia subjektov zo: SPODaSK, CDR, RPPS, okresného súdu, okresnej prokuratúry a CPP. Základnými témami stretnutia boli spolupráca inštitúcií, vzájomná informovanosť a porozumenie pre rovnaký cieľ; podpora kompetencií rodičov pri nachádzaní riešení a vytváraní zdravého priestoru v starostlivosti o dieťa; efektívne využívanie času na odborné intervencie a postupy v rámci pôsobenia odborníkov pri práci s dieťaťom.

Z diskusie na multidisciplinárnom pracovnom stretnutí zúčastnených participujúcich subjektov vyplynuli vzájomné dohody a opatrenia na zefektívnenie spolupráce a to v rámci príslušných kompetencií jednotlivých subjektov:

- Zadefinovanie kompetencií subjektov pri realizácii výchovných opatrení.
- Potreba vzájomnej kooperácie subjektov pred nariadením výchovného opatrenia pre bezpečie dieťaťa.
- Obsahom návrhu na súd je konkretizovanie doterajšej intervencie všetkých odborníkov a zabezpečenie ich kontinuálneho pôsobenia v ohrozenej rodine.
- Otvorená komunikácia so súdom pri nejasnostiach vo výrokoch, realizovateľnosti a vykonateľnosti výchovných opatrení.

Pri vytvorení multidisciplinárneho tímu, ktorý má záujem o aktívne riešenie danej problematiky, je predpoklad opakovaných stretnutí, čím sa v tíme buduje bezpečie, dôvera a posilňujú sa vzájomné kompetencie a spolupráca. Zároveň sa vytvára sieťovanie zamerané na efektívnosť procesov a scitlivosť na problematiku ochrany detí pred násilím. V neposlednom rade je multidisciplinárny tím zdrojom informácií pre potreby daného regiónu, jeho špecifických potrieb v rámci výskytu násillia na deťoch a následného zamerania pozornosti na prevenciu, intervenciu, osvetu a vzdelávanie.

3.1.6 Spolupráca inštitúcií pri riešení sexuálneho zneužívania dieťaťa

Polícia prijala podnet týkajúci sa sexuálneho zneužívania 13-ročného dieťaťa jeho otčimom. V minulosti už v danej rodine boli vykonávané opatrenia SPODaSK na ochranu detí. Zdravotné vyšetrenie potvrdilo, že dieťa už malo pohlavný styk. Prokuratúra podala návrh na vzatie otčima do väzby, preto sa dieťa po výsluchu vrátilo späť do rodinného prostredia. Prokuratúra na základe ďalšieho vyšetrovania nakoniec nepodala návrh na súd na vzatie otčima do väzby, pričom SPODaSK sa túto informáciu od polície dozvedela až na ďalší deň. Otčim sa vrátil domov, čím došlo k nátlaku a k ovplyvňovaniu dieťaťa zo strany otčima aj zo strany príbuzných. SPODaSK dieťa neodkladným opatrením vyňala z rodinného prostredia a umiestnila v krízovom stredisku.

Koordinátor zrealizoval multidisciplinárne pracovné stretnutie, ktorého sa zúčastnili subjekty: okresná prokuratúra, OR PZ, SPODaSK, RPPS a CPP. Cieľom stretnutia bolo nastavenie si pravidiel spolupráce, postupov a vzájomnej komunikácie medzi subjektmi, s prihliadnutím na ochranu detí pred násilím. Zúčastnení sa dohodli na skvalitnení spolupráce a vzájomnej informovanosti o jednotlivých postupoch tak, aby bola zabezpečená ochrana a bezpečnosť dieťaťa.

Jedným z výstupov multidisciplinárneho pracovného stretnutia bolo zrealizovanie multidisciplinárneho vzdelávania pre vybrané inštitúcie s cieľom odovzdať účastníkom praktické zručnosti pri krízovej intervencii, pri výsluchu dieťaťa a metódach, ako pracovať s dieťaťom bez spôsobenia ďalšej traumy.

3.2 Výzvy v podpore ochrany detí pred násilím

Výzvami do budúcnosti v podpore ochrany detí pred násilím je zachovanie aktivít koordinátorov v čo najvyššej a najširšej možnej miere aj po skončení NP PODPN prostredníctvom odborníkov a inštitúcií, ktoré sa podieľajú na ochrane detí. Participácia koordinátorov spočívala v nasledovnej štruktúre, ktorá umožňovala systematický prístup pri odhaľovaní „bielych miest“ systémových nedostatkov a prekážok v ochrane detí pred násilím. Štruktúra participácie koordinátora môže byť inšpiráciou pre odborníkov pracujúcich s deťmi pri sieťovaní pomoci deťom v školách, pobytových zariadeniach, či poradniach.

Podnety k problematike ochrany detí pred násilím regionálni koordinátori dostávajú z rôznych zdrojov a v rámci podnetov zaznievajú najmä tieto:

- **nespokojnosť s pracovnými postupmi** je deklarovaná z každej inštitúcie participujúcej na riešení ohrozenej rodiny, čo poukazuje na nedostatočné vzájomné porozumenie pri spolupráci,
- **sanácia rodinného prostredia** často zlyháva, inštitúcie uprednostňujú naplnenie svojich úloh pred potrebami dieťaťa a rodiny,
- **spolupráca subjektov** na riešení ohrozenia dieťaťa a rodiny klesá jeho vyňatím a umiestnením, prípadne ukončením šetrenia, bez ohľadu na pretrvávajúcu traumu dieťaťa,

- **ohrozenie dieťaťa** v rodine nahrádza ohrozenie inštitucionálne a sekundárna viktimizácia aj zo strany subjektov aj verejnosti,
- **uplatňovanie efektívnych postupov** pri riešení šikany, kyberšikany a nenávisťných prejavov v školskom prostredí,
- **eliminácia priet'ahov v súdnych konaniach** o úpravu rodičovských práv a povinností a rozvodov, v prípadoch eskalujúcich konfliktov rodičov so závažnými dopadmi na deti,
- **podceňovanie problematiky obchodovania s deťmi**, nútených sobášov na základe názorov, že sa jedná o zvyky a tradície príslušných komunit,
- **systémové riešenie siete súdnych znalcov** s možnosťou vytvorenia motivačného mechanizmu pre výkon súdneho zneuctva,
- **podpora plnenia oznamovacej povinnosti** a nahlasovanie podnetov podozrení z týrania, zneužívania, rovesníckeho násilia zo školského aj mimoškolského prostredia, zvýšenie informovanosti pedagógov a získania zručností pre oblasť CAN, krízovú intervenciu, prácu s problémovou rodinou formou aktualizáčného príp. špecializačného vzdelávania, pre budúcich učiteľov zavedením akreditácie študijných programov, nakoľko sa téma bagatelizuje a zvnútornenie potreby chrániť najlepší záujem dieťaťa je dlhodobým procesom,
- **zabezpečovanie promptného nahlásenia okamžitých prepustení osôb** odsúdených za násilie v rodine z ÚVTOS orgánu SPODaSK,
- **zvýšenie informovanosti spolupracujúcich subjektov** a upovedomenia zo strany orgánov činných v trestnom konaní orgán SPODaSK o zistených skutočnostiach zo záverov znaleckého dokazovania a odporúčaní súvisiacich s domácim násilím a možným ohrozením života a zdravia dieťaťa,
- **nedostatočná podpora a špecializovaná starostlivosť v oblasti duševného zdravia**, nevyhnutná potreba realizácie zmeny systému zdola nahor – sieťovanie a aktivizácia ľudí s osobnou skúsenosťou s možnosťou pracovať v danej problematike na lokálnej úrovni,
- **eliminácia „korigovaných“ správ z RPPS adresovaných súdu**, prehodnotenie informovaného súhlasu rodiča dieťaťa s možnosťou získania relevantných informácií, ktoré sú dôležité pre súd a jeho ďalšie rozhodovanie.

Koordinátor osloví odborníkov zo subjektov participujúcich na ochrane detí pred násilím za účelom vytvorenia odbornej diskusie. Z tej vzniknú témy, ktoré sú základom pre zvolanie multidisciplinárnych pracovných stretnutí:

- Multidisciplinárna spolupráca subjektov.
- Spoločné plánovanie procesov na efektívnu a systémovú ochranu dieťaťa pred násilím.
- Zosúladenie postupov a kompetencií subjektov pri riešení ochrany detí pred násilím v regióne.
- Preventívna práca s odborníkmi pracujúcimi s deťmi a rodinou.
- Scitlivovanie odborníkov a verejnosti v téme násilia na deťoch.

Z diskusie vyplynú možné opatrenia, ktoré zefektívnia prácu s dieťaťom ohrozeným násilím v celej dĺžke procesu:

- Vytváranie funkčných multidisciplinárnych tímov na regionálnej úrovni a s rôznym zameraním a cílením /napr. na plánovanie podujatí, realizáciu preventívnych a osvetových aktivít, prípravu podujatí pre určitú cieľovú skupinu, tvorbu a spracovávanie rôznych podporných a odborných materiálov pre región/.
- V rámci tímov tvorba efektívnych systémových rámcov koordinačných postupov pri ochrane detí pred násilím.
- Realizácia preventívnych a osvetových aktivít v spolupráci s inštitúciami a subjektmi na základe analýz násillia na deťoch v regióne /napr. literárno-výtvarné súťaže, putovné výstavy, webináre, prednášky, besedy, opakované až tradíciu nadobúdajúce podujatia, divadelné predstavenia, propagácia liniek pomoci pre deti, náučné videá, tvorba spoločne zdieľaných diskov, účasť a aktívne zapojenie, či tvorba rôznych kampaní,.../.
- Vytváranie podporných skupín pre pracovníkov s deťmi s cieľom scitlivovania na problematiku ochrany detí pred násilím, zvyšovania povedomia a plnenia ohlasovacej povinnosti.
- Osveta a aktivity k scitlivovaniu odbornej i laickej verejnosti, s využitím napr. aj médií, tlače, ďalej k aktivizácii rodičov, ako zásadného článku v rámci prevencie.
- Informovanie detí o možnostiach pomoci a rozširovanie povedomia, že o násilí je potrebné hovoriť.
- Vytváranie dostatočných odborných kapacít pre deti ohrozené násilím aj prostredníctvom napr. realizácie multidisciplinárneho vzdelávania, ktoré vychádza z potrieb a poukazu na problémy tohto ktorého regiónu a územného obvodu.
- Spracovanie odporúčaní na zabezpečenie programov, výcvikov a ďalších vzdelávaní pre odborníkov v jednotlivých oblastiach, ďalších odporúčaní a diskusií /napr. v oblasti rovesníckeho násillia, organizácie detských táborov, systémových zmien, návrhu na vzdelávací program pre zamestnancov subjektov, ktorí pracujú s deťmi a rodinami z rómskych komunít so zameraním na zvyky a tradície tejto komunity v záujme pochopenia postojov a hodnôt konkrétnej cieľovej skupiny/.
- Hľadanie foriem, metód, spôsobov a postupov pre napĺňanie výziev, zabezpečenie a sprostredkovanie aktivít a informácií smerujúcich k mediálnej gramotnosti a zlepšovaniu kvality bezpečnosti detí v online priestore, šikanovania a kyberšikanovania, k zamedzeniu účasti detí v ozbrojených konfliktoch a pod. /napr. multidisciplinárne pracovné stretnutia, multidisciplinárne vzdelávanie, preventívne a osvetové aktivity v rôznych podobách/, spracovávanie výstupov a informovanie NKS.
- Podpora prosociálneho správania detí k minimalizácii rovesníckeho násillia.
- Participácia detí pri tvorbe strategických materiálov, prizvanie k zisťovaniu potrieb, názorov a nastavovaniu mechanizmov spolupráce.

- Rozširovanie sféry pôsobenia, motivovanie a prizývanie do spolupráce pre ďalšie subjekty, poukazovanie na legislatívu, možnosti a naplnenie hlavného zámeru reálnej pomoci dieťaťu.

Koordinátor participuje aj na príprave a realizácii rôznych kampaní, odborných pracovných stretnutí - workshopov, konferencií, seminárov, niektoré samostatne organizuje, sprostredkúva aktivity a informácie ako napr.:

- Pri príležitosti konania konferencie „Dni primárnej pediatrie“, koordinátori pripravili prezentáciu orientovanú na úlohy lekára v procese pomoci dieťaťu. Odovzdané boli okrem iného aj informácie súvisiace s vymedzením pojmov týkajúcich sa syndrómu CAN, jeho príznakov, ozrejením postavenia lekára v procese pomoci dieťaťu, podstaty multidisciplinárnej spolupráce, legislatívy a jej aplikácii v praxi, ochrany oznamovateľa v rámci trestného konania.
- Odborný seminár, ako súčasť konferencie VŠ pod názvom „Ochrana detí pred násilím - multidisciplinárna spolupráca v praxi“, bol realizovaný koordinátorom v prezenčnej a dištančnej forme, a v spolupráci s ďalšími zástupcami subjektov – ÚPSVR, RPPS, CPP, prokuratúrou, súdom.
- Koordinátori so zástupcami občianskeho združenia participovali na aktivite pod názvom „Zákutia duše“, v rámci ktorej pripravili pre „magisterčekov“ program s názvom „Nepopísané listy detskej duše“ a ktorý so sebou priniesol interaktívnu diskusiu o právach detí, tvorivú dielňu a v neposlednom rade aj vedomosti o možnostiach a spôsoboch pomoci pri akomkoľvek porušení detských práv.
- Konferencia v spolupráci koordinátorov a VŠ bola zameraná na: Násilie a poruchy fetálneho alkoholového spektra FASD a praktická časť konferencie na multidisciplinárnu spoluprácu zástupcov participujúcich subjektov v oblasti riešenia problematiky, syndróm FAS, syndróm CAN, šikanu.
- Workshopy koordinátorov v územných obvodoch napr. v kooperácii s CPP, určené pre odborných zamestnancov škôl, učiteľov a pre riaditeľov škôl v spolupráci so spoločnými školskými úradmi. Ich cieľom sa stalo informovanie o problematike ochrany detí pred násilím, aktualitách, linkách pomoci, sieťovaných subjektoch, preventívnych a osvetových aktivitách, Národnej stratégii na ochranu detí pred násilím, ďalších dokumentoch a pod.
- „Detská konferencia“, ktorú usporiadal koordinátor a v rámci ktorej deti spracovali zadanú tému a prezentovali ju ďalším deťom a dospelým rôznymi formami v poetickom podaní, scénickým tancom, divadielkom, spevom, či cez prezentáciu.
- Koordinátor pripravil a realizoval rôzne vlastné, kreatívne kampane, zamerané na podporu prosociálneho správania a pozitívneho prežívania detí, elimináciu nenávisťných prejavov v školskom prostredí a pod..

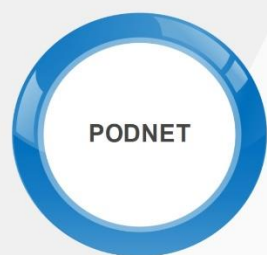
Identifikované opatrenia v rámci multidisciplinárnej spolupráce koordinátor rozdelí medzi tie, ktoré sú určené na zapracovanie do legislatívy/napr. boli spracované podrobné návrhy k úprave zákona Národnej rady SR č. 305/2005 Z. z. a postúpené na Odbor stratégie sociálnej ochrany detí a rodiny na MPSVR SR,

ďalej návrhy na úpravu realizácie a koordinácie detských táborov, k príprave akreditovaného vzdelávania pre prácu s deťmi v rámci voľnočasových aktivít, priestupkového zákona a ďalších zákonov, vykonávacích vyhlášok a predpisov, ktoré sa týkajú rôznych rezortov, a ktoré participujú na ochrane detí pred násilím, na vytváranie metodík, postupov, dohôd a smerníc na regionálnej úrovni, ktoré je možné tvoriť v rámci medzirezortnej spolupráce/napr. dohodnuté konkrétne opatrenia k riešeniu epidemiologického výskytu syfilisu, ktorých dodržiavaním sa podarilo epidémiu v regióne eliminovať, k minimalizácii straty dieťaťa v systéme, problematike obchodovania s deťmi a nútených sobášov detí/.

Ďalšie opatrenia a problémy v praxi, ktoré boli identifikované, bolo potrebné rozpracovať, preto koordinátori **vytvorili OPS s dlhodobým pôsobením a so zameraním na:**

- obchodovanie s ľuďmi, ktorej cieľom je zisťovanie informácií, monitoring aplikačnej praxe, posun informácií a ich pretavovanie do praxe, súčinnosť aktivity, spolupráca s ďalšími subjektmi, sieťovanie, poukázanie na riziká a hrozby súvisiace so vzniknutou situáciou u detí a rodín odídených, taktiež na možnosti riešenia, adaptačné a integračné procesy;
- skupinové rovesnícke násilie, s cieľmi primárnej prevencie skupinového rovesníckeho násillia v zmysle aktivít zameraných na predchádzanie tohto javu, intervencii, zabraňovanie priebehu násillia - odhaľovanie páchatel'ov, identifikácia vodcov, postupy vo vzťahu k detským páchatel'om, celej skupine a ich rodičom a identifikácia priamych a nepriamych obetí (svedkov) a ich rodín v záujme poskytnutia adekvátnej pomoci, vrátane psychologickkej starostlivosti, ďalej otázkami príčin, skúseností a návrhov riešení;
- systémové opatrenia - spracovanie a súhrn identifikovaných potrieb a systémových nedostatkov od subjektov participujúcich v oblasti ochrany detí pred násilím priebežne, podľa jednotlivých rokov pôsobenia v rámci koordinácie a okruhov, so zapracovaním zistení, návrhov na zmeny, postupov pre dotknuté subjekty, popisom situácie a prípadov v praxi.

PARTICIPÁCIA KOORDINÁTORA V OCHRANE DETÍ PRED NÁSILÍM

SPODaSK SÚD LEKÁR RPPS PROKURATÚRA INÉ

Podnety k tejto problematike regionálni koordinátori dostávajú z rôznych zdrojov a v rámci podnetov zaznievajú najmä tieto:

- nespokojnosť s postupmi je deklarovaná z každej inštitúcie participujúcej na riešení ohrozenej rodiny, čo poukazuje na nedostatočné vzájomné porozumenie pri spolupráci
- participácia na riešení ohrozenia dieťaťa a rodiny klesá umiestnením dieťaťa
- sanácia rodinného prostredia často zlyháva, rodina nie je dostatočne motivovaná inštitúciami k získaniu zodpovednosti za svoje deti a rodinu, dôsledkom čoho dieťa zostáva v zariadení
- ohrozenie dieťaťa v rodine nahrádza ohrozenie inštitucionálne

CDR CPPPaP POLÍCA VEREJNOSŤ ŠKOLA

Na základe podnetov k tejto problematike, koordinátor jednotlivito osloví pracovníkov subjektov participujúcich na riešení ohrozenej rodiny a odborníkov pracujúcich na podobných prípadoch, z čoho vzniknú diskusné rámce. Z týchto sa vykryštalizujú možné témy ako základ pre zvolanie multidisciplinárneho pracovného stretnutia:

- Preventívna práca s deťmi a rodinou pred vyňatím
- Vyňatie dieťaťa ako začiatok multidisciplinárnej spolupráce
- Spoločné plánovanie procesov s rodinou počas pobytu
- Príprava rodinného prostredia pre návrat dieťaťa
- Spolupráca subjektov po návrate dieťaťa

MULTIDISCIPLINÁRNE STRETNUTIA

Z diskusie vyplynú možné opatrenia, ktoré by mohli zlepšiť prácu s ohrozeným dieťaťom v celej dĺžke procesu. Napr.:

- Zapojenie odborníkov do práce s rodinou už pri zvažovaní vyňatia dieťaťa
- Pri návrhu na vyňatie dieťaťa, spolupracovať so zariadením
- Naplniť úlohu koordinátora prípadov zo strany orgánu SPO a zapojiť do plánu práce čo najviac relevantných subjektov vrátane zariadenia
- Stanoviť odporúčanú dĺžku pobytu v zariadení, ktorej naplnenie bude dôvodom pre zmenu opatrení.
- Zapájanie špecializovaných akreditovaných subjektov podľa témy problému. (napr. nie každý subjekt má skúsenosť s prácou s deťmi ohrozenými násilím)
- Vytvorenie multidisciplinárneho tímu z pracovníkov participujúcich na riešení pomoci ohrozeným deťom a rodinám, ktorí by sa pravidelne stretávali a reflektovali na riešenie problémov vyplývajúcich z praxe.

NÁVRHY RIEŠENÍ

VZDELÁVANIE

PREVENCIA

Identifikované opatrenia koordinátor rozdelí medzi tie, ktoré sú určené na ďalšie spracovanie do legislatívy a noriem a na tie, ktoré je možné implementovať vzájomnými dohodami subjektov na regionálnej úrovni, nakoľko legislatíva už dnes umožňuje prístup v spolupráci subjektov systematizovať.

Dôležitým výstupom zo stretnutia je, že každý subjekt odovzdá dohodnuté opatrenia svojim pracovníkom aby navrhnutý systém bol čím skôr aplikovaný do praxe.

POSTUPY

SMERNICE

LEGISLATÍVA

METODIKA

4. PREVENTÍVNE, OSVETOVÉ AKTIVITY A VZDELÁVANIE

4. 1 Prevencia a osвета ako nástroje predchádzania násilia páchaného na deťoch

*“Každý deň sa nás deti stovkami rôznych spôsobov pýtajú:
Vidiš ma?
Počuješ ma?
Záleží ti na mne?
Ich správanie je často len odrazom našich odpovedí.” (L.R. Knost)*

Prirodzenou potrebou každého dieťaťa je pocit bezpečia a ochrany, ktorý je základným predpokladom jeho všestranného a harmonického vývinu. Deti sú ľahko zraniteľné a nedokážu sa chrániť samé, obzvlášť ak sú ohrozené násilím, ktorému nerozumejú, ktoré ich bolí, ktoré je spôsobované im blízkou osobou, ktoré nevedia a nedokážu pomenovať, o ktorom nie sú schopné hovoriť, resp. o ktorom nevedia, že je morálne neprípustné a škodí ich psychickému vývinu a zdraviu.

V boji proti násiliu páchanom na deťoch je preto prvoradým hľadiskom upriamiť pozornosť na nastavenie účinných postupov prevencie násilia páchaného na deťoch a skorej intervencie. Tento prístup podporuje elimináciu možných negatívnych následkov na fyzickom, psychickom a sociálnom vývine detí, resp. prispieva k minimalizovaniu dopadov na detské obeť násilia. Odborníci sa taktiež zhodujú v názore, že efektívna prevencia je hospodárnejším nástrojom ako samotné riešenie prípadu ohrozeného dieťaťa. Plnohodnotné využitie personálnych kapacít subjektov kompetentných pre výkon prevencie a nastavenie systematického a komplexného prístupu pri realizácii programov a aktivít v oblasti prevencie a osvetu, môžu výrazným spôsobom prispieť k posilneniu systému primárnej (predchádzanie násiliu), sekundárnej (zabraňovanie prebiehajúcemu násiliu) aj terciárnej prevencie (predchádzanie dlhodobým následkom násilia páchaného na deťoch). Ohrozovanie fyzického a psychického zdravia detí nie je možné prehliadať, pretože prežitie násilie je potenciálnym zdrojom problémov detí aj v ich ďalšom živote.

Svetová zdravotnícka organizácia definuje zdravie ako „stav kompletnej fyzickej, duševnej a sociálnej pohody a nielen ako stav neprítomnosti choroby a slabosti“ (WHO – Constitution. 45th edition, 2006). Zdravý vývin detí nezahŕňa len všeobecné telesné, duševné a sociálne zdravie, ale aj iné oblasti, akými sú pravidelný a správny režim dňa, stravovacie návyky, aktívny oddych, životný štýl, prevenciu chorôb, bezpečnosť a ochranu pri hrách a aktivitách, prevenciu úrazov, prevenciu zanedbávania detí, ich ochranu pred psychickým týraním a sexuálnym zneužívaním.

Zachovanie zdravého vývinu detí predpokladá, aby spoločnosť bola schopná chrániť deti pred akoukoľvek formou poškodenia ich práv. Zameranie aktivít v oblasti prevencie a osvetu má preto jasný cieľ, aby deti boli v centre záujmu celej spoločnosti, nielen odborníkov pôsobiacich v systéme ochrany detí pred násilím. Spájanie potenciálu subjektov pôsobiacich v oblasti prevencie a osvetu prostredníctvom ich systémovej koordinácie predstavuje účinný nástroj na zvýšenie efektívnosti preventívnych a osvetových aktivít v záujme podpory ochrany detí pred násilím.

4.1.1 Koordinovaný postup pri uskutočňovaní preventívnych a osvetových aktivít

Prečo postupovať koordinovane? Aby činnosť v rámci prevencie a osvetu smerovala k eliminácii násilia páchaného na deťoch a priniesla žiadaný efekt, je potrebné, aby bola realizovaná systematicky, teda cielene, plánovane, účelne a nepretržite. Koordinovaný, nie izolovaný alebo formálny, postup participujúcich subjektov založený na aktívnej spolupráci vytvára priestor pre identifikáciu nedostatkov pri výkone prevencie a osvetu a nastavenie účinných opatrení v nadväznosti na naplnenie skutočných potrieb jednotlivých cieľových skupín.

V tejto súvislosti je úlohou koordinátora:

- zistiť potreby participujúcich subjektov v oblasti preventívnych a osvetových aktivít vo svojom územnom obvode,
- zmapovať ponuku preventívnych a osvetových aktivít jednotlivých inštitúcií,
- v spolupráci s participujúcimi subjektmi „ušiť na mieru“ preventívne a osvetové aktivity vybraným cieľovým skupinám a zároveň zabezpečiť, aby boli tieto aktivity zaujímavé, zrozumiteľné a riešili vyskytujúce sa alebo hroziace problémy. Mali by prepájať odborníkov na prevenciu z rôznych oblastí a pomáhať cieľovým skupinám porozumieť téme ochrany detí pred násilím komplexnejšie.

Cieľové skupiny

V spolupráci s participujúcimi subjektmi sa koordinátor pri zabezpečovaní aktivít v oblasti prevencie a osvetu prioritne zameriava na:

1. **Deti** – aby mali dostatok veku zrozumiteľných informácií o tom, čo všetko sa za násilie považuje, čo je a čo nie je prípustné správanie, aké sú riziká online priestoru, aby rozvíjali kritické myslenie a vedeli sa správne rozhodovať, aby mali prístup k reálnej pomoci a vedeli, kde o ňu požiadať.
2. **Pomáhajúcich profesionálov** – aby vedeli kvalitnejšie a efektívnejšie pomáhať deťom.
3. **Širokú verejnosť** – s cieľom poskytnúť rodičom a všetkým občanom informácie o násilí páchanom na deťoch, o dopade násilia na prežívanie dieťaťa, o legislatíve, ktorá aktivizuje a zaväzuje všetkých k splneniu oznamovacej povinnosti v prípade, že vedia o násilí páchanom na deťoch.

Špecifické úlohy koordinátora v oblasti prevencie a osvetu

Rodina ako primárne sociálne prostredie dieťaťa má zásadný vplyv na formovanie osobnosti dieťaťa a jeho zdravý vývin. Z pohľadu nastavenia efektívnych postupov predchádzania násilia páchaného na deťoch má pre rodinu, ako jednu z cieľových skupín prevencie a osvetu, významné postavenie škola ako subjekt participujúci na ochrane detí pred násilím. V školskom prostredí môže byť prevencia a osвета pre deti a ich rodičov realizovaná rôznymi formami v rámci triednických hodín, rodičovských združení, mimoškolských aktivít, aktivít v spolupráci so subjektmi kompetentnými k realizovaniu prevencie a osvetu. Obdobne ako pri identifikácii násilia na dieťati, môže aj pri prevencii a osvete zastávať práve triedny učiteľ významnú rolu. V priamom kontakte s deťmi má učiteľ možnosť podporovať udržateľnosť a fixovanie informácií sprostredkovaných deťom inými inštitúciami v rámci preventívnych a osvetových aktivít organizovaných školou, taktiež má dôležitú úlohu aj pri monitorovaní potrieb na realizáciu aktivít v tejto oblasti. Z uvedeného dôvodu je pozornosť koordinátora sústredená na posilnenie potenciálu pedagógov, prostredníctvom aktivít zameraných na scitlivovanie pedagógov ako aj manažmentu školy, budovanie právneho vedomia v problematike ochrany detí pred násilím a ochranu detí pred vplyvom nebezpečných programov a ideológií prostredníctvom vzdelávania alebo osvetu.

Koordinátor vo vzťahu ku školám a organizáciám ponúkajúcim mimoškolské, voľnočasové aktivity pre deti preto dbá na posilňovanie pozitívnych zdrojov týchto subjektov v oblasti ochrany detí pred násilím potrebných:

- k realizácii primárnej prevencie a osvetu v rámci formálneho i neformálneho vzdelávania detí a podpory informovanosti rodičov v rámci jednotlivých oblastí násilia páchaného na deťoch a medzi deťmi, a to aj v kontexte budovania dôvery dieťaťa v inštitúcie poskytujúce pomoc dieťaťu v ohrození,
- k včasnej identifikácii nebezpečných programov a pre vývin detí škodlivých ideológií a aktivít vo výchove (predchádzanie ich vplyvu na duševný vývin detí a ich prípadnú traumatizáciu – náboženské sekty a kulty, vnášanie extrémizmu, netolerancie a nenávisťi),
- k motivácii a aktivizácii, k systematickému a cielenému prístupu pri plánovaní a realizácii prevencie a osvetu,
- k rozvíjaniu dobrej spolupráce školy s ďalšími participujúcimi subjektmi v územnom obvode (CPP, OR PZ, orgán SPODaSK, OP, subjekty tretieho sektora, atď.) za účelom vybudovania pre školu potrebnej siete multidisciplinárnej spolupráce a podpory v boji proti násiliu páchanom na deťoch.

Odporúčania pre efektívny výkon koordinácie v oblasti prevencie a osvetu

Na základe cieleného zisťovania informácií o aktuálnej ponuke a zameraní preventívnych a osvetových programov a aktivít zabezpečovaných participujúcimi subjektmi a inými subjektmi v regióne, môže koordinátor vytvoriť databázu (sumár) ponuky aktivít a programov, za účelom efektívneho prepájania

ponuky s dopytom, na realizáciu aktivít a programov v oblasti prevencie a osvetu v regióne. Pri monitoringu dopytu, teda potrieb cieľových skupín, vzniká koordinátorovi tiež priestor pre identifikáciu „nepokrytých“ tém z pohľadu ponuky preventívnych a osvetových aktivít a programov. Za účelom odstránenia tohto nedostatku je vhodné, aby koordinátor motivoval a aktivizoval subjekty, kompetentné k realizácii prevencie a osvetu, k vypracovaniu aktivity resp. programu v chýbajúcej téme a jej zaradeniu do ponuky.

Pri plánovaní podujatí v oblasti prevencie a osvetu je vždy podstatné položiť si otázku, čo sa chce samotnou aktivitou dosiahnuť. Cieľom je zvýšiť informovanosť alebo pôsobiť aj na zmenu názorov, postojov či presvedčení. V tomto kontexte je potrebné uvažovať o samotnom spôsobe realizácie podujatia, použitých formách, metódach, prostriedkoch a to aj v nadväznosti na počet účastníkov, pričom základom je kontinuálna a aktívna spolupráca s participujúcimi subjektmi.

4.1.2 Spolupráca so subjektmi pri preventívnych a osvetových aktivitách

Pozícia koordinátora

Jednou z pracovných úloh koordinátora je kontinuálne zisťovanie potrieb participujúcich subjektov v oblasti prevencie a osvetu, pričom jednou z najvhodnejších foriem tohto zisťovania sú diskusie v rámci multidisciplinárnych pracovných stretnutí. Na základe potrieb identifikovaných jednotlivými participujúcimi subjektmi a taktiež prostredníctvom vlastnej analytickej činnosti pristupuje koordinátor k zabezpečovaniu preventívnych a osvetových aktivít, pričom samotný pojem „zabezpečovať“ je nevyhnutné chápať zmysle alternujúcich sa rolí koordinátora. Koordinátor preto môže vystupovať v nasledovných rolách:

- **Koordinátor ako sprostredkovateľ preventívnych a osvetových aktivít** - k efektívnemu výkonu tejto role potrebuje koordinátor okrem iného poznať ponuku inštitúcií kompetentných na realizáciu preventívnych a osvetových aktivít. Úlohou koordinátora je cielené prepájanie ponuky subjektov zabezpečujúcich preventívne a osvetové aktivity s dopytom inštitúcií, ktoré prejavili záujem o aktivity v tejto oblasti. Koordinátor kladie dôraz na to, aby ponuka svojim obsahom pokryla potreby dopytujúceho sa subjektu. V tomto prípade nie je nutné, aby bol koordinátor priamo účastný na aktivite (*pozri príklady praxe č. 4, 5*).
- **Koordinátor ako spolurealizátor preventívnych a osvetových aktivít** - sa môže zúčastniť jednak na príprave, ale i na samotnej realizácii preventívnej a osvetovej aktivity v súčinnosti s participujúcimi subjektmi. V tejto pozícii môže koordinátor vystupovať napríklad ako organizátor, moderátor či informátor. Ako organizátor zabezpečuje napr. oslovenie odborníkov na realizáciu preventívnej a osvetovej aktivity, priestory, materiálno-technické vybavenie, ceny do súťaží, ako i tok informácií medzi subjektmi podieľajúcimi sa na realizácii. Pri realizácii aktivít, na ktorú sú ako hostia pozvaní odborníci za účelom vystúpenia s príspevkom pre vopred určenú cieľovú skupinu a následnú diskusiu k prezentovaným témam, je vhodné, aby sa koordinátor ujal úlohy moderátora. V neposlednom rade vystupuje koordinátor aj ako informátor, ktorý v rámci aktivity poskytuje

informácie o cieľoch NP PODPN, jeho aktivitách, aktuálnych a plánovaných kampaniach, atď. (*pozri príklady praxe č. 2, 3, 6, 7, 8, 11, 12*).

- **Koordinátor ako realizátor preventívnych a osvetových aktivít** - vychádzajúc z vlastných poznatkov regiónu, analýzy štatistík a identifikovaných problémov vo svojom územnom obvode má koordinátor možnosť z vlastnej iniciatívy pripraviť preventívnu alebo osvetovú aktivitu, na realizáciu ktorej si sám prizve kvalifikovaných odborníkov (psychológ, preventista, prokurátor a pod.). Môže ísť o prednáškový cyklus, besedy, workshopy, osvetové aktivity formou „world cafe“, tvorivé dielne, edukačné podujatia pre osoby pracujúce s deťmi a iné formy aktivít na témy súvisiace s ochranou detí pred násilím, prípadne vlastné kampane koordinátora v danom územnom obvode (*pozri príklady praxe č. 1, 9, 10*).

Participujúce subjekty, ich možnosti a ponuka

Koordinátor spolupracuje pri prevencii a osvete hlavne so subjektmi, ktoré vykonávajú aktivity v prevencii zanedbávania a zneužívania detí, sexuálneho násillia, šikanovania, či kyberšikany. Týmito subjektmi sú hlavne polícia, prokuratúra, školy a školské zariadenia (ZŠ, ŠZŠ, SŠ, SOŠ, CPP, ŠCPP), rôzne mimovládne organizácie, tiež orgány štátnej správy (RPPS ÚPSVR, SPODaSK ÚPSVR), a inštitúcie patriace pod samosprávu (kultúrno-osvetové strediská, komunitné centrá a pod.)

Odborníkov – preventistov jednotlivých inštitúcií koordinátor vhodne sieťuje a vytvára predpoklady pre spoločné preventívne či osvetové aktivity. Tým prepája pohľady rôznych odborníkov na rovnakú tému a umožňuje účastníkom pozrieť sa na problém celistvo.

Školy realizujú aktivity pre svojich žiakov, ktoré si pripravili samostatne, prostredníctvom triednych učiteľov, výchovných poradcov či koordinátorov prevencie. Na aktivitách sa často podieľajú taktiež školskí psychológovia a sociálni pedagógovia.

Polícia obvykle disponuje preventistom, avšak ak táto pracovná pozícia na OR PZ vytvorená nie je, polícia operatívne vyčleňuje osoby, ktoré preventívne aktivity realizujú na základe poverenia a nad rámec ich hlavnej pracovnej náplne.

CPP majú vytvorené vlastné preventívne programy, ktoré ponúkajú školám vo svojom regióne. Programy môžu byť krátkodobé, strednodobé alebo dlhodobé, a sú zamerané na upevňovanie priateľských vzťahov v kolektíve, prehlbovanie rešpektu, úcty a spolupráce medzi deťmi, ale i medzi deťmi a pedagógmi, tiež na prevenciu šikanovania či kyberšikany.

Preventívne môžu pôsobiť aj centrá voľného času, komunitné či nízkoprahové centrá. Mnohé subjekty vykonávajúce prevenciu (napr. polícia, CPP, RÚVZ), majú rozpracované celoslovenské či regionálne projekty, ktoré ponúkajú hlavne školám, na základe ich potrieb a požiadaviek.

4.1.3 Témy pre realizáciu prevencie a osvetu

O násilí páchanom na deťoch je potrebné hovoriť otvorene a zároveň hľadať možnosti a spôsoby ako túto tému prezentovať v zmysle želaného účinku. Z pohľadu obsahového zamerania preventívnych a osvetových aktivít je z praxe možné konštatovať najvyšší dopyt o nasledujúce tematické okruhy: formy násilia páchaného na deťoch v kontexte syndrómu CAN a CSA, obchodovanie s deťmi, obchodovanie s deťmi na účel núteného sobáša, rovesnícke násilie, šikana, riziká a hrozby v online prostredí - kyberšikana, kybergrooming, nenávistné prejavy na internete, detská pornografia (výroba a šírenie), domáce násilie, t. j. konania, ktoré sú priamo vymedzené ako druhy trestných činov resp. takéto konania naplňajú skutkovú podstatu trestného činu, ktoré je vo svojej podstate prejavom násilia páchaného na deťoch. Aktivity a programy je vhodné zamerať aj na posilňovanie správania, ktoré je v súlade s najlepším záujmom dieťaťa ako napr. práva dieťaťa, podpora prosociálneho správania, rozvoj rodičovských zručností, atď.

Koordinátor sa pri realizácii aktivít v oblasti prevencie a osvetu orientuje na témy vyplývajúce z potrieb identifikovaných participujúcimi subjektmi. Inšpiráciou pri tvorbe a plánovaní preventívnych a osvetových aktivít môžu byť aj vybrané medzinárodné dni a svetové dni, ktoré sú zamerané aj na predchádzanie rôznych foriem násilia (*pozri časť Prílohy*). Na problematiku násilia páchaného na deťoch na medzinárodnej ako aj národnej úrovni upozorňujú rôzne inštitúcie aj prostredníctvom kampaní, do ktorých sa je možné zapojiť a podporiť ich posolstvo realizovaním konkrétnej podpornej aktivity.

4.1.4 Možnosti využitia médií

Prax preventistov pôsobiacich v oblasti ochrany detí pred násilím poukazuje na to, že médiá sú účinným nástrojom výkonu prevencie a osvetu s predpokladom oslovenia širokej verejnosti, vrátane detí aj dospelých, odborníkov i laikov. Média vo všetkých formách, od historicky najstarších (printových) až po najmladšie (elektronické médiá), majú významný vplyv na verejnú mienku, na cítenie, myslenie a celkové správanie sa ľudí. Prostredníctvom cieleného využívania širokého spektra komunikačných kanálov je možné sprostredkovať potrebu ochrany detí pred násilím, aby táto problematika bola verejnosťou považovaná za spoločensky významnú a ochrana detí sa stala nielen spoločenskou ale aj individuálnou hodnotou.

Pri zabezpečovaní aktivít v oblasti prevencie a osvetu s využitím médií je pozornosť koordinátora sústredená na výber vhodného komunikačného kanála k sprostredkovaniu témy z oblasti násilia páchaného na deťoch a taktiež formy jej prezentácie.

Na základe preventívnych a osvetových aktivít, realizovaných s využitím médií, je možné z pohľadu koordinátora charakterizovať prínosy jednotlivých médií v rámci jeho činnosti nasledovne:

- **PRINTOVÉ MÉDIÁ** – umožňujú šírenie informácií o témach súvisiacich s bojom proti násiliu na deťoch v tlačenej alebo online forme, sprístupnením fotografií z realizovaných výstav, súťaží

a ďalších aktivít, atď. Úlohou koordinátora je získať pre spoluprácu redakcie vytypovaných periodík v rámci regiónu za účelom poskytnutia priestoru pre propagáciu aktivít, zverejnenie výstupov z podujatí, článku k aktuálnej téme, rozhovoru s odborníkmi, atď.

- **AUDITÍVNE a AUDIOVIZUÁLNE MÉDIÁ** (rádio, TV) - okrem spropagovania a informovania širokej verejnosti o jednotlivých aktivitách je ďalšou možnosťou využitie týchto médií k odvysielaniu rozhovoru, resp. diskusie. Nakoľko TV vysielanie umožňuje aj zdieľanie obrazového nielen zvukového vysielania, jeho využitie je účelné, pokiaľ je cieľom dať do pozornosti napr. vizuál aktuálnej kampane a pod., alebo záujem o priame „živé“ vysielanie aktuálne uskutočňovanej aktivity v oblasti prevencie a osvetu v rámci lokálnej alebo regionálnej TV. Úlohou koordinátora je oslovenie redakcií za účelom odvysielania príspevku a získanie odborníkov z participujúcich subjektov, ktorí sú kompetentní pre prezentáciu témy vo vysielaní formou diskusie v danej téme, resp. o výkon aktivity, kde cieľovou skupinou sú deti. V prípade TV relácie môže byť príspevok uložený aj vo verejne dostupnom internetovom archíve, prípadne na sociálnej sieti. V tejto podobe môže byť k dispozícii pre potreby pracovníkov pôsobiacich v ochrane detí pred násilím, ktorí môžu túto užitočnú informáciu šíriť ďalej prostredníctvom online priestoru, napríklad umiestnením odkazu na reláciu na webových stránkach relevantných inštitúcií. Zároveň môže byť takáto relácia zdrojom a podkladom pre uskutočnenie tematicky zameranej preventívnej aktivity.
- **ELEKTRONICKÉ MÉDIÁ** (internet, webové stránky, sociálne siete) - online priestor je efektívnou formou komunikácie a propagácie a jeho využitie je v oblasti ochrany detí takmer neobmedzené. Výhodou je možnosť flexibilne reagovať a zacieliť prevenciu a osvetu na koordinátormi bližšie určenú cieľovú skupinu na základe vopred identifikovaných potrieb, témy, veku a záujmu. Úloha koordinátora spočíva v spolupráci s odborníkmi, ktorí vytvoria prezentácie, videá, krátke príbehy na témy týkajúce sa ochrany detí pred násilím za účelom oslovenia cieľových skupín a v získaní vhodného priestoru na umiestnenie napr. FB stránky škôl, cez ktoré je možné tému komunikovať smerom k žiakom, rodičom i učiteľom.

Z hľadiska foriem sa do popredia v rámci **prevencie a osvetu s využitím online priestoru** dostávajú nasledovné formy:

- **WEBINÁRE** – (živé online vysielanie, s možnosťou interaktívne sa zapájať do prednášky, tzv. webový seminár) – formy online komunikácie predstavujúce vhodnú alternatívu prezenčnej formy podujatí sú realizované cez komunikačné platformy, ktorými disponujú účastníci i školitelia preventívnych aktivít (využitie aplikácií ZOOM, MS TEAMS, atď.), či už ide o webinára určené pre pedagógov, vychovávateľov, školských psychológov, výchovných poradcov, špeciálnych pedagógov (napr. na tému šikana a kyberšikana medzi mladšími žiakmi) alebo o preventívne aktivity zamerané na žiakov a realizované v spolupráci so školami. Pri tejto forme aktivity je možná obojstranná komunikácia, t. j. na sprostredkované obsahy je možné získať spätnú väzbu od účastníkov. Úloha

koordinátora pri organizovaní webinárov spočíva predovšetkým vo vyhľadani technicky zdatných a odborne spôsobilých lektorov so skúsenosťami v danej téme a to na základe vopred identifikovaných potrieb zo strany cieľových skupín (napr. žiakov, rodičov, pedagógov, psychológov, výchovných poradcov), pre ktorú sú webináre realizované dištančnou formou určené.

- **PODCASTY** – (zvukové záznamy, ktoré autor alebo vydavateľ podcastu umiestňuje na internet) – účelom podcastingu je umožniť poslucháčom vypočuť si zvukový záznam relácie pripravenej k určitej téme a umiestnenej v online prostredí (napr. webová stránka) prostredníctvom svojho zariadenia (počítač, tablet, mobilný telefón,), pričom vybraný záznam je možné si aj do zariadenia stiahnuť. Podcasty sú teda poslucháčom s disponujúcim zariadením dostupné kedykoľvek a kdekoľvek, táto forma je preto vítanou alternatívou rádia či TV. Úlohou koordinátora pri tvorbe podcastu je výber témy z oblasti ochrany detí pred násilím, aktuálnej pre danú cieľovú skupinu a zabezpečenie odborníkov z kruhu participujúcich subjektov v územnom obvode, ktorí sa na príprave podcastu budú podieľať po technickej a obsahovej stránke (ako diskutéri k vybranej téme) a získanie priestoru v online prostredí pre umiestnenie podcastu. Podcast je možné zverejniť pod záštitou niektorého zo spolupracujúcich subjektov napr. na youtube kanále, čím sa podcast sprístupní širokej verejnosti. Ďalšou z možností v súlade so zámerom podcastu je umiestnenie podcastu na webovej stránke školy, čím sa záznam stane dostupným pre žiakov i rodičov.
- **UPÚTAVKY** – krátke ukážky s cieľom vyvolať záujem verejnosti o účasť na preventívnej alebo osvetovej aktivite predstavujú vhodný nástroj na propagáciu jednotlivých aktivít zameraných na scitlivenie širokej verejnosti v problematike ochrany detí pred násilím. Zabezpečenie informovanosti o plánovanej aktivite je predpokladom vyššej účasti zástupcov verejnosti. Úlohou koordinátora je prostredníctvom upútavky poskytnúť verejnosti informácie týkajúce sa cieľa a obsahu podujatia, a taktiež poskytnúť prehľad o subjektoch participujúcich na riešení problematiky násilia na deťoch.

Médiá poskytujú skutočne široké možnosti, ich efektívnym využívaním je možné prispieť k priblíženiu problematiky násilia na deťoch pre zvýšenie povedomia o dôležitosti chrániť deti pred násilím, ako aj k vzbudeniu záujmu o účasť na podujatí ako sú výstavy, besedy, súťaže, atď.

4.1.5 Príklady dobrej praxe pri realizácii preventívnych a osvetových aktivít

Dobrá prax je pre všetkých zainteresovaných inšpiráciou motivujúcou k následným aktivitám, ktoré významnou mierou môžu prispieť k zlepšeniu situácie v oblasti ochrany detí. Koordinátori zorganizovali množstvo úspešných preventívnych a osvetových aktivít, pričom uvedené sú práve tie, ktoré majú osobitý potenciál osloviť deti a mládež, rodičov a zároveň odbornú ale aj širokú laickú verejnosť.

Príklady aktivít pre deti a mládež:

1. Názov aktivity: „ANTIŠIK - PROTI ŠIKANE BOJOVNÍK“

Zameranie: Predchádzanie násilia medzi deťmi (rovesnícke násilie, šikanovanie, kyberšikanovanie).

Cieľová skupina: žiaci ZŠ, SŠ, verejnosť

Forma: súťaž

Rola koordinátora: realizátor

Participujúce subjekty: KR PZ, samospráva

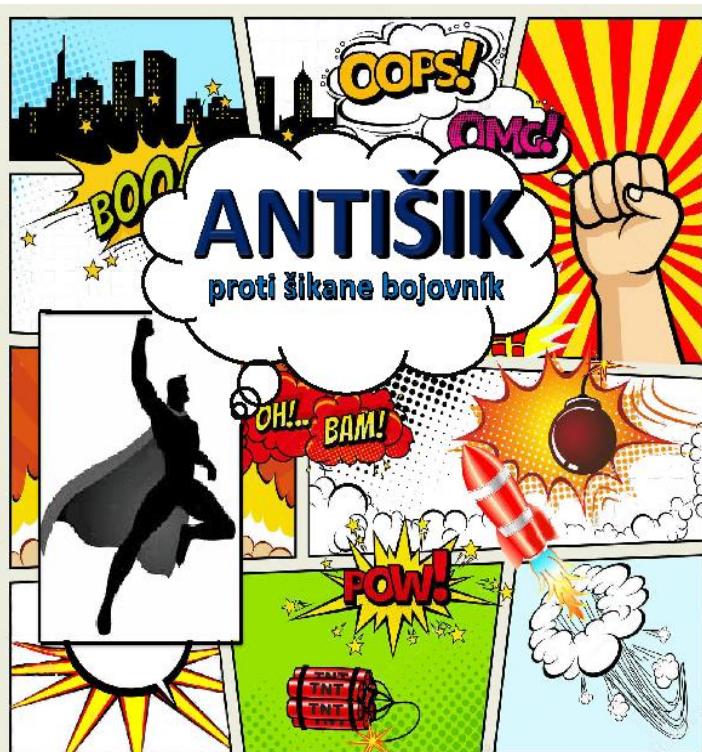
Deti sa v školskom prostredí stretávajú s rôznymi podobami rovesníckeho násilia, o ktorých je potrebné s nimi diskutovať. Inovatívne spôsoby realizácie prevencie násilia medzi deťmi s využitím ich vlastnej kreativity sú vítanou a prítlačivou formou zvyšovania uvedomelosti detí v tejto téme.

Zámerom súťaže bolo inšpirovať žiakov ZŠ, aby prostredníctvom komiksu znázornili príbeh superhrdinu, ktorý vždy nájde spôsob, ako si so šikanovaním alebo kyberšikanovaním poradiť. Jedinou podmienkou organizátora bolo zachovať názov komiksu, a to „Antišik - proti šikane bojovník“, superhrdina s menom bez tváre.

Pre žiakov, ktorí sa do súťaže prihlásili, bola zorganizovaná interaktívna beseda s odborníkom - preventistom z KR PZ na tému šikanovanie a kyberšikanovanie. Organizátor následne stanovil súťažiacim obdobie na spracovanie a predloženie vlastných prác.

Stvárnenie superhrdinu bolo ponechané na fantáziu súťažiacich bez akýchkoľvek podmienok organizátora na vzhľad superhrdinu, dej, či použitú techniku (napr. kresba, maľba, príbeh z fotografií, krátke video, dokument a iné).

Autorov troch najlepších komiksov porota ocenila vecnými darmi.

Prihlás sa do súťaže „Príbeh hrdinu“ a vytvor komiks s vlastným hrdinom, ktorý bojuje proti šikanovaniu. Podpor svojím príbehom a fantáziou boj proti rovesníckemu násilliu, ktoré sa vyskytuje na školách.

Tri najlepšie komiksy budú odmenené koncom šk. r. 2018/2019.

Prihlásiť sa môžeš do 31.3.2019 na adrese pribehhrdinu@gmail.com

2. Názov aktivity: „HOVORÍME NIE NÁSILIU“

Zameranie: Problematika násilia na deťoch a jej formy, šikana.

Cieľová skupina: žiaci 2. ročníka ZŠ, alternatíva pre ročníky na prvom stupni ZŠ

Forma: beseda

Rola koordinátora: Spolurealizátor - organizátor

Participujúce subjekty: RPPS ÚPSVR, ZŠ

V rámci aktivity bola prostredníctvom psychológov z RPPS prezentovaná žiakom prvého stupňa, veku primeranou a hravou formou, problematika násilia v domácom, ale i školskom prostredí tak, aby jej sami dokázali porozumieť cez svoje vlastné emócie a prežívanie. Deti sa aktívne zapájali do diskusie a vyjadrovali svoje pocity na základe troch prezentovaných príbehov, ktoré slúžili ako príklady rôznych foriem násilia, a to za pomoci vopred vyrobených emotikonov. Na záver žiaci prevzali vopred pripravené tzv. „kufríčky kontaktov“ (na farebnom papieri s vyobrazením kufríka boli zosumarizované kontakty pomoci pre deti), obsahujúce telefónne čísla a internetové adresy na inštitúcie, na ktoré sa môžu v prípade potreby s dôverou obrátiť a požiadať o pomoc (Polícia, Národná linka na pomoc deťom v ohrození Viac ako ni(c)k, Linka detskej istoty, a pod.).

3. Názov aktivity: „SVET BEZ NÁSILIA OČAMI DETÍ“

Zameranie: Rovesnícke násilie.

Cieľová skupina: žiaci 1. a 2. stupňa ZŠ v CVČ počas letných prázdnin

Forma: výtvarná súťaž

Rola koordinátora: Spolurealizátor

Participujúce subjekty: CVČ, ZUŠ

Počas letných prázdnin bola koordinátorom v spolupráci s CVČ zrealizovaná preventívna a osvetová aktivita formou výtvarnej súťaže na tému „Svet bez násilia očami detí“. Žiaci boli veku primeraným spôsobom edukovaní odborným zamestnancom CVČ pre prácu s mládežou o problematike násilia, ktoré sa môže vyskytovať v školskom alebo domácom prostredí. Žiaci zároveň dostali podnety, o ktorých pod vedením odborníka diskutovali, pričom jedným z cieľov bolo uvedomenie si a odmietnutie násilia. Následne vyhlásená súťaž dala žiakom, ktorí trávili letné prázdniny v CVČ priestor na vyjadrenie vlastného názoru k tejto problematike prezentáciou vlastnej kreatívnej tvorby. Najvýstižnejšie a najoriginálnejšie práce, vybrané porotou v zložení: zástupkyňa ZUŠ, zástupkyňa CVČ a koordinátor, boli odmenené diplomom a vecnými cenami zabezpečenými koordinátorom. Všetky súťažné práce boli vystavené počas letných mesiacov v CVČ, kde práce mladých umelcov mohla obdivovať široká verejnosť, pričom sekundárnym cieľom bolo túto širokú verejnosť scitlivovať na tému násilia na deťoch.

4. Názov aktivity:	„MEDIÁLNA GRAMOTNOSŤ“ (ROZPOZNÁVANIE FALOŠNÝCH SPRÁV, HOAXOV...)
Zameranie:	Podpora rozvoja kritického myslenia detí v záujme predchádzania negatívneho vplyvu skreslených informácií.
Cieľová skupina:	žiaci ZŠ – 8. a 9. ročník, alternatívne študenti SŠ
Forma:	prednáška spojená s besedou
Rola koordinátora:	Sprostredkovateľ
Participujúce subjekty:	Informačná kancelária pre obete trestných činov MV SR (projekt Zlepšenie prístupu obetí trestných činov k službám a vytvorenie kontaktných bodov pre obete), SAV

Hoaxy, falošné správy, konšpiračné teórie sú javy, s ktorými sa deti stretávajú v online prostredí. Bez cieľeného rozvíjania kritického myslenia a zručností pre overenie si pravdivosti ponúkaných informácií, dieťa ťažko dokáže rozlišovať realitu od zavádzania. Pod vedením odborníka, lektorky zo SAV, boli žiaci uvedení do témy a následne zážitkovou formou podporovaní k rozvoju potrebných zručností. Lektorka prostredníctvom vybraných úryvkov z tlače a rôznych príspevkov uverejnených na sociálnych sieťach, vyzvala žiakov k tomu, aby zahlasovali, či ide o relevantnú a pravdivú informáciu alebo o hoax a nepravdivú správu. Následne na týchto príkladoch lektorka vzdelávala žiakov ako sa stať mediálne gramotným, byť schopným si informácie vyberať, analyzovať a kriticky ich zhodnotiť, pričom im poskytla niekoľko internetových stránok, ktoré sa profesionálne venujú odhaľovaniu hoaxov a nepravdivých správ. Zároveň boli žiaci počas aktivity vedení k opatrnosti pri zverejňovaní informácií o sebe v online priestore. Zámer aktivity bol naplnený aj vďaka zapojeniu žiakov do hodnotenia vybraných praktických príkladov v zmysle ich triedenia na pravdivé informácie, falošné správy, hoaxy, a pod. Diskusia v kontexte získaných vedomostí a zručností žiakov vytvorila priestor pre formovanie postojov detí v tejto téme, ako aj elimináciu negatívneho prežívania na základe neoverených správ.

5. Názov aktivity:	„NENÁVISTNÉ PREJAVY NA INTERNETE“
Zameranie:	Bezpečnosť detí v online priestore.
Cieľová skupina:	žiaci ZŠ – 6. a 7.ročník, alternatívne vyššie ročníky ZŠ, študenti SŠ
Forma:	prednáška spojená s besedou
Rola koordinátora:	Sprostredkovateľ
Participujúce subjekty:	Informačná kancelária pre obete trestných činov MV SR (projekt Zlepšenie prístupu obetí trestných činov k službám a vytvorenie kontaktných bodov pre obete), SAV

Internet je miestom, kde sa dieťa môže stretnúť s nenávisťnými prejavmi negatívne ovplyvňujúcimi jeho osobnosť, a zároveň miestom, kde tieto negatívne prejavy môže dieťa dokonca šíriť ďalej, pričom prax ukazuje, že šírenie nenávisťných prejavov sa môže následne preniesť do násilných trestných činov. V tomto

kontexte lektorka zo SAV, ktorá viedla webinár, poskytla hneď v úvode žiakom návod, ako hľadať spôsoby k eliminácii nenávistných prejavov a zabrániť tak šíreniu nenávisť v online prostredí. Žiaci dostali priestor vyjadriť sa k vopred pripraveným príkladom nenávistných prejavov, pričom mali tiež možnosť uvedomenia si vlastnej zodpovednosti za svoj prejav. V rámci diskusie boli žiaci pod odborným vedením lektora aktivizovaní k prezentovaniu vlastných skúseností s nenávisťnými prejavmi na internete, za účelom diskusie o možnostiach eliminovania negatívnych dopadov na ich citový svet, čím zároveň bola podporovaná schopnosť detí zveriť sa so svojimi negatívnymi skúsenosťami a požiadať o pomoc.

6. Názov aktivity: „FAKTY – MÝTY“

Zameranie: Prevencia vybraných sociálno–patologických javov u mladých ľudí.

Cieľová skupina: študenti SŠ, alternatívne žiaci 2. stupňa ZŠ

Forma: cyklus workshopov vedených zážitkovou formou

Rola koordinátora: Spolurealizátor - organizátor

Participujúce subjekty: preventisti z mestskej OR PZ, RÚVZ, CPP, KR PZ

V záujme posilnenia schopnosti „sebaochrany“ pred negatívnymi vplyvmi prostredia a rôznymi formami násillia, je obzvlášť dôležité rozširovať vedomosti detí cez sprostredkovanie užitočných informácií. Zároveň je potrebné vytvárať priestor pre aktívne učenie formou zážitku, aby dieťa v ohrození dokázalo situáciu čo najlepšie vyhodnotiť a podľa toho sa náležite zachovať, prípadne pomôcť inému. Študenti školy v maximálnom počte 50 (ideálne z jedného ročníka) sa rozdelili podľa počtu lektorov z radov preventistov z participujúcich subjektov do skupín podľa náhodného výberu. Každá skupina sa venovala určitej vopred stanovenej téme napr. obchodovanie s ľuďmi, alkohol, AIDS, šikana/kyberšikana, extrémizmus a divácke násillie; sebapoškodzovanie a pod. Pre podporu aktívneho učenia, práce skupiny a skupinovú dynamiku využíval lektor aktivizujúce metódy (diskusné a problémové). V rámci jednotlivých skupín si študenti počas spoločnej diskusie k zadanej téme vymieňali svoje poznatky získané z tlače, z internetu, od iných ľudí ako aj vlastné názory, pričom ich zapisovali na flipchartový papier ako MÝTY. Informácie odborného charakteru, podložené štúdiami, výskumami a pod. sprostredkované lektorom, sa zapisovali ako FAKTY. Výsledky práce jednotlivých skupín boli cez mýty a fakty prezentované prostredníctvom zástupcov jednotlivých skupín pred všetkými účastníkmi aktivity za účelom vzájomného obohatenia sa o nové poznatky. Táto forma práce zároveň podporila rozvoj kritického myslenia študentov v záujme predchádzania výskytu sociálno-patologických javov, na ktoré bola aktivita zameraná.

Príklady aktivít pre rodičov resp. rodičov s deťmi:

7. Názov aktivity:	„NULTÁCKY DEŇ“
Zameranie:	Podpora riadnej starostlivosti o deti a prevencia pred zanedbávaním rodičovskej starostlivosti.
Cieľová skupina:	matky s deťmi/rodičia s deťmi
Forma:	tvorivo - športové podujatie
Rola koordinátora:	spolurealizátor
Participujúce subjekty:	CVČ, CPP, ZŠ, Zdravé regióny, terénni sociálni pracovníci mesta

Nultácky deň bol realizovaný vo dvore CVČ s aktivitami ako hry, beh, kreslenie. Cieľom aktivity bolo nájsť spôsob ako vytvoriť resp. zlepšiť spoluprácu medzi školou, rodičmi a deťmi z nultých ročníkov primárneho vzdelávania. Deti si vyskúšali, aké je to hľadať svoju mamu medzi viacerými ženami so zaviazanými očami a spoznať ju len podľa hmatu. Zúčastnené matky nechali ostatné deti doma a zabezpečili im starostlivosť ostatnými členmi rodiny/komunity. Veľkú pomoc preukázali terénni sociálni pracovníci mesta a asistentky podpory zdravia zo Zdravých regiónov, ktorí ich osobne, opakovane a v dostatočnom časovom predstihu doma navštevovali a vysvetlili im zámer nultáckeho dňa: venovať sa plne svojmu „nultákovi“. Odborníci mali šancu lepšie spoznať rodiny v ich vzájomnej interakcii. Matky sa porozprávali s učiteľkami svojich detí, vymenili si skúsenosti, diskutovali so psychologičkou o ich výchovných postupoch i potrebách. Podujatie bolo lokálne, nie veľké, ale významne prepojilo odborníkov s cieľovou skupinou aktivity.

8. Názov aktivity:	„SEXUÁLNE ZNEUŽÍVANIE CEZ INTERNET“
Zameranie:	Zneužívanie cez sociálne siete, kybergrooming, sexting.
Cieľová skupina:	rodičia žiakov ZŠ, alternatívne rodičia žiakov SŠ
Forma:	prednáška s názornou ukážkou filmu „SAY NO!“ spojená s diskusiou
Rola koordinátora:	spolurealizátor - organizátor
Participujúce subjekty:	sociálna kurátorka SPODaSK, psychológ ŠCPP, OR PZ, ZŠ

Sexuálne vykorisťovanie a vydieranie maloletých detí cez sociálne siete je bezpochyby jedným zo závažných patologických javov tejto doby. Koordinátor v spolupráci so školami, psychologičkou, sociálnou kurátorkou a vyšetrovateľom OR PZ začali s preventívnymi aktivitami na túto tému oslovovať nielen deti, ale aj ich rodičov, resp. zákonných zástupcov. Psychologička informovala rodičov o novodobom spôsobe sexuálneho zneužívania cez sociálne siete. Priblížila pojmy ako sexting, kybergrooming, formy sexuálneho zneužívania v online prostredí, bližšie oboznámila rodičov o tom, akým spôsobom sa sexuálni predátori dostávajú do kontaktu s deťmi, ako zvyknú deti reagovať a prečo. Prostredníctvom premietnutia krátkeho filmu so zameraním na sexuálne vykorisťovanie cez internet psychologička názorne zdokumentovala tieto formy

kontaktovania maloletých, dôvody páchatel'ov (napr. za účelom získania finančného zisku alebo za účelom sexuálneho stretnutia) a riziká s tým súvisiace. Vyšetrovateľ kriminálnej polície upozornil rodičov na skutočnosť, že táto forma vydierania a sexuálneho obťažovania je veľmi častá a zároveň poukázal na spôsoby finančného vydierania cez internet. Sociálna kurátorka SPODaSK oboznámila zúčastnených s postupmi kurátorov v prípade podozrenia z porušovania práv dieťaťa a ohrozenia jeho zdravia a života. Cieľom bolo nielen poskytnutie informácií, ale zároveň povzbudenie zúčastnených k zodpovednosti v otázkach ochrany detí.

Príklady aktivít pre odbornú verejnosť:

9. Názov aktivity:	„PROJEKT K2 - KAMPAŇ & KOMPETENCIE“
Zameranie:	Poskytnutie informácií, prehľbovanie kompetencií a scitlivovanie relevantných subjektov v ochrane detí pred všetkými formami násilia.
Cieľová skupina:	odborná verejnosť v územnom obvode
Forma:	cyklus informačno – osvetových stretnutí (prednášky, besedy)
Rola koordinátora:	realizátor
Participujúce subjekty:	samospráva, školy, CVČ, CPP a ŠCPP, ZUŠ, okresná knižnica, zdravotnícke zariadenia v územnom obvode

Realizácia informačných stretnutí, prednášok a diskusií s cieľom prehĺbiť znalosti a povedomie o ochrane detí, zvýšiť informovanosť o kompetenciách jednotlivých subjektov, ako aj motivovať a aktivizovať pre následnú realizáciu aktivít v oblasti prevencie a osvetu na miestnej úrovni sú dôležitými nástrojmi posilňovania pozitívnych zdrojov subjektov participujúcich na riešení problematiky násilia páchaného na deťoch.

Prezentácia súboru aktivít a ponuky preventívnych a osvetových aktivít v územnom obvode, informácie o celoslovenských kampaniach - MPSVR SR - „Týka sa ma to – Nenechajme detský hlas zaniknúť“ a „Bubnovačka - Aby bolo deti lepšie počuť“, ako aj poskytnutie informačno - propagačných materiálov (plagáty, brožúry, nálepky a linky na didaktické a audiovizuálne pomôcky), prispeli k hlbšiemu porozumeniu problematiky. V priebehu podujatí boli uvedené viaceré ukážky videí: „Týka sa ma to“, „Povedz to niekomu, komu dôveruješ“, „Kiko a ruka“, „Jazero - Lake“, „Na hory“, ako aj prezentované internetové stránky [MPSVR SR](#), [ÚPSVR SR týkajúce sa ochrany detí pred násilím](#), stránka [Lanzarotského výboru Rady Európy, Komisie OSN pre práva dieťaťa](#), internetových liniek pomoci, a iných.

Cieľom jednotlivých podujatí bolo kontinuálne a cyklické poskytovanie informácií, prehľbovanie kompetencií a scitlivovanie zástupcov relevantných participujúcich subjektov v snahe aktivizovať a podporiť ich následnú činnosť v práci s deťmi.

Príklady aktivít pre verejnosť:

10. Názov aktivity: VÝSTAVA „NEŠEPKAJ, POVEDZ TO NAHLAS!“

Zameranie: Zvyšovanie povedomia o problematike násilia páchaného na deťoch.

Cieľová skupina: žiaci ZŠ a SŠ, verejnosť

Forma: výstava

Rola koordinátora: realizátor

Participujúce subjekty: ZUŠ

Kampaň „Nešepkaj, povedz to nahlas!“, ktorú organizoval koordinátor, bola zameraná proti násiliu páchanom na deťoch s cieľom zvýšiť povedomie o tejto náročnej, avšak veľmi dôležitej spoločenskej problematike.

Žiaci ZUŠ po uvedení do témy odborným zamestnancom vytvorili svoje vizuálne predstavy, ktoré sa im spájali s predstavou týraného, zneužívaného alebo zanedbávaného dieťaťa. Cieľom kreatívnej aktivity bolo jednak diskutovať so žiakmi o formách násilia a možnostiach pomoci, a zároveň formou výstavy scitlivovať verejnosť na témy ochrany detí pred násilím. Výstava sa stala po prvom zviditeľnení putovnou, a priestor knižnice a galérie, boli len jedny z mnohých miest, kde bolo možné vidieť diela odrážajúce pocity mladej generácie a ich vnímanie tejto neľahkej témy.

11. Názov aktivity: PODCAST „POMOC JE NA DOSAH“

Zameranie: Ako bezpečne zvládnuť obdobie pandémie poznačené strachom, neistotou, nudou, absenciou stretnutí a kontaktov so spolužiakmi, s priateľmi a rodinou.

Cieľová skupina: žiaci, študenti, rodičia, pedagógovia, zástupcovia subjektov v územnom obvode

Forma: podcast (zvuková nahrávka v online priestore)

Rola koordinátora: spolurealizátor

Participujúce subjekty: CPP, OR PZ - odbor prevencie

Celospoločenská situácia v kontexte pandémie priniesla rad negatív, na ktoré bolo potrebné flexibilne reagovať, pričom témy preventívnych a osvetových aktivít museli z nemalej časti reflektovať nielen aktuálne potreby v oblasti ochrany detí, ale zároveň aj potreby nových foriem týchto aktivít, ktorých cieľom bolo čo najlepšie a najefektívnejšie priblíženie sa cieľovej skupine. Z diskusií medzi participujúcimi subjektmi vzišla potreba sprostredkovať deťom, mládeži a ich rodičom rady odborníkov, ako bezpečne zvládnuť obdobie pandémie poznačené strachom, neistotou, nudou, absenciou stretnutí a kontaktov so spolužiakmi, s priateľmi a rodinou. Úlohou koordinátora bolo vyšpecifikovať témy a pripraviť otázky do podcastu na základe aktuálnych potrieb v územnom obvode koordinácie, čoho bezpodmienečným predpokladom bolo dôsledné štúdium témy. Vzhľadom na detského poslucháča bolo nevyhnutné, aby boli otázky koncipované jednoducho, jasne a predovšetkým zrozumiteľne, a preto boli do prípravy pozvaní aj odborníci z radov participujúcich subjektov. Po technickej stránke bola veľmi nápomocná externá pracovníčka regionálnej TV, ktorá pri samotnom nahrávaní podcastu kládla otázky odborníkom a po ukončení nahrávky za aktívnej spolupráce koordinátora podcast zostrihala a upravila do konečnej podoby. S obsahom finálnej verzie koordinátor oboznámil participujúce subjekty a po vzájomnej dohode bol podcast zverejnený pod záštitou jedného z participujúcich subjektov na [internet](#)e. Na jeho pozadí boli zverejnené linky pomoci a kontakty na organizácie participujúce na ochrane detí a mládeže. Následne koordinátor distribuoval podcast všetkým ZŠ a SŠ, mimoškolským zariadeniam, mimovládny organizáciám v územnom obvode s cieľom sprostredkovať tieto informácie čo najväčšiemu počtu žiakov, študentov a ich rodičom. Na základe pozitívnych ohlasov pokračovala táto aktivita tvorbou ďalšieho podcastu s názvom „Viete, čo teraz robí vaše dieťa?“, ktorého cieľom bolo zamerať pozornosť rodičov na nástrahy internetu.

12. Názov aktivity: „OCHRANA DETÍ V ČASE IZOLÁCIE“

Zameranie: Prevencia násilia páchaného na deťoch v čase sociálnej izolácie v nadväznosti na dopad pandémie.

Cieľová skupina: odborná a laická verejnosť

Forma: diskusná relácia v regionálnej TV

Rola koordinátora: spolurealizátor

Participujúce subjekty: OR PZ, mimovládna organizácia, zariadenie pre deti do troch rokov

Pre potrebu obmedzenia kontaktov v záujme ochrany verejného zdravia počas pandémie sa mnohé rodiny a predovšetkým všetky deti v dôsledku prechodu na dištančnú výučbu dostali do sociálnej izolácie. O to väčšiu pozornosť je potrebné venovať psychickému zdraviu človeka a v tejto súvislosti prevencii pred rôznymi formami násilia, nakoľko v čase izolácie skôr zlyhávajú kontrolné mechanizmy ľudí, čo sa premieta do zvýšeného výskytu násilného správania. Počas izolácie sú možnosti obete vyhľadať pomoc obmedzené a násilie v rôznych podobách má tendenciu sa stupňovať.

S cieľom dosiahnutia žiadaného efektu vo vzťahu k divákovi je dôležitá spolupráca s odborníkmi, pričom v tomto prípade boli do diskusnej relácie prizvaní: klinický psychológ, preventista z polície a zástupkyňa zariadenia pre deti do 3 rokov, s ktorými bola téma vopred konzultovaná a v spolupráci s nimi pripravené podklady pre moderátora diskusnej relácie v regionálnej TV. Pozornosť divákov bola upriamená na uvedenie si zvýšenia rizika násilia páchaného na deťoch v čase izolácie a dôležitosti včasnej identifikácie detskej obete v záujme poskytnutia adekvátnej pomoci ohrozenému dieťaťu. Zároveň boli divákovi sprostredkované informácie o syndróme týraného, zneužívaného a zanedbávaného dieťaťa, o kontaktoch pomoci a o spôsoboch inštitucionálneho riešenia násilia páchaného na dieťaťu.

13. Názov aktivity: „BUBNOVAČKA - ABY BOLO DETI LEPŠIE POČUŤ!“

Zameranie: Scitlivovanie verejnosti k právam dieťaťa, prevencia násilia páchaného na deťoch.

Cieľová skupina: deti, žiaci, rodičia, odborná aj laická verejnosť

Forma: celoslovenská kampaň a cyklus sprievodných podujatí

Rola koordinátora: realizátor – organizátor/spoluorganizátor

Participujúce subjekty: žiaci, učitelia, školy, ZUŠ, CPP, médiá, samosprávy, športové kluby, kultúrne inštitúcie a mnohé ďalšie subjekty

„Bubnovačku“ ako kampaň s cieľom upozorniť na právo detí na život bez násilia iniciovalo už v roku 2014 Centrum Slniečko, n.o., člen Koalície pre deti Slovensko. Na podnet NKS sa od roku 2018 do každoročnej kampane „Bubnovačka“ aktívne zapojili aj koordinátori v rámci NP PODPN a rozšírili tak preventívne a osvetové aktivity do mnohých miest a obcí Slovenska pod mottom - Hlas detí je dôležitý. Táto kampaň sa

koná pri príležitosti dní, ktoré upriamujú pozornosť na oblasť ochrany detí pred násilím - 18. november je Európskym dňom ochrany detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním, 19. november je Svetovým dňom prevencie týrania a zneužívania detí, 20. november je Svetový deň detí a pripomenutie prijatia Dohovoru o právach dieťaťa. Do bubnovania sa zapojilo množstvo detí z MŠ, ZŠ, SŠ, deti v rámci CVČ a ZUŠ, ako aj pedagogickí a odborní zamestnanci rezortu školstva, rodičia detí a verejnosť v mestách a obciach, kde sa „Bubnovačka“ realizovala. Bubnovalo sa na chodbách škôl, v triedach, telocvičniach, na klzisku, pri rieke, v športových halách, na zimných štadiónoch i námestiach. Popri tejto aktivite sa konali aj rôzne tvorivé a inovatívne preventívne a osvetové aktivity, súťaže, detské olympiády a konferencie na tému práv detí a scitlivovanie odbornej aj laickej verejnosti (koncerty ZUŠ „Týka sa ma to“, detská konferencia - Olympiáda práv detí, atď.). Mnohé aktivity boli zverejnené na webových stránkach zapojených škôl a medializované v oblastných aj celoslovenských médiách (rozhlas, TV). Ostatné dva ročníky tejto kampane boli poznačené pandemiou (Covid-19), čo ovplyvnilo aj možnosti organizácie hromadných podujatí. Posolstvo „Bubnovačky“ však bolo aj v týchto rokoch šírené v online priestore, bubnovaním a ďalšími sprievodnými aktivitami realizovanými v triedach či v úzkom kruhu na školských dvoroch a ihriskách.

Je nevyhnutné uviesť, že základným cieľom spomenutých aktivít nie je samotné bubnovanie, ale snaha kontinuálne, cyklicky a opätovne vyvolávať celospoločenskú diskusiu, scitlivovať verejnosť a zároveň vzdelávať samotné deti, aby vedeli rozpoznávať násilie, aby toto násilie vedeli aktívne odmietnuť, a v prípade potreby aby vedeli nájsť pomoc.

Uvedené príklady dobrej praxe pri realizácii preventívnych a osvetových aktivít dokumentujú **široké možnosti pracovníkov pôsobiacich v oblasti prevencie a osvetu** pri výbere témy, formy a metódy plánovanej aktivity. Zároveň poukazujú na dôležitosť využitia odborného potenciálu subjektov podieľajúcich sa na ochrane detí pred násilím prostredníctvom ich zainteresovania do prípravy ako aj samotného uskutočnenia aktivity. Multidisciplinárna spolupráca môže na jednej strane prispieť k zvýšeniu efektu podujatia z pohľadu prínosov pre cieľovú skupinu, na strane druhej vytvára priestor pre výmenu informácií, pohľadov, názorov, čím zároveň podporuje posilňovanie kompetencií a spoluprácu zainteresovaných subjektov.

4.2 Vzdelávanie ako nástroj zvyšovania profesionality odborníkov pracujúcich s deťmi a ich spolupráca

„Vzdelanie slúži na zlepšenie života druhých a zanechaní tak vašej komunity a sveta lepším miestom, ako ste ho našli.“

Marian Wright Edelman (aktivistka v boji za detské práva)

Zákon o celoživotnom vzdelávaní vymedzuje v § 2 celoživotné vzdelávanie ako: „všetky aktivity, ktoré sa uskutočňujú v priebehu života s cieľom zlepšiť vedomosti, zručnosti a schopnosti“.

Ďalšie vzdelávanie nadväzujúce na vzdelávanie poskytované v školskom systéme je v súčasnej dobe nevyhnutnou súčasťou každej odbornej profesie. Rozvoj pracovného potenciálu, zvyšovanie kvality a efektívnosti pracovného výkonu nie je možné uskutočňovať bez sústavného obnovovania, získavania, rozširovania a prehľbovania vedomostí a zručností. Vzdelávanie je zároveň účinným nástrojom posilňovania schopností jednotlivca, či už sa jedná o kognitívne schopnosti (schopnosť myslieť, rozhodovať sa, riešiť problémy a iné) alebo schopnosti sociálne (schopnosť účinnej a uspokojivej komunikácie a iné), čím je podporovaný rozvoj jeho osobnostného potenciálu.

V rámci problematiky násilia páchaného na deťoch je pre všetkých odborníkov podieľajúcich sa na ochrane detí pred násilím situácia špecifická. Pre dosiahnutie kvality výkonu v rámci svojej odbornej profesie, či už sa jedná o identifikáciu detskej obete, rozhovor s dieťaťom ohrozeným násilím, nastavenie multidisciplinárnej spolupráce a postupov v záujme poskytnutia adekvátnej pomoci a zabezpečenia účinnej ochrany dieťaťa pred ďalším ohrožovaním, je nutné, aby odborník využíval aj vedomosti a zručnosti z rôznych iných odborov, napr. práva, psychológie, medicíny, sociálnej práce, a pod. Každý prípad násilia páchaného na dieťati je svojim spôsobom iný, a aj profesionál vo svojom odbore sa pri výkone svojej práce môže stretnúť s dilemou, resp. pocitom neistoty pri hľadaní optimálneho postupu riešenia prípadu v súlade s najlepším záujmom dieťaťa. V tomto kontexte, je možné identifikovať priority vzdelávania odborníkov podieľajúcich sa na problematike podpory ochrany detí pred násilím, ktorá pozostáva z posilnenia sebaistoty a profesionality výkonu, pričom nevyhnutnou podmienkou je využitie multidisciplinárneho prístupu.

Odbornosť a kompetentnosť k výkonu, sú základnými predpokladmi pre poskytnutie adekvátnej ochrany dotknutému dieťaťu a elimináciu ďalšej možnej ujmy zo strany pracovníkov subjektov, podieľajúcich sa na riešení prípadu.

Témy multidisciplinárnych vzdelávaní

Témy multidisciplinárnych vzdelávaní sa počas trvania NP PODPN každoročne aktualizovali a dopĺňali na základe analýzy identifikovaných potrieb participujúcich subjektov v oblasti vzdelávania. Pre lepšiu predstavu sa v časti Prílohy nachádza zoznam tém multidisciplinárneho vzdelávania schválený Riadiacim výborom NP PODPN na rok 2021. Koordinátor na základe identifikovaných vzdelávacích potrieb participujúcich subjektov vo svojom územnom obvode každoročne vybral dve témy multidisciplinárneho vzdelávania, na ktoré zorganizoval multidisciplinárne vzdelávanie.

Vzdelávanie ako nástroj podpory spolupráce subjektov

Pri príprave a realizácii vzdelávania je pre odborníkov podieľajúcich sa na riešení násillia páchaného na deťoch podstatné využitie princípu multidisciplinarity, t. j. koordinátor dbá na to, aby sa na vzdelávaní zúčastňovali zástupcovia viacerých subjektov a zabezpečí, aby skupina z pohľadu profesijného zastúpenia bola heterogénna, nie homogénna. Tento prístup koordinátora vytvára predpoklady pre:

- vzájomnú výmenu vedomostí a skúseností účastníkov vzdelávania,
- nadviazanie bližšieho profesionálneho vzťahu medzi zástupcami subjektov,
- budovanie a prehľbovanie dôvery,
- vzájomnú motiváciu a aktivizáciu,
- prehľbenie vedomostí o kompetenciách jednotlivých subjektov,
- otvorenie a rozšírenie informačných kanálov medzi subjektmi,
- poskytovanie vzájomnej multidisciplinárnej podpory pre skvalitnenie činností súvisiacich s ochranou detí pred násillím, čím je posilňovaná schopnosť komunikácie.

Multidisciplinárne zloženie skupiny nie je však jedinou podmienkou pre účinnú podporu spolupráce medzi subjektmi. Osvedčeným nástrojom je využitie aktivizujúcich metód výučby s využitím dialógu medzi lektorom a účastníkmi resp. medzi účastníkmi navzájom (diskusia, brainstorming, heuristické, situačné, prípadové metódy, hry, atď.).

Odporúčania pre prípravu, realizáciu a zhodnotenie vzdelávania

Identifikácia vzdelávacej potreby zahŕňa okrem výstupu, v podobe dohodnutia adekvátnej témy vzdelávania v spolupráci s participujúcimi subjektmi, aj požiadavku na obsah v zmysle, či je cieľom získanie, rozširovanie resp. prehľbovanie vedomostí alebo aj nácvik zručností. V kontexte uvedeného je potrebné stanoviť optimálnu veľkosť cieľovej skupiny vzdelávania (počet účastníkov), na základe dohody s lektorom, ktorý zvolí vhodnú formu prezentácie témy a vyberie adekvátne metódy pre jej efektívne sprostredkovanie. Výmena informácií medzi koordinátorom a lektorom pri príprave vzdelávania zahŕňa aj dohodnutie priestorových a materiálno-technických podmienok, odmeny pre lektora, termínu a času realizácie aktivity. Pri distribúcii pozvánok je vhodné, aby koordinátor poskytol účastníkovi aj krátky profil lektora zabezpečujúceho obsahovú časť vzdelávania.

V záujme úspešnej realizácie vzdelávania je dôležité, aby koordinátor bol na aktivite účastný a zabezpečoval bezproblémový priebeh aktivity.

Efektívnosť vzdelávania v zmysle overenia spokojnosti účastníkov s jeho obsahom a celkovým zabezpečením nie je možné vyhodnotiť bez zisťovania spätnej väzby od účastníkov. Koordinátori využívajú pri zhodnotení spätnej väzby jednotný formulár (pozri časť Prílohy). Pri realizácii vzdelávania online formou je vhodné dotazník vytvoriť a distribuovať s využitím voľne dostupných elektronických formulárov (napr. Google formuláre a iné), ktorý je efektívnym nástrojom aj pri zisťovaní, ale aj vyhodnocovaní spätnej väzby, pričom je zároveň zachovaná anonymita účastníkov poskytujúcich spätnú väzbu.

Opierajúc sa o skúsenosti koordinátorov, kvalitne pripravené a úspešne zrealizované multidisciplinárne vzdelávanie, zvyšuje záujem subjektov o ďalšie vzdelávanie a zároveň ich podporuje k využívaniu ďalších možností rozvoja vedomostí a zručností a to aj formou sebvzdelávania. Koordinátor môže podporovať ďalšie vzdelávanie zástupcov subjektov aj formou poskytovania informácií o prínosných vzdelávacích aktivitách organizovaných inými subjektmi, o nových tematicky aktuálnych odborných publikáciách k problematike násilia na deťoch, ako aj o filmových dokumentoch, prípadne filmoch spracovaných podľa skutočných prípadov (*pozri časť Prílohy*).

5. PÁR SLOV NA ZÁVER

„Dôležitý je čin, a nie výsledok, ktorý prináša.

Musíte sa pustiť do správnej veci.

Možno je to nad vaše sily, možno nad vaše schopnosti, možno vaše úsilie nikam nepovedie.

Ale to neznamená, že nemáte pokračovať.

Možno sa nikdy nedozviete výsledok činu.

Ale ak nebudete nič robiť, nedosiahnete ani nijaký výsledok.“ (Mahátma Gándhí).

Rešpektovať práva dieťaťa a poskytnúť jeho účinnú ochranu prostriedkami vnútroštátneho práva nie je možné bez dobrej spolupráce všetkých spolupracujúcich subjektov. Aj predkladaná metodika je potvrdením nevyhnutnosti podpory spolupráce multidisciplinárnych tímov, ktoré prispievajú k efektívnemu prepojeniu a riešeniam subjektov dotknutých ochranou detí pred násilím, pričom jedným z prostriedkov zabezpečujúcich túto spoluprácu je popísaná legislatíva, ktorá stanovuje jednotlivým subjektom ich práva a povinnosti. Oprávnenia a povinnosti jednotlivých subjektov participujúcich na ochrane detí pred násilím uvedené v metodike sa dajú chápať ako mantinely tvorené právnymi predpismi, či už všeobecne alebo interne záväznými. Hranice oprávnení majú byť priestorom, kde sa vedľa seba stretávajú odborníci z rôznych oblastí, ochotní hľadať čo najefektívnejšie spoločné riešenia a postaviť dieťa traumatizované alebo ohrozené násilím do centra ich záujmu s využitím svojich legislatívnych a odborných kapacít.

Participácia subjektov sa javí rovnako dôležitá pri riešení jednotlivých prípadov násilia na deťoch, ako aj pri tvorbe efektívneho systému spolupráce prostredníctvom hľadania nedostatkov v systéme ochrany detí pred násilím, monitorovania potrieb subjektov a odborníkov pri práci s deťmi ohrozenými násilím. Identifikované potreby a nedostatky tak môžu slúžiť ako východiská pre regionálne i celoštátne systémové opatrenia, ktoré napomôžu k tvorbe ešte pevnejšej záchranej siete pre deti ohrozené násilím. Príklady dobrej praxe ilustrované na konkrétnych prípadoch spracovaných koordinátormi, môžu slúžiť ako inšpirácia pre ďalšie pôsobenie a činnosť koordinátorov a iné profesie, ktorých stredobodom je najlepší záujem dieťaťa.

V boji proti násiliu páchanom na deťoch sme sa tiež snažili upriamiť pozornosť na nastavenie účinných postupov prevencie násilia páchaného na deťoch a skorej intervencie. Tento prístup podporuje elimináciu možných negatívnych následkov na fyzickom, psychickom a sociálnom vývine detí, resp. prispieva k minimalizovaniu dopadov na detské obeť násilia. Plnohodnotné využitie personálnych kapacít subjektov kompetentných pre výkon prevencie a nastavenie systematického a komplexného prístupu pri realizácii programov a aktivít v oblasti prevencie a osvetu môžu výrazným spôsobom prispieť k posilneniu systému

primárnej (predchádzanie násiliu), sekundárnej (zabraňovanie prebiehajúcemu násiliu) aj terciárnej prevencie (predchádzanie dlhodobým následkom násilia páchaného na deťoch). Do metodiky sme pre inšpiráciu zahrnuli aj konkrétne príklady realizovaných preventívnych a osvetových aktivít, ako aj ďalšie typy a kontakty nápomocné pri týchto aktivitách s dôrazom na spoluprácu a prepájanie pohľadov rôznych odborníkov, ktoré umožňujú pozrieť sa na problém celistvo. Dobrá prax je pre všetkých zainteresovaných inšpiráciou motivujúcou k následným aktivitám, čím významnou mierou prispievajú k zlepšeniu situácie v oblasti ochrany detí pred násilím a zároveň podporujú posilňovanie kompetencií a spolupráce zainteresovaných subjektov.

Na individuálnej úrovni každého člena multidisciplinárneho tímu, sme zdôraznili potrebu rozvoja pracovného potenciálu, zvyšovanie kvality a efektívnosti pracovného výkonu uskutočňovaním sústavného obnovovania, získavania, rozširovania a prehľbovania vedomostí a zručností. Vzdelávanie je účinným nástrojom posilňovania schopností jednotlivca, či už sa jedná o kognitívne schopnosti (schopnosť myslieť, rozhodovať sa, riešiť problémy a iné) alebo schopnosti sociálne (schopnosť účinnej a uspokojivej komunikácie a iné), čím je podporovaný rozvoj jeho osobnostného potenciálu. Každý prípad násilia páchaného na dieťati je iný a profesionál vo svojom odbore sa pri výkone práce môže stretnúť s dilemou, resp. pocitom neistoty pri hľadaní optimálneho postupu riešenia prípadu v súlade s najlepším záujmom dieťaťa. Odbornosť a kompetentnosť k výkonu sú základnými predpokladmi pre poskytnutie adekvátnej ochrany dotknutému dieťaťu a elimináciu ďalšej možnej ujmy zo strany pracovníkov subjektov podieľajúcich sa na riešení prípadu. Metodiku sme doplnili prílohami resp. zhrnutím legislatívnych rámcov, celoslovenským prehľadom inštitúcií so zameraním na oblasť podpory ochrany detí pred násilím, a inými informáciami k vzdelávaniu a osvete.

Veríme, že koordinačná metodika ako jeden z výstupov NP PODPN, ktorá bola koncipovaná ako kontext a výpočet aktivít koordinátorov, ako aj zhrnutím princípov akými sa riadi ochrana detí pred násilím, sa stane užitočnou a prehľadnou pomôckou a naplní tak svoj cieľ, zvýšiť efektívnosť a profesionalitu subjektov participujúcich na ochrane detí a informovanosť odbornej a laickej verejnosti (v oblasti identifikácie, prevencie a osvetu, spolupráce, koordinácie, vzdelávania či intervencie).

Slovník

Nasledujúce pojmy, ktoré sa v metodike objavujú, sú len ich stručným vymedzením. Ich hlbšie vysvetlenie je možné nájsť v rozsiahlejších slovníkoch alebo učebniciach.

- **Brainstorming** - „búrka mozgov“, metóda využívaná pri riešení problémov v menších skupinách. Má priniesť neobvyklé náhľady a vyradiť z hry konvenčné myšlienkové stereotypy. Podporuje tvorivé a slobodné myslenie účastníkov diskusie. Účastníci sú vyzvaní, aby vyslovili akúkoľvek myšlienku, napriek tomu, že by sa im zdala nevhodná. Odporúča sa myšlienky „chrliť“ vo veľkom množstve a reagovať bezprostredne na myšlienky iných účastníkov.
- **Facilitácia** - podnecovanie (aktivizácia), oživovanie diskusie určitej skupiny účastníkov organizátorom aktivity. Výraz používaný pre partnerský model sociálnej práce súvisiaci s uľahčovaním komunikácie, sprevádzaním v určitej skupine.
- **Facilitátor** - odborník na vedenie diskusie. Aktívne riadi diskusiu, zodpovedá za jej priebeh po procesnej, nie však po obsahovej stránke.
- **Intervencia (sociálna)** - odborný zásah, ktorého cieľovou skupinou je jednotlivec, skupina, rodina, komunita, prípadne širšie spoločenstvo. Zahŕňa všetky druhy činnosti, ktoré (sociálny) pracovník vykonáva v prospech klienta.
- **Koordinácia** - pre účely tejto metodiky sa pod koordináciou rozumie vzájomné zosúladzovanie úloh, činností a postupov realizovaných pri ochrane detí pred násilím.
- **Koordinátor** - fyzická osoba vykonávajúca prácu vo verejnom záujme v zmysle zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov.
- **Mediácia** - vyjednávanie a uzavretie dohody (napr. mimosúdnu) cestou, pri ktorej zúčastnené osoby za pomoci vyškoleného prostredníka – mediátora riešia spor.
- **Mediátor** - mediátorom podľa zákona o mediácii č. 420/2004 Z. z. môže byť každá fyzická osoba zapísaná v registri mediátorov, na ktorej sa osoby zúčastnené na mediácii dohodnú a ktorá s osobami zúčastnenými na mediácii uzavrie dohodu o začatí mediácie. Zo svojej pozície nestrannej a nezávislej osoby napomáha účastníkom vyriešiť ich právny spor dosiahnutím záväznej dohody. Je teda prostredníkom k zmierneniu a kompromisnému riešeniu sporných otázok.
- **Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch (NKS)** - je organizačná zložka MPSVR SR od roku 2014, ktorá má v gescii Národnú stratégiu na ochranu detí pred násilím a zodpovedá za plnenie jej strategických cieľov a úloh. Koordinuje štátnu politiku v oblasti ochrany detí pred násilím ako aj plní úlohy v tejto oblasti. Podieľa sa na zjednocovaní postupov v oblasti problematiky násilia páchaného na deťoch na národnej úrovni. Spolupracuje pri implementácii práva

Európskej únie a medzinárodných dohovorov v oblasti ochrany práv detí. Zabezpečuje úlohy koordinátora pre vykonávanie Dohovoru Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním. Podieľa sa na tvorbe a podporuje realizáciu špecifických spoločných vzdelávacích aktivít subjektov pôsobiacich v oblasti ochrany detí pred násilím. (spracované na základe informácií uvedených na webovej stránke: <https://detstvobeznasilia.gov.sk/o-nas>)

- **Participujúce subjekty** - pre účely tejto metodiky rozumieme subjekty pôsobiace v oblasti ochrany detí pred násilím, najmä poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, školy a školské zariadenia (osobitné postavenie v rámci koordinácie majú CPP a ŠCPP), obce, orgány SPODaSK, CDR, OO PZ, útvary OR PZ, okresné prokuratúry, okresné sudy. Prehľad oprávnení a povinností uvedené v metodike: „*Subjekty pôsobiace v oblasti ochrany detí pred násilím - Prehľad oprávnení a povinností - 03/2018*“ ([elektronická príručka](https://detstvobeznasilia.gov.sk/dokumenty/materialy-podla-specifickych-tem#dokumenty)) <https://detstvobeznasilia.gov.sk/dokumenty/materialy-podla-specifickych-tem#dokumenty>
- **Prevalencia** - štatistický, číselný (najčastejšie percentuálny) termín, ktorý udáva výskyt určitého javu na 100 alebo 1000 ľudí v určitom mieste a čase.
- **Prevencia** - činnosť, ktorá je smerovaná k minimalizovaniu antisociálnych problémov v živote jednotlivca, rodiny, komunity (Levická 2001). Poznáme tri základné úrovne prevencie: **Primárna prevencia** - intervencia realizovaná ešte pred vznikom samotného problému, ktorá je zameraná na celú verejnosť formou osvedy. **Sekundárna prevencia** - včasná intervencia zameraná na identifikovanie problémov jednotlivca alebo skupín. **Terciárna prevencia** - predchádza prehlbovaniu už vzniknutých problémov alebo porúch a bráni ich recidíve.
- **Relevantný** - závažný, významný, rozhodujúci, podstatný, prijateľný, dôležitý.
- **Sociálna práca** - spoločenskovedná disciplína a oblasť praktickej činnosti, ktorej cieľom je odhaľovanie, vysvetľovanie, zmierňovanie a riešenie sociálnych problémov.
- **Sociálne služby** - všetky služby, krátkodobé i dlhodobé, poskytované oprávneným poskytovateľom, ktorých cieľom je zvýšenie kvality života klienta, prípadne ochrana záujmov spoločnosti.

6. PRÍLOHY

Príloha 1 Zoznam použitej literatúry

(ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY OBSAHUJE LITERATÚRU, KTORÁ BOLA POUŽITÁ PRI ZOSTAVOVANÍ A TVORBE JEDNOTLIVÝCH ČASTÍ KOORDINAČNEJ METODIKY. DOPLNILA TAK ŠIROKÚ ŠKÁLU POZNATKOV A SKÚSENOSTÍ ZÍSKANÝCH POČAS PÔSOBNOSTI A ČINNOSTI KOORDINÁTOROV).

1. DETSTVO BEZ NÁSILIA [online]. Copyright © [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: https://detstvobeznasilia.gov.sk/web_data/content/upload/subsubsub/6/narodny-projekt-podpora-ochrany-deti-pred-nasilim-1.pdf.
2. DETSTVO BEZ NÁSILIA - Dokumenty. *Detstvo bez násilia* [online]. Copyright © 2021 [cit. 08.03.2021]. Dostupné z: <https://detstvobeznasilia.gov.sk/dokumenty>.
3. FICO, M., 2017. Prevalencia násilia páchaného na deťoch 8. a 9. ročníkov zistenia z reprezentatívneho prieskumu. Bratislava: Inštitút pre výskum práce a rodiny: [online] [cit. 20.10.2021], dostupné na: https://www.ceit.sk/IVPR/images/IVPR/vyskum/2017/Fico/prevalencia_nasilia_pachaneho_na_detoch_2017.pdf.
4. FICO, M., 2013. Prevalencia násilia páchaného na deťoch v Slovenskej republike. Bratislava: Inštitút pre výskum práce a rodiny: [online] [cit. 20.10.2021], dostupné na: https://www.ceit.sk/IVPR/images/IVPR/vyskum/2013/Fico/vu_fico_prevalencia.pdf.
5. Informácia o napĺňaní strategických cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím a o činnosti Národného koordináčneho strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch (od 1. apríla 2015 do 31. marca 2016): [online] [cit. 20.10.2021], dostupné na: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/21309/1>.
6. Informácia o napĺňaní strategických cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím a o činnosti Národného koordináčneho strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch a návrh aktualizácie Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím (od 1. apríla 2016 do 31. marca 2017): [online] [cit. 20.10.2021], dostupné na: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/22378/1>.
7. Informácia o napĺňaní strategických cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím a o činnosti Národného koordináčneho strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch a návrh aktualizácie Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím (od 1. apríla 2018 do 31. marca 2019): [online] [cit. 20.10.2021], dostupné na: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/24408/1>.
8. Informácia o napĺňaní strategických cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím a o činnosti Národného koordináčneho strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch (od 1. apríla 2019 do

31. marca 2020): [online] [cit. 20.10.2021], dostupné na: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25317/1>.
9. Informácia o napĺňaní strategických cieľov Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím a o činnosti Národného koordináčneho strediska pre riešenie problematiky násilia na deťoch (1. apríla 2020 do 31. marca 2021): [online] [cit. 20.10.2021], dostupné na: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/26446/1>.
10. KUTLÍK F. (ed.), 2016. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie, *Rodinná mediácia v kontexte aktuálnej právnej úpravy*, Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n.o. v spolupráci so Slovenským inštitútom pre mediáciu a Asociáciu rodinných mediátorov Slovenska, i+iprint spol. s r. o., 2016. 119 s. ISBN 978-08-8132-159-7.
11. PIROŠÍKOVÁ M. [online]. Copyright © [cit. 26.08.2021]. Dostupné z: <https://ja-sr.sk/files/Pirosikova.pdf>.
12. PIROŠÍKOVÁ M. [online]. Copyright © [cit. 26.08.2021]. Dostupné z: https://ja-sr.sk/sites/default/files/2021-04/Pirosikova_Ochrana_obeti.pdf.
13. PIROŠÍKOVÁ M. [online]. Copyright © [cit. 26.08.2021]. Dostupné z: <https://komisarpredeti.sk/wp-content/uploads/2017/08/najzranitelnejsi-poskodeni-z-pohladu-judikatury-eslp-studia.pdf>.
14. WHO – Constitution. 45th edition 2006. [online]. [cit. 07-15-2021]. Dostupné na internete: https://www.who.int/governance/eb/who_constitution_en.pdf.
15. ZÁKON č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
16. ZÁKON č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
17. ZÁKON č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon.
18. ZÁKON č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok.
19. ZÁKON č. 372/1990 Zb. Slovenskej národnej rady o priestupkoch.
20. ZÁKON č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
21. ZÁKON č. 171/1993 Z. z. Národnej rady Slovenskej republiky o Policajnom zbore.
22. ZÁKON č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre.
23. ZÁKON č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok.
24. ZÁKON č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok.
25. ZÁKON č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

26. ZÁKON č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o znení a doplnení niektorých zákonov.
27. ZÁKON č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby.
28. ZÁKON č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
29. ZÁKON č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
30. ZÁKON č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
31. ZÁKON č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
32. ZÁKON č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv.
33. ZÁKON č. 176/2015 Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
34. ZÁKON č. 308/1993 Z. z. Národnej rady Slovenskej republiky o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva.
35. ZÁKON č. 564/1991 Zb. Slovenskej národnej rady o obecnej polícii.
36. ZÁKON č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby.
37. VYHLÁŠKA č. 103/2018 Z. z. Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších doplnení.
38. ZÁKON č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 445/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
39. ZÁKON č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov
40. ZÁKON č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
41. ZÁKON č. 153/2013 Z. z. o národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
42. ZÁKON č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Príloha 2 Legislatívne rámce, zákony a medzinárodné dokumenty

(PARTICIPUJÚCE SUBJEKTY MUSIA V RÁMCI VÝKONU SVOJEJ PRACOVNEJ ČINNOSTI DODRŽIAVAŤ PRÁVNE PREDPISY SLOVENSKEJ REPUBLIKY, AKO AJ LEGISLATÍVNY RÁMEC MEDZINÁRODNÝCH DOKUMENTOV).

K problematike ochrany detí pred násilím sa viažu nasledovné legislatívne dokumenty:

1. ZÁKON č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon upravuje sociálnoprávnu ochranu detí a sociálnu kuratelu na zabezpečenie predchádzania vzniku krízových situácií v rodine, ochrany práv a právom chránených záujmov detí, predchádzania prehlbovaniu a opakovaniu porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí a plnoletých fyzických osôb a na zamedzenie nárastu sociálno-patologických javov.

2. ZÁKON č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon o rodine upravuje zásady, na ktorých je vybudované rodinné právo a v duchu ktorých treba vykladať a aplikovať všetky ustanovenia.

3. ZÁKON č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon.

Zákon upravuje základy trestnej zodpovednosti, druhy trestov, druhy ochranných opatrení, ich ukladanie a skutkové podstaty trestných činov.

4. ZÁKON č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok.

Trestný poriadok upravuje postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov tak, aby trestné činy boli náležite zistené, ich páchatelia boli podľa zákona spravodlivo potrestaní a výnosy z trestnej činnosti boli odňaté, pričom treba rešpektovať základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb.

5. ZÁKON č. 372/1990 Zb. Slovenskej národnej rady o priestupkoch.

Zákon o priestupkoch ustanovuje orgánom štátnej správy a obciam povinnosť viesť občanov k tomu, aby dodržiavali zákony a ostatné právne predpisy a rešpektovali práva spoluobčanov.

6. ZÁKON č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon upravuje práva, ochranu a podporu obetí trestných činov, vzťahy medzi štátom a subjektmi poskytujúcimi pomoc obetiam a finančné odškodňovanie obetí násilných trestných činov.

7. ZÁKON č. 171/1993 Z. z. Národnej rady Slovenskej republiky o Policajnom zbore.

Zákon o policajnom zbore upravuje policajný zbor, ktorý plní úlohy vo veciach vnútorného poriadku a bezpečnosti.

8. ZÁKON č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre

Zákon upravuje postavenie a pôsobnosť prokuratúry, postavenie a pôsobnosť generálneho prokurátora Slovenskej republiky, pôsobnosť ostatných prokurátorov, právomoci asistentov prokurátorov a právnych čakatelov prokuratúry, organizáciu a riadenie prokuratúry.

9. ZÁKON č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok.

Civilný sporový poriadok upravuje postup súdu, strán sporu a osôb zúčastnených na konaní pri prejednávaní a rozhodovaní sporov.

10. ZÁKON č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon upravuje princípy, ciele, podmienky, rozsah, obsah, formy a organizáciu výchovy a vzdelávania v školách a v školských zariadeniach, iné dotknuté práva a povinnosti príslušných subjektov.

11. ZÁKON č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon upravuje pôsobnosť, organizáciu a úlohy orgánov štátnej správy v školstve, obcí, samosprávnych krajov a orgánov školskej samosprávy a iné úzko súvisiace oblasti.

12. ZÁKON č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon ustanovuje podmienky poskytovania zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti fyzickými osobami a právnickými osobami, iné oblasti a práva a povinnosti príslušných subjektov.

13. ZÁKON č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon upravuje poskytovanie zdravotnej starostlivosti a služieb súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, postup pri úmrtí a výkon štátnej správy na úseku zdravotnej starostlivosti.

14. ZÁKON č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv.

Zákon upravuje rozsah a spôsob, ktorým sa verejný ochranca práv ako nezávislý orgán podieľa na ochrane základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb pri konaní, rozhodovaní alebo nečinnosti orgánov verejnej správy, ak je ich konanie, rozhodovanie alebo nečinnosť v rozpore s právnym poriadkom alebo princípmi demokratického a právneho štátu a podrobnosti o voľbe a odvolávaní verejného ochrancu práv, o jeho pôsobnosti, o podmienkach výkonu jeho funkcie, o spôsobe právnej ochrany a o uplatňovaní práv fyzických osôb a právnických osôb.

15. ZÁKON č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon upravuje sociálnu prácu, podmienky na výkon sociálnej práce a zriadenie, postavenie a pôsobnosť Slovenskej komory sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce, podmienky na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny.

16. ZÁKON č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon upravuje práva a povinnosti pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca, iné úzko súvisiace oblasti.

17. ZÁKON č. 176/2015 Z.z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím.

Zákon upravuje pôsobnosť, postavenie, voľbu, zriadenie a úlohy, podmienky výkonu funkcie a zánik výkonu funkcie komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím. Zákon ďalej upravuje postup komisára pre deti a komisára pre osoby so zdravotným postihnutím pri vybavovaní podnetu, povinnosť mlčanlivosti a povinnosti orgánov verejnej správy, fyzických a právnických osôb po obdržaní žiadosti komisára pre deti a osoby so zdravotným postihnutím.

18. ZÁKON č. 453/2003 Z.z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zákon upravuje zriadenie a postavenie orgánov štátnej správy v oblasti sociálnych vecí a rodiny a služieb zamestnanosti, vrátane úseku ochrany detí pred násilím.

„UVEDENÁ LEGISLATÍVA ZOHĽADŇUJE PRÁVNY STAV K 30.11.2021“.

Medzinárodné dokumenty:

1. Všeobecná deklarácia ľudských práv
2. Ženevská deklarácia práv dieťaťa z r. 1924
3. Deklarácia práv dieťaťa prijatá Spojenými národmi v r. 1959
4. Deklarácia sociálnych a právnych zásad ochrany a zabezpečenia blaha detí
5. Deklarácia o ochrane žien a detí za mimoriadnych udalostí a za ozbrojených konfliktov
6. Medzinárodnom pakte o občianskych a politických právach
7. Medzinárodnom pakte o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach
8. Dohovor o právach dieťaťa
 - Všeobecný komentár č. 8 - ochrana detí pred telesnými trestami
 - Všeobecný komentár č. 13 - ochrana detí pred všetkými formami násilia
 - Všeobecný komentár č. 20 - k uplatňovaniu práv dieťaťa počas dospievania,
 - Vyhlásenie Lanzarotského výboru o ochrane detí v prostredí mimo domácej starostlivosti pred Všeobecný komentár č. 17 - o práve dieťaťa na oddych, voľný čas, hru, rekreačné aktivity, kultúrny život a umenie
 - Všeobecný komentár č. 14 - o práve dieťaťa na prvoradé zohľadnenie jeho alebo jej najlepšieho záujmu.
9. Dohovor Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním
 - Dohovor Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním, sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním,
 - Stanovisko Lanzarotského výboru k detským sexuálne sugestívnym alebo explicitným fotografiám a/alebo videám vytváraným, šíreným a prijímaným deťmi.
10. Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii,
11. Opčný protokol o procedúre oznámení,
12. Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa o účasti detí v ozbrojených konfliktoch.

„UVEDENÁ LEGISLATÍVA ZOHĽADŇUJE PRÁVNY STAV K 30.11.2021“.

Príloha 3 Prehľad inštitúcií so zameraním na oblasť PODPN

INŠTITÚCIA / SÍDLO / KONTAKT	
SLOVENSKÁ REPUBLIKA	
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR Národné koordinačné stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch	Špitálska 4, 6, 8, 816 43 Bratislava https://detstvobeznasilia.gov.sk/kontakty-pomoci
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR Poskytovatelia sociálnych služieb	https://www.employment.gov.sk/sk/centralny-register-poskytovatelov-socialnych-sluzieb/
Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny	Špitálska 8, 812 67 Bratislava https://www.ÚPSVR.gov.sk
Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Úrady práce	https://www.ÚPSVR.gov.sk/urady-psvr/kontakty-a-uradne-hodiny-uradov-prace-socialnych-veci-a-rodiny.html?page_id=112524
Ministerstvo vnútra SR Odbor prevencie kriminality, Kancelária ministra vnútra SR	Pribinova 2, 812 72 Bratislava +421 2 48 59 22 06 https://www.minv.sk/?odbor-prevencie-kriminality
Ministerstvo vnútra SR Okresné úrady v krajoch	https://www.minv.sk/?okresne-urady-klientske-centra
Ministerstvo vnútra SR Informačné kancelárie pre obeť trestných činov <i>Národný projekt Zlepšenie prístupu obetí trestných činov k službám a vytvorenie kontaktných bodov pre obeť</i>	Pribinova 2, 812 72 Bratislava https://www.minv.sk/?kontakty-15 , https://prevenciakriminality.sk/p/o-pomoci-obetiam
Policajný zbor SR	Pribinova 2, 812 72 Bratislava https://www.minv.sk/?PZ_SR 15
Mestské a obecné polície Združenie náčelníkov obecných a mestských polícii SR	https://znomps.sk/mestske-a-obecne-policie 159
Generálna prokuratúra SR	Štúrova 2, 812 85 Bratislava 1 https://www.genpro.gov.sk
Generálna prokuratúra SR Krajská a okresná prokuratúra	https://www.genpro.gov.sk/kontakty-a-uradne-hodiny-12cb.html
Ministerstvo spravodlivosti SR Súdy	Račianska 71, 812 11 Bratislava https://www.justice.gov.sk/Stranky/Sudy/Sudy/SudPrislusnost.aspx
Ministerstvo spravodlivosti SR <i>Pomoc obetiam trestných činov podľa zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov</i>	Račianska 71, 812 11 Bratislava http://www.justice.gov.sk/Stranky/Ministerstvo/Pomoc-obetiam/Uvod.aspx
Ministerstvo spravodlivosti SR Zoznam subjektov poskytujúcich pomoc obetiam trestných činov	Račianska 71, 812 11 Bratislava https://www.justice.gov.sk/Stranky/Registre/Zoznamy-vedene-MS-SR/Register-pomoc-obetiam-zoznam.aspx
Zariadenia pôsobiace v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately Neštátne detské domovy, Štátne detské domovy, Krízové strediská v SR, Resocializačné strediská	https://www.upsvr.gov.sk/socialne-veci-a-rodina/socialno-pravna-ochrana-deti/databaza-informacii-o-moznostiach-pomoci-detom-a-rodinam-a-subjektov-posobiacich-v-oblasti-socialnopravnej-ochrany-deti-a-socialnej-kurately/zariadenia-posobiace-v-oblasti-socialnopravnej-ochrany-deti-a.html?page_id=13073

<p>Adresár zariadení na výkon opatrení SPODaSK Centrum pre deti a rodiny (v zriaďovateľskej pôsobnosti ÚPSVR, Centrum pre deti a rodiny (zriadené akreditovaným subjektom a samosprávou) Akreditované subjekty s resocializačným programom</p>	<p>https://www.upsvr.gov.sk/zariadenia-socialnopravnej-ochrany-deti-a-socialnej-kurately/detske-domovy/zoznam-detskych-domovov-a-ine-zariadenia.html?page_id=123896</p>
<p>Verejný ochranca práv</p>	<p>Grösslingová 35, 811 09 Bratislava +421 2 323 63 705 https://www.vop.gov.sk/</p>
<p>Úrad komisára pre deti</p>	<p>Odborárske nám. 3, 811 07 Bratislava 421 (0) 950 439 342 https://komisarpredeti.sk/</p>
<p>Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím</p>	<p>AC RedingTower 2, Račianska 153, 831 54 Bratislava 35 +421 911 269021, +421 2 20420309 https://www.komisarprezdravotnepostihnutych.sk/Kontakt</p>
<p>Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie</p>	<p>Cyprichova 42, 831 05 Bratislava +421 2 4342 0973 https://vudpap.sk/</p>
<p>Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie Zložky systému výchovného poradenstva: ŠCPP SR (Špecializované centrum poradenstva a prevencie - štátne, súkromné), CPP SR (Centrum poradenstva a prevencie - štátne, súkromné), Špeciálne výchovné zariadenia (reedukačné centrá, liečebno-výchovné sanatória, diagnostické centrá)</p>	<p>https://vudpap.sk/odborny-portal/zlozky-systemu-vychovneho-poradenstva-a-prevencie/</p>
<p>Všeobecný lekár pre deti a dorast – pediater Zoznam lekárov v SR</p>	<p>https://www.navstevalekara.sk/lekari/vseobecny-lekar-pre-deti-a-dorast--pediater-s11002.html</p>
<p>Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR Centrum vedecko-technických informácií SR Zoznamy škôl a školských zariadení</p>	<p>Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava https://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-o-skolstve/registre/zoznamy-skol-a-skolskych-zariadeni.html?page_id=9332</p>
<p>Ministerstvo kultúry SR Registrované cirkvi a náboženské spoločnosti</p>	<p>https://www.culture.gov.sk/posobnost-ministerstva/cirkvi-a-nabozenske-spolocnosti/registracia-cirvii/registrovane-cirkvi-a-nabozenske-spolocnosti/</p>
<p>Zoznam miestnych a obecných úradov</p>	<p>https://www.zoznam.sk/katalog/Institucie-urady/Urady/</p>
<p>Asociácie nízkoprahových programov pre deti a mládež (NPDM)</p>	<p>https://nizkoprah.sk/asociacia/</p>
<p>UNICEF Občianske združenie pre každé dieťa v SR</p>	<p>Fialkové údolie 5, 811 05 Bratislava +421 2 52927518 https://www.unicef.sk/</p>
<p>Detský fond SR</p>	<p>Stavbárska 38, 821 07 Bratislava +421 903 764 354 www.dfsr.sk</p>
<p>Mládež Slovenského Červeného kríža Slovenský Červený kríž</p>	<p>Ústredný sekretariát Grösslingová 24, 814 46 Bratislava https://redcross.sk/youth/kontakt/</p>
<p>IPčko – občianske združenie</p>	<p>Na vřšku 6, 811 01 Bratislava +421 903 764 354 https://ipcko.sk/</p>

INŠTITÚCIA / SÍDLO / KONTAKT

BRATISLAVSKÝ KRAJ

Magistrát hlavného mesta SR Bratislavy	Hlavné mesto SR, Primaciálne nám. 1, 814 99 Bratislava +421 259 356 111 (infolinka), info@bratislava.sk https://bratislava.sk/sk/magistrat
Ulita o.z.	Kopčianska 90, 851 01 Bratislava +421 911 880 538 https://ulita.sk/
Equity o.z.	Jadranská 34, 841 01 Bratislava +421 907 762 921 https://www.equityoz.sk
Amnesty International Slovensko Mimovládna organizácia	Štefánikova 16, 811 04 Bratislava +421 908 700 302 https://www.amnesty.sk
Zdravé regióny Príspevková organizácia Ministerstva zdravotníctva SR	Koceľova 9, 821 08 Bratislava https://www.zdraveregionu.eu
OZ Francesco	Pekníkova 9, 841 02 Bratislava https://www.ozfrancesco.sk/
Superar Slovakia o. z	Partizánska 7162/2, 811 03 Bratislava +421 911 470 777 https://www.superar.sk
Človek v ohrození, n. o.	Baštová č.5, 811 05 Bratislava https://clokevohrozeni.sk/
Armáda spásy Slovensko, n. o.	900 64 Plavecký Štvrtok 641 https://sk.armadaspasy.cz
Návrat o.z.	Pluhová 1, 831 03 Bratislava +421 252 444 361 https://navrat.sk
Prima o.z.	Hviezdoslavovo nám. 17, 811 01 Bratislava +421 948 620 251 http://primaoz.sk/
Kaspian	Furdekova 6/A, 851 03 Bratislava https://kaspian.sk/

INŠTITÚCIA / SÍDLO / KONTAKT

TRNAVSKÝ KRAJ

Azylový dom TAMARA	Okružná 20, 917 01 Trnava +421 948 028 738 https://www.bizref.sk/azylovymdomtamara
ESTHER o. z.	Dilonga 127/2, 920 01 Hlohovec +421 940/183 902 https://estheroz.sk/kontakt/
Centrum pomoci pre rodinu	Štefánikova 136/46, 917 01 Trnava +421 948 020 412 https://www.cppr.sk/
Zariadenie núdzového bývania Jozefínium	Nám. L. van Beethovena 556/9, 919 65 Dolná Krupá +421 902 804 245 http://www.jozefinum.sk/

Azylový dom Emauzy	Záhradná 3, P. O. Box 155, 909 01 Skalica +421 905 579 940 https://www.krizovatky.eu/
Familia Vitae, o.z.	Nám. mládeže 41 /8, 932 01 Veľký Meder +421 905 925 193 http://www.familiavitae.sk/
Ain Karim, o.z.	Čilistovská 4, 931 01 Šamorín +421 911 312 309 http://www.ainkarim.sk/

INŠTITÚCIA / SÍDLO / KONTAKT

TRENČIANSKY KRAJ

Krízové centrum ochrany a podpory obetí násilia v rodinách v meste Považská Bystrica	+421 42 436 1006 https://www.povazska-bystrica.sk/krizove-centrum-povazska-bystrica.phtml?id3=71553
Mirabilis <i>Súkromné centrum pre deti a špeciálnych pedagógov</i>	Jesenského 7, 958 01 Partizánske +421 903 689 911 https://svetlanamirabilis.wixsite.com/mirabilis
Jazmín n.o. <i>Útulok pre rodiny</i>	F. Nádaždyho 4, 972 51 Handlová +421 46/519 85 31; +421 905 342 880 https://www.jazminhandlova.sk
TeCeMko – Trenčianske centrum mládeže, o.z.	Vlárska 383/2F, 911 05 Trenčín +421 919 136 192 https://www.tecemko.sk/
Bezpečný ženský domov LUNA Trenčín, n. o. <i>Poradenské centrum LUNA</i>	Nábřežná 8, 911 01 Trenčín – <i>adresa organizácie BŽD je zariadenie s utajenou adresou</i> +421 908 466 100, +421 918 312 908 https://www.bezpecnyzenskydomtrencin.sk/kontakt

INŠTITÚCIA / SÍDLO / KONTAKT

NITRIANSKY KRAJ

Pomoc obetiam násilia, o. z. Nitra	Coboriho 1, 949 01 Nitra +421 903221620 http://pomocobetiam.sk
Novozámocké svetielko, o.z.	Holubičia 26, 940 01 Nové Zámky +421 908 45 48 46 http://www.nzsvetielko.sk/
Dúha nádeje o.z.	Zdravotnícka 6, 940 52 Nové Zámky https://duha-nadeje.sk/index.php/sk/uvod/o-nas
Mini BODKA, o.z.	Cintorínska 2, 927 05 Šaľa +421 907 274 627 https://www.minibodka.sk/
OZ Záhrada - JOY House	Nábřežná 134, 927 01 Šaľa +421 905 589 670 http://www.salatvojemesto.eu/index.php/sk/sponzori/itemlist/category/30-projekty-s-oz-z%C3%A1hrada-joy-house

Združenie Storm, o. z. Nitra

Program CIRKUS, Nedbalova 17, Nitra
+421 905 943 229
cirkus@zduzeniestorm.sk

INŠTITÚCIA / SÍDLO / KONTAKT

ŽILINSKÝ KRAJ

Edukos
Občianske združenie
Konzultačné a informačné centrum

Ťatliakova 2051/8, 026 01 Dolný Kubín
+421 911 802 485, +421 915 869 571, +421948 101 878
<https://www.edukos.sk/>

Garáž klub o.z.

Hviezdoslavovo námestie 2190, 026 01 Dolný Kubín
+421 910 106 757
<https://www.garazklub.sk/>

Krízové stredisko Pálkovo centrum

Palúčanská 25, 031 23 Liptovský Mikuláš
+421 44 5522 962
<https://palkovocentrum.estranky.sk>

Žena v tiesni z Martina o.z.

P. O. Box 70, 036 01 Martin
+421 907 346 374
<https://zenavtiesni.sk/>

Zariadenie núdzového bývania Slniečko

MsÚ Martin, Námestie S. H. Vajanského 1, 036 49 Martin
+421 905 991 688
slavka.risianova@martin.sk

Komunitné centrum Bambusky

Bambusky 036 01, 036 01 Martin
+421 043 420 41 11

Komunitné centrum Sučany

Námestie SNP 120, 038 52 Sučany
+421 43 424 10 10
terennapraca@sucany.sk

Misia mladých o.z.

Farská 86/34, 027 44 Tvrdošín
+421 903 014 156
<https://www.misiamladych.sk>

Dom Charitas Sv. Hildegardy z Bingenu
Katolícka charita - zariadenie núdzového bývania

Kostolná 850, 029 44 Rabča
+421 914 320 520
<https://caritas.sk/dom-charitas-sv-hildegardy-z-bingenu/>

Komunitné centrum Námestovo

+421 904 539 283
kcnamestovo@ozviac.sk

V.I.A.C, o. z.

+421 948 849 922
office@ozviac.sk; sinaj@ozviac.sk

INŠTITÚCIA / SÍDLO / KONTAKT

BANSKOBYSTRICKÝ KRAJ

YMCA Revúca

Mníšanská 536, 049 16 Jelšava
+421 948 952 805
<https://revuca.ymca.sk/>

Domov sociálnych služieb HRABINY, Nová Baňa
Poskytovanie sociálnej starostlivosti zdravotne postihnutým deťom, mládeži a dospelým

Rekreačná 393/1, 96801 Nová Baňa
+421911 297 150, +421915 615 827
<http://www.dsshrabiny.sk>

INŠTITÚCIA / SÍDLO / KONTAKT

PREŠOVSKÝ KRAJ

Mediačné centrum Poprad	Okružná 761/25, 058 01 Poprad +421911 297 150, +421915 615 827 http://www.mcpoprad.sk/
Relevant n.o.	Svätoplukova 11, 08001 Prešov +421 907 996 377 http://www.relevant.sk/
Trojlistok, n.o.	Konštantínova 3, 080 01 Prešov +421 51 77 54 479 trojlistokno@gmail.com
MyMamy, o.z.	Jánošíkova 70, 080 01 Prešov poradkyne@mymamy.sk
Návrat, o.z.	Svätoplukova 12, 080 01 Prešov +421 918 391 019 navratpo@navrat.sk
Familiaris o.z.	Kpt. Nálepku 669/105, 059 21 Svit +421 905 742 400 https://www.familiaris.sk/

INŠTITÚCIA / SÍDLO / KONTAKT

KOŠICKÝ KRAJ

Miesto pod slnkom n.o.	Hlavná 37/68, 040 01 Košice +421 903 851 823 http://www.miestopodslnkom.sk
Oáza - nádej pre nový život, n. o.	Záhroda Bernátovce 779, 040 17 Košice-Barca +421 948 443 481 https://new.oaza-nadej.org
CASSOVIA ACADEMICA	Alžbetina 666/28, 040 01 Košice +421 918 459 885 www.cassoviaacademica.vlastnyweb.sk
Fenestra	P.O.BOX F-12, 042 92 Košice +421 911 224 777 www.fenestra.sk
ETP Slovensko Centrum pre udržateľný rozvoj	Tajovského 1, 040 01 Košice +421 917 179 639 https://etp.sk
OZ Detstvo deťom	Jarková 342/11, 049 25 Dobšiná +421 944 114 545 www.dede.sk
Úsmev ako dar o.z.	Kováčska 17, 040 01 Košice +421 55 230 44 01 www.usmev.sk

Príloha 4 Zoznam poradenských liniek pre deti a mládež

Národná linka na pomoc deťom v ohrození – VIAC AKO NI(c)K	www.viacakonick.sk pomoc@viacakonick.gov.sk
Linka detskej istoty	bezplatná linka, nonstop pre deti a mládež s rôznymi problémami 116 111 - www.ldi.sk
Linka detskej dôvery Spoločnosť priateľov detí – Li(e)nkao.z.	odborná pomoc anonymne prostredníctvom telefónu, chatu, e-mailu Zvoničná 202/18, 044 13 Valaliky - + 421 915 068 100 https://www.linkadeti.sk/
Linka pre tých, čo zažívajú násilie	bezplatná linka, zabezpečuje asistenciu pri policajných zásahoch, ktoré sú takto aj monitorované - 0800 212 212
Linka pre nezvestné a sexuálne zneužívané deti	bezplatná linka, nonstop 116 000
Linka dôvery NEZÁBUDKA	bezplatná linka, nonstop, Liga za duševné zdravie 0800 800 566 - www.dusevnezdravie.sk
Linka na pomoc týraným, zanedbávaným deťom NÁRUČ	poradňa Žilina - 0903 535 445 - dac@naruc.sk poradňa Čadca - 0907 840 552 - poradnacadca@naruc.sk
Psychologická internetová poradňa pre mladých ľudí so zdravotným znevýhodnením	www.dobralinka.sk
Platené linky psychoterapeutická prvá pomoc	Košice - 055/644 11 55, 055/622 23 23 Prešov - 051/ 7731 000
Internetové psychologické poradenstvo IPčko	Psychologická pomoc poskytovaná nonstop. bezplatne a anonymne prostredníctvom chatu a emailu www.ipcko.sk , www.nenormalne.sk , www.pomoc.sk
Psychologická podpora LGBT ľudí	poradenstvo@homofobia.sk , www.homofobia.sk , www.inakost.sk
Online poradňa (LIVECHAT)	www.prevenciakriminality.sk
Linka pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi	0800 800 818 www.obchodsludmi.sk
Prevenia obchodu s ľuďmi a bezpečné cestovanie	+421 907 787 374 www.safe.iom.sk , www.bezpecnecestovanie.iom.sk
Toxikologická informačná služba	poskytuje okamžitú prvú pomoc v prípade predávkovania cez telefón 02/ 5477 4166 nonstop
Linka dôvery toxikomanov	zaoberá sa problematikou drogových závislostí 02/ 534 17 464, 02/ 534 17 467
Linka pre patologických hráčov	0800 900 800 www.nehraj.sk
Centrum pre liečbu drogových závislostí	Centrum pre liečbu drogových závislostí Považský Chlmec - 041/ 500 76 92 Centrum pre liečbu drogových závislostí Šútov - 043/ 429 50 71 www.infodrogy.sk , www.drogyinak.sk
Poruchy príjmu potravy	www.chutzit.sk
Modrá linka – sexuologické poradenstvo	0850 111 218 www.potencia.sk

Príloha 5 Prehľad lektorov so zameraním na oblasť PODPN

(ZOZNAM LEKTOROV, KTORÍ PÔSOBILI V OBLASTI MULTIDISCIPLINÁRNEHO VZDELÁVANIA PRE ZÁSTUPCOV SPOLUPRACUJÚCICH SUBJEKTOV V JEDNOTLIVÝCH ÚZEMNÝCH OBVODOCH KOORDINÁCIE)

LEKTORI

PHDR. PETRA BALÁŽIOVÁ, PHD.	Kontakt: balaziovap@gmail.com Zameranie: Práca s problémovou rodinou
MGR. DUŠANA BIELESZOVÁ	Kontakt: bieleszova@gmail.com Zameranie: Šikanovanie, Rovesnícke násilie, Školská mediácia, Riešenie konfliktov a vyjednávanie, Kyberšikanovanie.
JUDR. MARTIN BISKUPIČ	Kontakt: mediator@martinbiskupic.sk , +421 908 112 799 Zameranie: Legislatívne východiská pri ochrane detí pred násilím.
MGR. RÓBERT BRACINÍK	Kontakt: bracinik@naruc.sk Zameranie: Syndróm CAN a CSA.
PHDR. MIROSLAVA BRUNCKOVÁ, PHD.	Kontakt: miroslava.brunckova@gmail.com , +421 944 225 630 Zameranie: Komunikácia s detskou obeťou.
MGR. MÁRIA DAŇOVÁ	Kontakt: danova.psycholog@gmail.com , +421 917 063 694 Zameranie: Rovesnícke násilie. Motivácia rodičov ku spolupráci. Práca s problémovou rodinou, s náhradnou rodinou a vzťahovou traumou.
PHDR. ŠTEFÁNIA DEREVJANÍKOVÁ, PHD.	Kontakt: stefania.derevjanikova@upsvr.gov.sk Zameranie: Práca s problémovou rodinou. Špecifiká násilia a riešenie násilia v rómskych rodinách. Komunikácia s detskou obeťou.
MGR. TOMÁŠ FÖLDES	Kontakt: foldes@snslp.sk Zameranie: Rovesnícke násilie. Riziká a hrozby internetu a sociálnych sietí. Kyberšikana.
JUDR. SYLVIA GANCÁROVÁ	Kontakt: sylvia.gancarova@centrumslniecko.sk Zameranie: Legislatívne východiská pri ochrane detí pred násilím. Komunikácia s detskou obeťou.
MGR. MONIKA GREPINIAKOVÁ	Kontakt: grepiniakovamony@gmail.com , +421 904 862 746 Zameranie: Komunikácia s agresívnym dieťaťom a obeťou šikanovania. Výchovné problémy detí.
MGR. VLADIMÍR HAMBÁLEK	Kontakt: vladimir@coachingplus.org , +421 905 323 201 Zameranie: Problémy narušenia rodinnej vzťahovej väzby.
MGR. MICHAL HORVÁTH	Kontakt: mhorvath@snslp.sk Zameranie: Rovesnícke násilie. Riziká a hrozby internetu a sociálnych sietí.

	Kyberšikana.
DOC. PHDR. STANISLAVA HUNYADIOVÁ, PHD.	Kontakt: hunyadiova@gmail.com Zameranie: Syndróm CAN a CSA. Rovesnícke násilie a šikanovanie.
MGR. IVETA IZRAELOVÁ	Kontakt: psycholog.trencin@gmail.com Zameranie: Rovesnícke násilie. Práca s (problémovou) rodinou.
MGR. JURAJ JANČEK, PHD.	Kontakt: j.jancek@gmail.com , +421 911 519 909 Zameranie: Komunikácia s dieťaťom a rodičmi pri prebiehajúcom rodičovskom konflikte, Práca s dieťaťom a rodinou, v ktorej sa nachádzajú deti so syndrómom CAN.
DOC. THDR. MGR. SLÁVKA KARKOŠKOVÁ, PHD.	Kontakt: slavka.karkoskova@gmail.com Zameranie: Syndróm CAN a CSA - Sexuálne zneužívanie detí.
PHDR. ALEXANDRA KOHUTOVÁ	Kontakt: alex.kohutova@gmail.com Zameranie: Kyberšikana. Riziká a hrozby internetu a sociálnych sietí. Vzťahová väzba. Syndróm CAN.
MGR. MARIANA KOVÁČOVÁ, PHD.	Kontakt : mariana.kovacova@centrumslniecko.sk Zameranie: Syndróm CAN a CSA. Vedenie rozhovoru s dieťaťom so syn. CAN. Špecifické znaky v kresbách detí so syn. CAN a CSA, Domáce a rodovo podmienené násilie. Sekundárna viktimizácia.
PHDR. BARBORA KUCHAROVÁ PHD., MBA, MPH.	Kontakt: barbora.kucharova@gmail.com Zameranie: Základná krízová intervencia. Syndróm CAN.
MGR. PETER LENGYEL, PHD.	Kontakt: info@edusmile.sk , +421 907 743 559 Zameranie: Šikana, Kyberšikana. Syndróm CAN a CSA. Multidisciplinárna spolupráca.
MGR. MILENA LENGYELOVÁ	Kontakt: lengyelova.milena@gmail.com Zameranie: Práca s agresívnym dieťaťom. Práca s problémovou rodinou.
MGR. VERONIKA LUKSA	Kontakt: luxsa.veronika@gmail.com Zameranie: Multidisciplinárna spolupráca. Šikanovanie. Syndróm CAN. Komunikácia s detskou obeťou.
PHDR. MAREK MADRO, PHD.	Kontakt: marek@ipcko.sk Zameranie: Riziká a hrozby internetu a sociálnych sietí. Krízová intervencia.
MGR. ĽUBOMÍRA MRÁZOVÁ	Kontakt: mrazova@naruc.sk Zameranie: Syndróm CAN a CSA.
MUDR. JANKA NOSKOVÁ, MPH	Kontakt: jnoskova2@gmail.com Zameranie: Transgeneračný prenos násilia, vývinová trauma.

	Syndróm CAN. Dlhodobé následky traumy, znižovanie dopadu traumy. Deti ako obeť domáceho násillia.
PHDR. MGR. OĽGA OKÁLOVÁ, PHD.	Kontakt: olga.okalova@gmail.com , +421 915 930 835 Zameranie: Bezpečná škola - model ochrany detí pred násillím. Školská mediácia. Efektívne nástroje na budovanie stratégie prevencie všetkých foriem násillia v školskom zariadení. Multidisciplinárny prístup pri riešení násillia, rovesníckeho násillia a šikany
PHDR. ALENA ORAVCOVÁ	Kontakt: oravcova.alena@gmail.com Zameranie: Syndróm CAN. Komunikácia s detskou obeťou. Ako pracovať s deťmi s poruchou vzťahovej väzby.
ING. JAROSLAV OSTER	Kontakt: oster@slovanet.sk Zameranie: Kyberšikanovanie. Online nebezpečenstvá. Informačná a kybernetická bezpečnosť, prevencia počítačovej kriminality.
MGR. APOLÓNIA SEJKOVÁ	Kontakt: apolonia.sejkova@gmail.com Zameranie: Práca s problémovou rodinou. Násillie páchané na ženácha deťoch - základný scitlivovací tréning. Ako vyučovať o domácom násillí.
PHDR. EVA SMIKOVÁ, PHD.	Kontakt: eva.smikova@vudpap.sk Zameranie: Šikanovanie. Riešenie rovesníckeho násillia v školskom prostredí.
PHDR. VLADIMÍR STANISLAV, PHD., MPH	Kontakt: vladimir.stanislav@olup-prednahora.sk Zameranie: Práca s problémovou rodinou.
DOC. PHDR. ALBÍN ŠKOVIERA, PHD.	Kontakt: askoviera@gmail.com Zameranie: Rovesnícke násillie. Práca s problémovou rodinou.
DOC. PHDR. DENISA ŠOLTÉSOVÁ, PHD.	Kontakt: soltesova.denisa@gmail.com , +421 907 285 548 Zameranie: Práca s problémovou rodinou. Závislostné správanie. Látkové a nelátkové závislosti.
PHDR. MGR. GABRIELA ŠOSTÁKOVÁ	Kontakt: trojlistokno@gmail.com Zameranie: Práca s problémovou rodinou. Závislostné správanie.
PHDR. DENISA VARGOVÁ	Kontakt: denisa.vargova@centrumslniecko.sk Zameranie: Syndróm CAN a jeho formy. Komunikácia s detskou obeťou. Identifikácia príznakov a prejavov sy CAN. Príznaky, prejavy a rizikové faktory sexuálneho zneužívania detí. Multidisciplinárna spolupráca pri odhaľovaní a riešení sy CAN a CSA. Koordinovaný postup odborníkov v ochrane detí pred násillím.

Príloha 6 Témy multidisciplinárneho vzdelávania

(POZNÁMKA: TÉMY BOLI SCHVAĽOVANÉ RIADIACIM VÝBOROM PRE KAŽDÝ ROK TRVANIA NP POPDN, PRE UKÁŽKU UVÁDZAME TÉMY SCHVÁLENÉ PRE ROK 2021, AVŠAK ROZDIELY MEDZI JEDNOTLIVÝMI ROKMI NEBOLI VÝRAZNÉ)

1. Syndróm CAN (ďalej len „CAN“: Child abuse and neglect – dieťa zneužívané a zanedbávané), **špecifiká sexuálneho zneužívania** (ďalej len „CSA“: Child sexual abuse – dieťa sexuálne zneužívané)

1.1. Krízová intervencia

- Primárna intervencia v prípade zistenia násilia páchaného na dieťaťi
- Základná krízová intervencia - ako bezprostredne reagovať na oznámenie dieťaťa o páchanom násilí
- Vedenie rozhovoru, techniky a postupy krízovej intervencie u detí, v rôznych špecifických situáciách

1.2. Teoretické východiská pre prácu s dieťaťom a jeho rodinou so zameraním na CAN

- Transgeneračný prenos násilia
- Ako pracovať s obeťami násilia v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu
- Diferenciálna diagnostika pri jednotlivých druhoch násilia
- Deti ako obeť domáceho násilia (svedok, priama obeť)
- Špecifiká psychického týrania dieťaťa
- Traumatizované dieťa - príznaky a symptómy, prístupy k dieťaťu
- Identifikácia syndrómu CAN, identifikácia domáceho násilia
- Ako identifikovať príznaky týrania dieťaťa
- Metodika odhaľovania týrania dieťaťa, resp. domáceho násilia
- Príznaky, varovné signály týrania dieťaťa a zosúladenie postupov pri zistení syndrómu CAN
- Dlhodobé následky traumy, znižovanie dopadu traumy, terapeutické metódy a postupy
- Efektívne nástroje na budovanie stratégie prevencie všetkých foriem násilia v školskom zariadení

1.3. Teoretické východiská pre prácu s dieťaťom a jeho rodinou so špecifickým zameraním na CSA

- Možnosti pomoci obeťami sexuálne motivovaného násilia, podporné programy pre obeť sexuálne motivovaného násilia
- Práca so sexuálne zneužívaným dieťaťom a metódy výchovy a spôsoby práce s dieťaťom, ktoré bolo obeťou, alebo svedkom sexuálneho zneužívania
- Dlhodobé následky sexuálneho zneužívania, znižovanie dopadu traumy, terapeutické metódy a postupy
- Formy sexuálneho zneužívania
- Identifikácia sexuálneho zneužívania
- Ako identifikovať príznaky pri sexuálnom obťažovaní
- Metodika odhaľovania sexuálneho zneužívania

- Príznaky, varovné signály zneužívania a zosúladenie postupov pri zistení sexuálneho zneužívania
- Sexuálne zneužívanie - špecifické a nešpecifické príznaky

1.4. Teoretické východiská pre prácu s dieťaťom a jeho rodinou so zameraním na špecifické typy násilia a zanedbávania

- Obchodovanie s ľuďmi (§179 TZ ods.2), nútená práca, žobranie
- Sexuálne vykorisťovanie vrátane detskej pornografie
- Komunikácia s dieťaťom a rodičmi pri prebiehajúcom rodičovskom konflikte
- Sebapoškodzovanie, možné príčiny a možnosti intervencie
- Typy vzťahovej väzby a ich vplyv na psychický vývin dieťaťa
- Ako pracovať s dieťaťom s poruchami vzťahovej väzby
- Poradenstvo pre rodiny s deťmi s poruchou vzťahovej väzby
- Vzťahová väzba ako základ riešenia problémového správania dieťaťa
- Zanedbávanie dieťaťa, následky zanedbávania dieťaťa a možnosti pomoci
- Práca s dieťaťom a rodinou, ktorá je manipulovaná sektou, zhubným kultom

2. Komunikácia s detskou obeťou

- Ako komunikovať s detskou obeťou - obeťou násilia/sexuálneho zneužívania
- Špecifiká komunikácie s dieťaťom, na ktorom bolo páchané násilie s prihliadnutím na jeho vývinové štádiá
- Podpora dieťaťa pri výsluchu detí, základy psychológie výsluchu detí
- Sekundárna viktimizácia; inštitucionálna viktimizácia

3. Rovesnícke násilie

3.1. Kyberšikana

- Ako účinne zabrániť kyberšikane a vydieraniu cez internet
- Efektívne možnosti prevencie šikanovania v mimoškolskom prostredí
- Kyberšikana (odhalenie, manipulácie, bezpečné správanie, sexting, ...)
- Kyberšikanovanie - uvedomenie si jeho nebezpečnosti a trestnoprávných následkov
- Riziká a hrozby internetu a sociálnych sietí
- Ako pomôcť deťom zvládnuť digitálny svet, možnosti digitálnych zámok

3.2. Šikana

- Identifikácia a možnosti odhaľovania šikany
- Komunikácia a práca s agresívnym dieťaťom
- Šikanovanie dieťaťa pedagógom
- Riešenie rovesníckeho násilia a prevencie šikanovania v školskom prostredí
- Trestnoprávna zodpovednosť maloletých a mladistvých
- Konflikty, riešenia konfliktov a konfliktných situácií s deťmi a mládežou

- Nastavenie efektívnej stratégie prevencie a riešenia rovesníckeho násilia
- Školská mediácia, riešenie konfliktov a vyjednávanie
- Multidisciplinárny prístup pri riešení násilia, rovesníckeho násilia a šikany
- Bezpečná škola – model ochrany detí pred násilím

4. Práca s (problémovou) rodinou

- Využívanie restoratívnych praktík pri riešení násilia v komunite a v rodinách
- Ako sa správať k dieťaťu z patologickej rodiny
- Dieťa traumatizované v blízkych vzťahoch
- Možnosti využitia filiálnej a rodinnej terapie
- Práca/komunikácia s agresorom, resp. páchatelom
- Komunikácia s agresívnymi a ochranárskymi rodičmi
- Konkrétne formy práce a pomoci obeti a jej rodine
- Motivácia rodičov ku spolupráci
- Práca s dieťaťom a rodinou, v ktorej sa nachádzajú deti so syndrómom CAN
- Špecifiká násilia a riešenie násilia v rómskych rodinách

5. Legislatívne východiská pri ochrane detí pred násilím

- Povinnosti a oprávnenia subjektov participujúcich na ochrane detí pred násilím
- Práva a povinnosti dieťaťa a rodičov, legislatíva a prax, vzdelávanie v oblasti rodinného a trestného práva
- Medzinárodné právne predpisy - Dohovor o právach dieťaťa, Opčné protokoly k dohovoru, Lanzarotský dohovor, Stratégia Rady Európy pre deti a pod.
- Možnosti pomoci deťom z pohľadu jednotlivých subjektov (školy, centrá pre rodinu, akreditované subjekty, SPODaSK a pod.)
- Aplikácia konkrétnych krokov prevencie v inštitúciách, ako prezentovať, informovať a riadiť prevenciu
- Legislatívny proces pri nahlasovaní týrania/Právna ochrana svedkov, oznamovateľov a detí v prípadoch, keď páchatel nie je usvedčený
- Zvyšovanie právneho povedomia zainteresovaných inštitúcií v oblasti násilia (Trestný zákon, Zákon o SPODaSK, Zákon o obetiach trestných činov)
- Novely zákonov priamo súvisiacich s ochranou detí

6. Problematika násilia páchaného na deťoch z pohľadu zamestnancov pracujúcich v danej oblasti

- Profil páchatelov CSA a prevencia CSA v inštitúciách, ktoré pracujú s deťmi
- Význam a dôležitosť oznamovacej povinnosti pri dôvodných podozreniach, že dieťa zažíva násilie, ako sa vysporiadať s obavami, sociálnymi a etickými dilemami
- Sprostredkovaná/sekundárna traumatizácia pomáhajúcich profesionálov
- Psychohygiena ako prevencia vyhorenia odborníkov

Príloha 7 Dotazník – hodnotenie kvality MDV

ÚZEMNÝ OBVOD KOORDINÁCIE
 NÁZOV MULTIDISCIPLINÁRNEHO
 VZDELÁVANIA
 MENO LEKTORA
 MIESTO KONANIA
 TERMÍN

DOTAZNÍK – MULTIDISCIPLINÁRNE VZDELÁVANIE

Hodnotenie kvality multidisciplinárneho vzdelávania

Prosíme Vás o vyplnenie dotazníka hodnotenia kvality multidisciplinárneho vzdelávania, ktorý má slúžiť ako spätná väzba, na základe ktorej budeme neustále zlepšovať kvalitu multidisciplinárnych vzdelávacích aktivít.

Na jednotlivé otázky odpovedzte, prosím, **pomocou stupnice 1 až 7,**
kde 1 je najhoršie hodnotenie (najmenej bodov) **a 7 najlepšie** (najvyšší počet bodov).

Budeme radi, ak do komentára napíšete svoje podnety a postrehy k vzdelávacej aktivite.

1. Spôsob prezentácie lektora, zrozumiteľnosť výkladu		1	2	3	4	5	6	7
Komentár								
2. Kvalita obsahu prezentácie		1	2	3	4	5	6	7
Komentár								
3. Prínos vzdelávania pre vašu profesiu/prax		1	2	3	4	5	6	7
Komentár								
4. Technické zabezpečenie vzdelávania (miesto konania, občerstvenie, úroveň použitej techniky)		1	2	3	4	5	6	7
Komentár								
5. Návrhy tém budúcich vzdelávaní súvisiacich so stratégiou NP Podpora ochrany detí pred násilím								
Komentár								

Ďakujeme Vám za Váš čas

Príloha 8 Zoznam odporúčaných filmov zaoberajúcich sa problematikou syndrómu CAN a šikanou

Názov :	RODINNÁ OSLAVA
Originál názov :	Festen
Žáner :	Dráma / psychologický
Krajina pôvodu/ rok výroby :	Dánsko- Švédsko / 1998
Réžia :	ThomasVinterberg
Názov :	HON
Originál názov :	Jagten
Žáner :	Dráma
Krajina pôvodu/ rok výroby :	Dánsko – Švédsko / 2012
Réžia :	ThomasVinterberg
Názov :	ŠPINA
Originál názov :	Špina
Žáner :	Dráma
Krajina pôvodu/ rok výroby :	Slovensko – Česko / 2017
Réžia :	Tereza Nvotová
Názov :	NEVINNOSŤ
Originál názov :	Nevinnosť
Žáner :	Dráma
Krajina pôvodu/ rok výroby :	Česko/2011
Réžia :	Jan Hřebejk
Názov :	SYNOVIA
Originál názov :	Sønner
Žáner :	Dráma
Krajina pôvodu/ rok výroby :	Nórsko/2006
Réžia :	Erik Richter Strand

Názov :	ZAMLČANÉ
Originál názov :	TheUnsaid
Žáner :	Thriller/ krimi/ dráma
Krajina pôvodu/ rok výroby :	Kanada – USA / 2001
Réžia :	Tom McLoughlin
Názov :	DREVÁR
Originál názov :	Thewoodsman
Žáner :	Dráma
Krajina pôvodu/ rok výroby :	USA / 2004
Réžia :	Nicole Kassell
Názov :	UNA
Originál názov :	Una
Žáner :	Dráma
Krajina pôvodu/ rok výroby :	USA - Veľká Británia – Kanada / 2016
Réžia :	Benedect Andrews
Názov :	PRECIOUS
Originál názov :	Precious
Žáner :	Dráma
Krajina pôvodu/ rok výroby :	USA / 2009
Réžia :	Lee Daniels
Názov :	SPOTLIGHT
Originál názov :	Spotlight
Žáner :	Dráma, Historický
Krajina pôvodu/ rok výroby :	USA / 2015
Réžia :	Tom McCarthy
Názov :	KLER
Originál názov :	Kler
Žáner :	Dráma

Krajina pôvodu/ rok výroby :	Poľsko / 2018
Réžia :	Wojciech Smarzowski
Názov :	AMERICKÝ ZLOČIN
Originál názov :	American Crime
Žáner :	Dráma/krimi/životopisný
Krajina pôvodu/ rok výroby :	USA / 2007
Réžia :	<u>Tommy O'Haver</u>
Názov :	ZNEUŽITÁ
Originál názov :	Trust
Žáner :	Thriller / Dráma
Krajina pôvodu/ rok výroby :	USA / 2010
Réžia :	David Schwimmer
Názov :	CENA ZLATA
Originál názov :	At the Heart of Gold
Žáner :	Dokumentárny
Krajina pôvodu/ rok výroby :	USA / 2019
Réžia :	<u>Erin Lee Carr</u>
Názov :	OBVINENÝ
Originál názov :	Anklaget
Žáner :	Thriller/ Dráma
Krajina pôvodu/ rok výroby :	Dánsko / 2005
Réžia :	Jacob Thuesen
Názov :	SRDCOVÁ KRÁĽOVNÁ
Originál názov :	Dronningen
Žáner :	Dráma
Krajina pôvodu/ rok výroby :	Dánsko- Švédsko/ 2019
Réžia :	May El-Toukhy

Názov :	VERTE MI: ÚNOS LISY McVEYOVEJ
Originál názov :	Believe Me: The Abduction of Lisa McVey
Žáner :	životopisný/krimi/dráma
Krajina pôvodu/ rok výroby :	Kanada/ 2018
Réžia :	<u>Jim</u> Donovan
Názov :	NEUVERITEĽNÁ
Originál názov :	Unbelievable
Žáner :	Dráma/Krimi
Krajina pôvodu/ rok výroby :	USA / 2019
Réžia :	Lisa Chlodenko, Susannah Grant
Názov :	LEAVING NEVERLAND
Originál názov :	Leaving Neverland
Žáner :	Dokumentárny
Krajina pôvodu/ rok výroby :	USA / 2019
Réžia :	Dan Reed
Názov :	Z MILOSTI BOŽEJ
Originál názov :	Grâce à Dieu
Žáner :	Dráma
Krajina pôvodu/ rok výroby :	Francúzsko – Belgicko / 2018
Réžia :	Francois Ozon
Názov :	NECHUTNĚ BOHATÝ
Originál názov :	Jeffrey Epstein: Filthy Rich
Žáner :	Dokumentárny -spracovaný ako séria
Krajina pôvodu/ rok výroby :	USA / 2020
Réžia :	Lisa Bryant
Názov :	V SIETI
Originál názov :	V síti
Žáner :	Dokumentárny

Krajina pôvodu/ rok výroby :	Česko / 2020
Réžia :	Barbora Chalupová, Vít Klusák
Názov :	OMLOUVÁM SE!
Originál názov :	Spijt!
Žáner :	Rodinný
Krajina pôvodu/ rok výroby :	Holandsko / 2013
Réžia :	Dave Schram

Názov :	ZKAŽENÁ MLÁDEŽ
Originál názov :	Klass
Žáner :	Dráma
Krajina pôvodu/ rok výroby :	Estónsko / 2007
Réžia :	Ilmar Raag
Názov :	STELLA
Originál názov :	La Maladroite
Žáner :	Dráma
Krajina pôvodu/ rok výroby :	Francúzsko 2019
Réžia :	Éléonore Faucher

Príloha 9 Zoznam medzinárodných a svetových dní

Nárast sociálnej patológie v spoločnosti posilňuje akútnu potrebu venovať zvýšenú pozornosť týmto javom aj z hľadiska systému prevencie, a to zo strany celej spoločnosti.

V tomto smere je možné využiť medzinárodné pamätné dni a v ich kontexte zorganizovať zaujímavé preventívno-výchovné podujatia, ktoré môžu prispieť k prevencii, poukázať na možnosti a spôsoby komunikácie, búrať predsudky a stereotypy, zdôrazňovať potrebu otvorene hovoriť v tejto oblasti a tiež sa zameriavať na využívanie rôznych nástrojov a metód neformálneho zážitkového vzdelávania v práci s deťmi a mládežou, ale v neposlednom rade aj s laickou verejnosťou.

Deň / dátum Význam

- 4.4. *Medzinárodný deň bez násilia*
- 8.4. *Medzinárodný deň Rómov*
- 15.5. *Svetový deň rodiny*
- 25.5. *Medzinárodný deň nezvestných detí*
- 1.6. *Medzinárodný deň detí*
- 4.6. *Medzinárodný deň nevinných detských obetí*
- 26.6. *Medzinárodný deň OSN za podporu obetí týrania*
- 30.6. *Medzinárodný deň priateľstva*
- 30.7. *Svetový deň boja proti obchodovaniu s ľuďmi*
- 10.9. *Svetový deň prevencie samovrážd*
- 21.9. *Medzinárodný deň mieru*
- 23.9. *Medzinárodný deň proti sexuálnemu zneužívaniu a obchodovaniu so ženami a deťmi*
- 4.10. *Svetový deň úsmevu*
- 10.10. *Dni duševného zdravia*
- 18.10. *Európsky deň proti obchodovaniu s ľuďmi*
- 13.11. *Svetový deň dobrosrdečnosti*
- 16.11. *Medzinárodný deň tolerancie*
- 18.11. *Európsky deň ochrany detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním*
- 19.11. *Svetový deň prevencie týrania a zneužívania detí*
- 20.11. *Svetový deň detí. Prijatie Dohovoru o právach dieťaťa*
- 10.12. *Deň ľudských práv (Human Rights Day)*